

מדינת ישראל

גנזך המדינה
מכירת נכס

משרד

ועדת השלם הארץ לארץ וישראל

17.668

6.1968

כאן השלם

מס. חיק מקורי 3

מחלקה

ועדת השרים העליונה לענין ירושל

שם

א - 14 / 8220

מזהה פזי: 1082159 מס פריט: 77.4/22 - 152 מזהה לוגי: 02-111-08-11-10 כתובת: 24/11/2013

252-3

פרטיכל

ישיבת הועדה לתכנון ירושלים

ירושלים, 17.6.1968.

נכחו: רה"מ ל. אשכול, השר י. אלון, השר מ. בנטוב, השר ח. גבתי,
השר מ. קול, השר מ.ח. שפירא, השר י.ש. שפירא, השר א. ששון
השר ז. שרף.

מר טדי קולק - ראש עיריית ירושלים,
מר מירון בנבנישתי, מר יהודה תמיר, מר א. כידן.

מזכיר הועדה: מיכאל ניר.

רשמה: שולמית יפה.

סדר-היום:

- א. אכלוס מרח ירושלים;
- ב. מיקום בית המשפט העליון;
- ג. מיקום בית המשפט המחוזי בירושלים;
- ד. מיקום משרד המשפטים בירושלים;
- ה. פיצויים לאנשי הרובע היהודי והמוגרבי;
- ו. יבוא תוצרת חקלאית מהגדה לירושלים.

השר מ.ח. שפירא:

הערה לסדר: אני מבקש להקדים סעיף ד' בסדר-היום, כי אצטרך לעזוב את הישיבה מוקדם יותר.

השר מ. קול:

אבקש להוסיף לסדר-היום את הסעיף הדין ב"ימין-משה".

רה"מ ל. אשכול:

ענין "ימין משה" כחוב בסדר-היום ונדון בו.

מר טדי קולק:

אבקש להכניס לסדר-היום סעיפים אלה:

א. יבוא חוצרת חקלאית מהגדה לירושלים;

ב. פיצויים על מטלטלים לאלה שהוצאנו אותם מהרובע המוגרבי ומהרובע היהודי.

רה"מ ל. אשכול:

נחמיל בסעיף שביקש שר הפנים להקדים את הדיון בו -

אכלוס ירושלים. אמנם, סבור הייתי שנכניס זאת באיזו

סקירה, אך לא אתנגד שיועמד כסעיף נפרד. יפתח מר יהודה תמיר.

א. אכלוס מזרח-ירושלים

מר יהודה תמיר:

אעדכן אתכם מאז הפגישה הקודמת ועד עתה - מה קרה

במשך הזמן ומה הצעדים שכבר נקטנו בהם.

1. הוחל באופן פיסי בבניית שבע מאות דירות ראשונות,

על-ידי משרד השיכון. נחפרו ונוצקו היסודות לשלוש-מאות הדירות הראשונות.

עתה תחוטפנה בקצב של מאה דירות מדי שבועיים, יתר הדירות המיועדות.

המדובר בבניית בנינים בני שלוש-ארבע קומות.

אני מקווה שתוך חדשיים-שלושה, מכסימום, נעמוד בבנייה

של אלף דירות. הכבישים והאינסטלציה של אספקת המים - הושלמו. אמנם, לא

זופחו עדיין הכבישים באספלט, אך לצרכי העבודה הוכשרו והוחאמו וכן הובטחה

אספקת המים והחשמל, ובב-בבד עם הבנייה - הושלם גם מערכת הכבישים. כל זה

אמור לגבי גבעת-המבחר, צפונה לגבעת-התחמושת.

בחלקה השני של הגבעה התחלנו בסלילת הכבישים
עבור בחים בני קומה אחת. עבודה זו תושלם במשך חדשיים, ואז תיכנסנה לחישוב
עוד מאתיים וחמשים דירות בבנייה, עד סוף השנה.
כל הבניה הזאת תהיה מלווה בבניית בתי-ספר,
גני-ילדים וחנויות. בכל אלה עדיין לא הוחל בבנייה, אבל תוך חודש ימים
תתחיל גם ההכנה לבניית המוסדות.

השאלה היא אם לא יושלמו המוסדות יחד עם השלמת הדירות. רה"מ ל. אשכול:

אני חושש לפער בין שני הדברים. לגבי בתי-הספר - מר י. תמיר:
יהיה פער, לגבי החנויות וגני-הילדים - יהיה גם-כן פער.

אם כן ברור כבר עתה, שהמשפחות לא תעבורנה לגור
שם עם סיום בתי המגורים. רה"מ ל. אשכול:

יש בתי-ספר בסביבה, אך לא זו תהיה הבעיה. מר י. תמיר:

מדוע צריך להיות הפער הזה? רה"מ ל. אשכול:

כי התחילו מאוחר יותר בתכנון המוסדות. מר י. תמיר:

אולי ניתן לעשות משהו כדי לזרז זאת? - הרי תהיה בזה
הונאה עצמית אם לא יקומו המוסדות יחד עם בתי-המגורים, רה"מ ל. אשכול:

כי האנשים לא יעברו לגור שם.

יושב כאן שר השיכון, שהנושא הזה שייך למשרדו, אך מוכן מר י. תמיר:

אני להיפגש אתו ולחפש דרכים לזירוז העניין.

הבנינים הגדולים יותר מסובכים, ואינם סטנדרטיים, ולכן השר מ. בנטוב:

מחייבים הם עבודה-תכנון מדוקדקת יותר.

ישנו שם בית-כנסת, בנין קטן, שיושלם במועד. מר י. תמיר:

אשר לבית-הספר, זו הנקודה היחידה בה חושש אני מפיגור.

אני רוצה לומר כמה מלים לשר השיכון: זה שבועות רבים
שמע אני שאפשר היה להתחיל, להתקדם ולהחיש את הבנייה, רה"מ ל. אשכול:

רה"מ ל. אשכול:

אלא שמשוהו במשרדך אינו כשורה, כלומר: היו עיכובים במשרדך. אני במקומך, הייתי מדויק ומדקדק פחות בכל פרט, ובלבד שיתקדם העניין. אבל אתן לך רשות הדיבור להסביר את העניין מנקודת-ראותך.

הוא הדין לגבי בתי-הספר. מחר ייאמר שאנחנו בטלנים ממדרגה

ראשונה, כאשר בנינו בתים והקמנו דירות ואנשים לא יכולים לעבור לגור שם, כי בתי-הספר עדיין לא קמו.

מר י. תמיר: סוכם עם האוניברסיטה שנקים מחנה של בתי-אסבסט, שיושלם

תוך חודש וחצי, בו תהיינה קרוב לארבעים דירות, ואפשר

יהיה לגור שם לקראת שנת הלימודים הקרובה. במשך חופשת הקייץ הנוכחית נוכל

כבר לאכלס דירות אלה בסטודנטים בודדים ובמשפחות צעירות. יהיה זה הגוף הראשון

שיתיישב בשטח זה. היסודות למבנים אלה הוקמו כבר והתחלנו בהעמדת המבנים

הראשונים.

האם יהיו במבנים אלה קירות כפולים לוחות?

השר י. אלון:

מבחינת הבידוד - כן, אבל מבחינת הבטחון - אין זה פתרון.

מר י. תמיר:

ההחלטה בעניין זה באה כדי להחיש למקום, תוך חודש-שניים,

מאה עד מאה ושמונים יהודים, שיגורו שם. אני חושב שבמשימה זו נוכל לעמוד.

כמה יעלה הדבר?

השר י.ש. שפירא:

משחמשים למטרה זו בחומר הקיים כבר: אלה בתים שמפרקים

מר י. תמיר:

אתם במקום אחר, ומעבירים הנה. המדובר בסכום של רבע מיליון

לירות, ועם החומר יעלה הכל ארבע מאות אלף לירות.

כלומר, עשרת אלפים לירות למשפחה, או לארבעה רווקים,

רה"מ ל. אשכול:

שיגורו ביחידה כזאת.

פכמה זמן סבורים שיגורו במבנים אלה אותם דיירים?

השר י.ש. שפירא:

בין שנה למאה שנים...

מר י. תמיר:

הכוונה להשתמש במבנים אלה מחמש עד עשר שנים. הם מוקמים

רה"מ ל. אשכול:

בפינה שלא הפריע את הבנייה על שאר השטח ובמשך הזמן נראה כיצד יתפתחו הדברים.

מר י. תמיר: 6 עד עתה שכרו כ-42 משמחות יהודיות דירות מבעליהן הערביים,

בעיקר בסביבות שועפת-בית-חנינה. אנו מקווים שהמספר יעלה

על שמונים, בזמן הקרוב. אנו מנהלים מו"מ על כמה מבנים, שנוכל להכניס אליהם

סטודנטים נוספים. הכוונה לסייע לבעליהם הערביים להשלים את הבניה ולשכור מהם

את הדירות. שכר הדירה שם גבוה, יחסית, ויחכן שנצטרך לעזור בזה לשוכרים. העיריה עוזרת להם צניף מחיר המים וכן יעזרו להם בהסעת הילדים ללימודיהם.

מר ט. קולק: בענין המים ייגמר בעוד חודש הפער במחיר. ישנם עזה קשיי-

תחבורה משם; דאגה הילדים מסיעים בבוקר לבית-הספר, אך בערב

אין תחבורה לנוער וכאן טמון הקושי. בעייה נוספת היא החשמל! העולה שם פי

שלוש מאשר אצלנו. אתמול ישבנו עם שר המשפטים על הבעיה, ומסתבר שיעבור זמן

עד אשר יימצא הפתרון לבעיה זו. מסתבר שנצטרך לעזור להם בדברים שנים, כדי

שיוכלו לעמוד בהוצאות הגבוהות, ובתנאים המיוחדים שם.

רה"מ ל. אשכול: אצא אצא אצא האם ימצא פתרון לענין החשמל?

מר ט. קולק: אי מקווה שכן, אבל זה יהיה אחר חדשים-שלושה.

מר י. תמיר: אשר לבנייה הנוספת, ראש הממשלה הציע, ואני מקווה שתוך

שבוע אוכל להביא חשובה ברורה להצע, שנחפש דרכים לעודד

ערבים לבנות מבנים או להשלים כאלה שהתחילו בבנייתם, וכל דירה נוספת שתהיה

מתאימה לשכירות - תפחור מצוקת הדירות הצפויה לנו בשנה הקרובה.

וה"מ ל. אשכול: ואז לא צריך להפקיע קרקעות ולהיכנס לדירות של עבים,

שלא קל להוציאט משם.

מר י. תמיר: הערכת היא, שרוב הדירות שתושכרנה לקודים, כי הם החידים

שיהיו מסוגלים לשכור אותן.

ב-תש"ב 7022

רה"מ ל. אשכול:

ז-הלוואה לערבים להשלים דירותיהם, יכול אתה לחתום

רה"מ ל. אשכול:

אחם חוזה-השכרה.

מר י. תמיר: גם אם יושכר חלק מהדירות הללו לערבים - עדיין פותר הדבר

לא את הבעיה שלנו, כי אחרת לא נוכל למצוא לה פתרון. צריך

לערוך עם הערבים חוזה חתום מראש, שהדירות תושכרנה ליהודים.

רה"מ ל. אשכול:

אין צורך לכתוב בחוזה שהדירה תהייה מושכרת ליהודים בלבד,

אלא שאני שוכר ארבעים דירות והן עומדות לרשותי ואני ששה

בהן בראות-עיני.

מר י. תמיר:

על כל פנים, תוך שבוע-עשרה ימים אומר מה הפוטנציאל

בענין זה.

המשטרה עומדת להשלים את המבנה שלה, תוך שלושה חדשים,

ואז תתחיל להעביר את המטה לבנין המיועד. הכוונה להעביר לפחות רבע משרדי המטה

שלה בשלב ראשון. המטה המחוזי הושלם כבר ומתחילה התזוזה אליו.

בשלב זה מועברים המשרדים בלבד. עדיין לא התגברנו על

הבעיה של העברת האנשים שיגורו שם, וטובם לחפש דרך יחד עם המשטרה, שתאפשר

העברת המשפחות לבתי-מגורים שם.

הממשלה וועדת השרים לענייני כלכלה החליטו מה התנאים

הניתנים לאלה העוברים לירושלים. אנשי מטה המשטרה מערערים על התנאים הללו,

לגבי הדירות שניתנו להם עד סיום בנין הדירות במזרח-ירושלים. לפי עניות-דעתי,

המלצות אלה אינן ריאליות ואנו מנסים למצוא דרך לשכנע אותם להסכים לתנאים

הנחונים.

רה"מ ל. אשכול:

בידעי את הקציב הממשלה - מציע אני לכם לקפוץ את היד.

אנו נמצאים עתה במחנק עצום. לא יזנתן לנו להעלות אף ישוב

חדש בספר, אם לאורך הירדן או במקום אחר, כי אין בידנו

הכסף הדרוש לכך.

מר י. תמיר:

אשר לאוניברסיטה: לפי הסיכום עם הממשלה, היא תשקיע סכום

של 14 מיליון לירות בשיפוץ כל המכנים בהר הצופים ותתחיל

מר י. חמיר:

בהקמת שני ההוסטלים לסטודנטים. הראשון יהיה בנין קיים משופץ, שיושלם עד סוף השנה, בין דצמבר לינואר. כל האר יושלם לקראת שנת הלימודים, ספטמבר 1969, ואז תתחיל האוניברסיטה לפעול לפחות בשתי פאקולטות בהר הצופים. העבודה בשטח מתקדמת בקצב די טוב.

השר מ.ח. שפירא:

מי מבצע את העבודה?

מר י. חמיר:

מבחינה כספית - מחצית התקציב על-ידי תורמים, ומחציתה השנייה - על-ידי הממשלה.

בשנה הקרובה תהיה הבעיה הטעונה פתרון - בעיית הדירות.

מדובר לגבי כל ירושלים, כאשר המצב יהיה בשנה הקרובה כזה, שדירות פנויות, שאין לגביהן התחייבויות לשנה הקרובה, תהיינה פחות משש מאות. ארבע מאות מהן הוקצבו לעולים ועוד ארבע מאות דירות - יש עליהם התחייבויות לאנשי מפעל החסכון ואחרים. יש סיכוי שחלק מהבנייה הממשלתית תוכל להיות מופנית למועברים.

כאן המספר אינו יכול לעבור על שש-מאות וזו תהיה הבעיה החמורה ביותר לגבי שנה הקרובה. הבקשות עוברות בינתיים בהרבה את המספר שנוכל לטפקו והן באות בחלקן מחיפה ובחלקן מתל-אביב, באר-שבע ועוד.

השר מ.ח. שפירא:

ובעיקר - מחוץ-לארץ.

רה"מ ל. אשכול:

התחלנו בעשרים צריפים ואחר-כך אמרנו שיהיו ארבעים צריפים.

עתה שואל אני: מדוע לא יהיו מאה צריפים כאלה?

מר י. חמיר:

אני חושש מזה מאד.

רה"מ ל. אשכול:

מדוע הקצבתם מגרשים לבנייה, שתעלה כסף רב מאד, ועד אשר

חקום הבניה יעברו עשר שנים. על השטח בכללו יהיו ששת אלפים

דירות, עם מוסדות ציבוריים, והמחיר יהיה ארבעים אלף לירות לדירה. המדובר, אם כן בסכום של רבע מיליארד לירות, וזה סכום עצום. יהודים גותנים לנו כסף כאשר עומדים אנו בפני מלחמה, אך בתנאים רגילים לא יחנו סך רב כל כך. לכן, שינוי לכך לעצמנו, שנקים מאה בתי אסבסט, שאינם רעים כל כך, ובהורף זקוקים יהיו בלאו-הכי לתנורי-

רה"מ ל. אשכול:

חימוס, אם יהיו אלה מבנים כאלה או אחרים. לכן, הצעתי היא שנמשיך ונפתח את מבני-האסבסט עד מאה יחידות.

מר ט. קולק: אם לא יגורו בהם סטודנטים, הרי שקציני-משטרה או סוג אחר

של עובדים, בין אם אלה פקידי "תלחות" או אחרים, יוכלו

להתגורר שם.

רה"מ ל. אשכול: שר הבסחון אמר לי בעל-פה וקראתי זאת גם בכתב, בשמו,

שיוכל להעביר לשם צמצאאא חיללים, שיגורו שם במקום

בירושלים. היה זה בשיחה בביתי, כאשר הועלה הענין ונשמע צל של ביקורת עלכך,

ולא קשה אצלנו לבקר האחר את השני, אך במידת-מה צודקת הביקורת הזאת.

יתכן שהפסדנו כמה חדשים ויכולים היינו להקדים בעשייה.

לכן, אני מציע לערוך בדיקה ויתכן שנכונים דבריו של טדי קולק, אולם אור הפסד

הבדיקה, אל נסתפק בארבעים יחידות אסבסט בלבד, אלא אם יתברר שאין טעם בדבר בכלל.

אשר לבנינים השייכים לערבים, אני מחשיב את הדבר מאד,

וצריך להחליט עליו. הלוואות, שיקימו לנו את הבתים או ישלימו את המבנים העומדים,

ואז לא נצטרך להשקיע כספים רבים ולהפקיע אדמות נוספות, ויגורו יהודים באותם

השטחים בדירות שכורות.

השר ז. ורהפטיג:

אני מביע ספק אם זו הדרך שעלינו ללכת בה. ושאלה היא בכך, שהם

עלולים להתבסס בינתיים במקום בו רוצים אנו לבסס יותר

את היהודים. אני סבור שבמחיר של השגת דירה לתקופה-מה - עלינו לעודד את

הערבים לבנות שם את בתיהם.

רה"מ ל. אשכול: ידידי שר הדתות - אינך צודק בזאת.

מר ט. קולק: מדובר על בתים שהינם חצי-גמורים או ששלושה רבעים מהם

גמורים כבר. הכוונה לבנים שיסודותיהם עומדים כבר ובהוצאה

קטנה יחסית יכול אתה להושיב שם עוד מאתיים ישפחות יהודיות.

רה"מ ל. אשכול: אומר לכם את האמת: הערבים יתעשרו בלאו-הכי, כל אותם

ששים-שבעים אלף הדרים בסביבות ירושלים. הם יעבדו בירושלים

רה"מ ל. אשכול:

כל זמן ששר הממונה על הקליטה לא יביא מאות אלפי יהודים מתפוצות הגולה, מדי שנה בשנה, שיתישבו בארץ, הערבים יעבדו ויקבלו עשרים לירות ליום עבודה, או אפילו למעלה מזה.

מלבד זאת, יתקורר בכל פעם מחדש ענין הפקעת הקרקעות. עם זאת מוכן אני להסכים לכך, שתחילה נעודד סיום בנייתם של בתים, העומדים באמצע הקמתם. נעניק לבעליהם הלוואה, ובדמי-השכירות ישלמו את ההלוואה. הדבר ייעשה על-ידי שיעבוד חוזה השכירות להלוואה. זה יהיה בטוח יותר מכל הלוואה שתינתן ליהודים לאותם הצרכים.

מר י. תמיר: לענין החשמל: החברה המזרחית, במידה ותצטרך לספק חשמל,

חובעת כבר עכשיו להזמין את החשמל אצלה, היות ובמידה ותצטרך לספק חשמל לשיכון ולאוביברסיטה - מתקניה לא יספיקו למשימה זו. הם טוענים שחיבים הם לקבל הודעה על כך שנה מראש, כי אחרת לא יוכלו לעמוד במשימה. במידה וההחלטה העקרונית היא לחבר את המבנים הללו לרשת החשמל של העיר המערבית, הבעיה תהיה קטנה יותר, אבל אני יודע באיזה כיוון לפעול עתה.

רה"מ ל. אשכול: כאשר יש למישהו קונצסיה, האם ניתן לאפשר לאוניברסיטה

להעמיד דיזל גדול שיספק את החשמל, ויחד עם זאת ימכור אותו

לסביבה הקרובה?

השר י.ש. שפירא: ישבנו שעה ארוכה עם ראש העיר ושר הבטחון ועם כל הנוגעים

בדבר: הכוונה להביא את חברת-החשמל המזרח-ירושלמית לכך,

שתסכים, אם חפצת-חיים היא בירושלים, לקבל חשמל מחברת החשמל הישראלית ולמכור אותו במחירים שנהוגים במערב-ירושלים. דבר זה עלול להיות במשך הזמן כרוך בפרובלימה כספית לא גדולה. הם יצטרכו לקבל איזה תשלום בעד התפעול ובזה לראות את הענין גמור.

אשר לחשמל שישנו עתה שם - שימשיכו למכור אותו לרמאללה

ולכל מקום שעולה על דעתם, במחיר שקבעו להם, וזה דבר הניתן לבדיקה בעתיד.

הכוונה העיקרית היא, שכאשר מזרח ירושלים תשלם אותו

השר י.ש. שפירא:

המחיר שמשלם מערב-ירושלים וזאת ניתן להטיל על-ידי צו רגיל, שאוסר עליהם לקחת תשלום גבוה יותר.

יחד עם זאת קבענו להיפגש ולשבת עם אנשי-חברת החשמל

כדי לבדוק את העניין.

רה"מ ל. אשכול: האמנם הערבים מרמאללה ואחרים ישלימו למשך זמן רב עם העובדה, שכאן החשמל יהיה זול יותר ואצלם - פי שניים-

שלושה?

מר ט. קולק: החברה אומרת: חנו לנו סובסידיות כאלה שנוחנים אתם לחברת-החשמל הישראלית ואז נספק אותם במחיר זול יותר.

רה"מ ל. אשכול: שאלתי מכוונת לגבי הצרכנים הערבים.

מר ט. קולק: אין דבר קל מלהסית את הערבים. גם עכשיו הם מגישים לנו פטיציות, לאמור: העברתם אותנו לישראל - וננו לנו חשמל כמו

לכם.

שר ז. ורהפטיג: למי קונצסיה של חברת-החשמל הערבית, מסומנים שם גבולות ירושלים להם שייכת מזרח-ירושלים? במידה והפקענו את

מזרח-ירושלים ובונים אנו שיכונים חדשים שם, האם לא ניתן לחבר את רשת החשמל לשטחים אלה?

השר י.ש. שפירא: השאלה אינה של קונצסיה. היא לא משפטית אלא כלכלית.

אם אתה מתכוון להכריח אותם - אין קל מזה, ויכול אתה

להכריחם למכור חשמל במחיר של מערב-ירושלים, ואז מתבקשת מזה מסקנה, שעליהם

לקבל את החשמל מחברת החשמל הישראלית. השאלה תהיה, כמובן, בכך שהם בכל זאת

יזדקקו לתשלום כלשהו בעד תפעול ועל כך צריך להיות הסדר בין ישראל ומערב

ירושלים. יתכן שיהיה כאן אלמנט של סובסידיה, בגובה של 12%-18%; העיקר כאן שלא

נצטרך לשבת על עניין הקונצסיה, לבטלה ולגרוט לכך שילכו עם עניין זה למועצה

הבטחון וכו'.

השר י.ש. שפירא:

אפשר לומר להם: מחיר החשמל יהיה תלוי בשייח ג'ארה

במחיר שייקבע ברחביה.

אנחנו נדווח לוועדה בעניין זה כאשר יהיה לנו לא רק רצון,

אלא גם נתונים מתאימים.

כלומר, העניין נמצא בטיפול.

רה"מ ל. אשכול:

להברת החשמל המזרחית צפויה שנה כדי לפתור בעיות

מר י. תמיר:

טכניות של אספקת חשמל לאזור אליו מדברים אנו.

זה אמור בשביל שיצטרכו את החשמל, אבל בכדי שיספקו אותו

השר י.ש. שפירא:

דרוש פחות זמן.

חצי-שנה.

מר י. תמיר:

בסעיף אכלוס מזרח-ירושלים שצנו על 42 משפחות היושבים

רה"מ ל. אשכול:

בבתי-ערבים לפי חוזה-שכירות. נלך עד כמה שאפשר לקראת

ערבים שירצו לקחת הלוואה לשם סיום בניית בתים להשכרה, ומשרד השיכון או

אנשים פרטיים יחכרו זאת מהם.

דבר נוסף: ייבנו ארבעים צריפים למגורי סטודנטים

ומשפחות צעירות, ואבקש לבדוק היטב, אם הצבא מוכן יהיה להעביר חיילים לבגנים

כאלה, ואז אפשר יהיה להקים שמונים עד מאה צריפי-אפסט למגוריהם.

על משרדי המטרה שמענו כאן; לגבי הדיור לשוטרים,

שמענו על מו"מ המתנהל בעניין זה ויתכן שניתן לומר להם, שיבחרו בכל מקום

שירצו לגור בו, עד אשר נוכל לתת להם את הבתים המחאימים.

האם הצבא העביר כבר משהו?

הצבא בונה את מפקדת פיקוד המרכז בנווה-יעקב.

מר י. תמיר:

יעבדו שם אלף ומאה איש, ומזה 350 משפחות והיתר - בשרות

מר ס. קולק:

חובה.

מה גורלו של בית החולים שרצינו להקים שם?

מר י. תמיר:

בינתיים הערבים אינם עושים דבר בעניין זה. משרד הבריאות

מר י. תמיר:

מר י. המיר:

פנה אליהם פעמיים והודיע להם שלפי ההודעה שלנו, אם לא יפנו - נחחיל אנו בעשייה. הם הודיעו שהם מתחילים לעשות משהו ועד לפני שבוע לא עשו דבר.

מר ט. קולק: הם ביקשו לפני חודש רשיון להפעלת בית-החולים ואיני

יודע אם קבלוהו. הם רצו להפעיל שם שבעים מיטות.

אני בודק זאת.

מר י. המיר:

בין החומות: השלמנו שיפוץ למעלה ממאה חדרים, בהם

גרים כשבעים בני-נוער. עד ספטמבר, לקראת השנה הקרובה, מקו

אני שנגיע ל-120 בחורים שיגורו שם. אלה תלמידי-ישיבות, נח"ל תעשייתי, מכל

הסוגים.

ישנה ישיבה של סרדים, שקבלו חרומה מבית-רוטשילד

מר ט. קולק:

לשפץ את הבנין הקודם, שהיה להם שם. להם יש הזמנות

מחו"ל, של יהודים שרוצים לבוא לגור כאן.

איני חושב שצריכים אנו לרצות בכך, שכל העיר העתיקה

רה"מ ל. אשכול:

תאוכלס על ידי בתי-ספר ותלמודי-תורה בלבד. צריך שיהיו

שם גם יהודים פשוטים, שיחיו מעבודה-כפיים.

איני חושב שחוסמים את הדרך בעד אלה, שרוצים להיכנס

השר מ.ח. שפירא:

ולחיות שם.

ראשית-כל, לא כולם שם הינם אנשי-ישיבות.

מר י. המיר:

יש שם נח"ל תעשייתי, אנשים העובדים בתעש.

התע"ש נמצא במרחק רב מהעיר בעתיקה. במשך כל היום הם

רה"מ ל. אשכול:

אינם נמצאים שם. דומני שצריך לאכלס את העיר ביהודים,

מהטיפוס שאותו תיאר שינואר בשיריו וסיפוריו.

מיד עם שחרור ירושלים, היו אלפי פניות מצד אנשים שרצו

משר ז. ורמסטיג:

לעבור להתגורר בין החומות, רובם מאלה שחיו שם לפני מלחמת

השחרור. בקשות אלה מונחות, כי אין עדיין מה להציע להם. בין יהודים אלה ישנם

מכל הסוגים, גם אלה שהזכרת.

פצאאאאאאאאא

דבר שני: צאצא צבדי הכותל, המונים עשר משפחות.

ושלישית - ישיבת חב"ד במילנו: הם רוצים להתיישב דוקא

בחברון. אם יוצע להם שיכון בעיר העתיקה - במחנן שיעברו לגור שם.

במילנו ישנו מי שקשור באדם מסויים כאן, ואדם זה

השר ז. שרף:

מטפל במכוון בהכוונתם דוקא לחברון. הראו לי מכתב

בענין זה.

במידה ותהיה הצעה קונקרטית - אני בטוח שאפשר להזיזם

השר ז. ורהפטיג:

לעיר העתיקה.

אני מציע שייכתב, ולא אכפת לי אם על-ידי ראש העיר או

רה"מ ל. אשכול:

העיריה כולה, או אפילו על-ידי, ויישלח לרבי מליובביץ,

שילך לגור בעיר העתיקה.

בעיר שבין החומות מציע אני להקים ועדה-משנה, שתדון

השר י.ש. שפירא:

בענין יישובה, ושר הדתות ושר המשטרה יכנסו לעובי הקורה

יחד עם ראש העיר ולישיבה הקרובה או לזו שאחריה - יביאו לנו דיווח מתאים.

מדוע לא? תהיה ועדה-משנה.

רה"מ ל. אשכול:

ביקרתי בבית הכנסת של הרמב"ם ושמעתי שהנשיא התעניין במה

שנעשה שם.

אלה ארבעה בחי-כנסת הספרדיים. מחר יושבים אנו על ענין

מר טרי קולק:

זה אצל הנשיא.

אם כך, מתקבלת הצעת שר המשפטים: בועדה יהיו ראש-העיר,

רה"מ ל. אשכול:

שר הדתות ושר המשטרה, וישתתף בה, כמובן, מר יהודה תמיר.

מ ח ל י ט י ס:

כי ועדת השרים תבדוק את כל הבעיות הקשורות בפיתוח הרובע היהודי
בעיר העתיקה, ותביא את מסקנותיה לוועדת-השרים העליונה לענין ירושלים.

הרכב הוועדה: שר-המשפטים - יו"ר, שר-הדתות ושר-המשטרה.

- - -

השר מ. בנטוב:

(א) חסר לי כאן, בדו"ח, עניין הנוגע לפרנסות.

רה"ל. אשכול:

זה אינו שייך למשרד השיכון.

השר מ. פסוב:

אבל זה שייך לוועדת-ירושלים.

אומרים שיש אלפים הרוצים לעבור לירושלים, אבל בין אלה יש

הסבורים שאחר שיעברו - זכותם תהיה לדרוש שידאגו לפרנסתם.

לכן, הדברים הללו צריכים ללכת בד/בבד ובתיאום האחד

עם השני.

השר י. אלון:

בעיית האוכלוסין היא שיכון ולא עבודה.

השר מ. בנטוב:

עד גבול מסויים - הבעיה היא השיכון. אך כאשר מדובר

במספרים גדולים - מתעוררת גם בעיית העסקה.

שמענו בדו"ח רק צד אחד וצריך להשלים ולספר על תכניות הפיתוח לגבי פרנסה

בעתיד, לגבי מספרים גדולים יותר של עוברים לירושלים.

השר ז. שרף:

בעיית הרחבת התעשייה בירושלים היא בעיית של

פועלים ופועלות ולא עוד.

השר מ. בנטוב:

אצא גמר בתים ערביים: אני מסכים עם ראש-הממשלה, שבסופו

של דבר הערבים יתעשרו ויגמרו בכחות עצמם את הבתים, ויעברו

הם עצמם לגור בהם, במידה ולא נעזור להם עתה בזה. לכן, מוטב לנו עתה, כאשר

ישנו שוק טוב לדירות מצדנו ואצלם אין דרישה כזאת, ואיני סבור שהם מחפשים

עתה ניצול הזדמנות כזאת, שנפנה אליהם בהצעה כזאת. במשך השנה או השנתיים

הקרובות יהיו ודאי קופצים יהודים רבים על הדירות, בעוד שלא יהיו קופצים

רבים ערבים עליהן. הדבר ייעשה חוץ הסדר מסויים עם חברה מסויימת או בצורה

אחרת כלשהי.

אשר לצריפים: אני חושש קצת בעניין זה. יש כאן קונפליקט

בין החפזון להביא מהר יהודים לירושלים ובין אצאא השאלה - איזו דמות רוצים אנו

לתת לירושלים. לעשות את ירושליים עיר של צריפים - דבר זה אינו מתיישב כל כך

עם תכניותינו.

השר מ. בנטוב:

ודאי מסכים אתה אתי, ראש-הממשלה, שיש כאן בעיה כלשהי?

לא. איני מסכים אתך. הבעיה היא למחר ולהביא יהודים לירושלים.

רה"מ ל. אשכול:

אם מעמידים את הצריפים הללו, צריך שיהיה ברור שזה זמני בלבד.

השר מ. בנטוב:

דבר נוסף: איני בטוח כל כך שבאותם ממדים שחובקים אנו בהם

זרועות-עולם, יהיו אמנם אנשים רבים כל כך שירצו לגור בצריפים הללו. אני מציע לערוך סקר בענין זה.

אלה למעשה אינם צריפים.

השר י. אלון:

אני רוצה להיות בטוח שלא יקרה שהם יעמדו ריקים ואנשים לא ירצו להיכנס לגור בהם, ולו גם יוצעו בהם תיקונים

השר מ. בנטוב:

ניכרים.

עכשיו מבין אני כיצד הפסדנו כמה חדשים...

רה"מ ל. אשכול:

איני מבין מה הפסדנו. האם לוקחים מאתנו את ירושלים? הרי

השר מ. בנטוב:

איננו מוכנים לתת את ירושלים. חפזון מוגזם - גם הוא אינו

דבר מוצדק.

היחס לוילוח: עשינו הרשמה והחלטנו פעם על מאתים וחמשים

וילוח. עכשיו יש צאצאצא הרבה יותר צאצאצא נרשמים לוילוח ולא הייתי רוצה

שניעחר להם ונחלק יותר ממאתים וחמשים מגרשים כאלה.

גם אני איני בטוח שצעד כזה יהיה נכון. על מה שהתחייבנו -

רה"מ ל. אשכול:

התחייבנו. אי-אפשר לומר ליהודים, הרוצים לבנות לעצמם בכספם

שאינן להם מקום בירושלים אבל לתת לכל אחד סכום של עשרים וחמשה אלף לירות

בעד מגרש, כאשר נחונים אנו בצפיפות כזאת, - הרי מאבדים אנו בצורה זו אלף

משפחות על חשבון הפרש הצפיפות. אני מציע להגביל את המספר ל-250 מגרשים,

ולא לדבר בכלל על מספר גבוה מזה.

פאמיליאַ אָנצאהער . מ. בנסוב :

ביחס לבתי-הספר: אפשר לבנות בית ספר אחד במהירות. אור-כך

יהיה בכי לדורות. בדרך כלל בית ספר הינו דבר המחייב תכנון טוב ולוקח זמן רב יותר מאשר בנייה.

השר י.ש. שפירא: כבר בנו בחי-ספר בארץ, וכמה צריך לחכנן דבר כזה?

השר מ. בנטוב: אי-אפשר בכל מקום להקים אותה דוגמא ולחאם אותן תכניות.

צריך למצוא בכל זאת שביל-זהב ולא ללכת בחמזון כזה,

כי אחר-כך ניכשל ויטיחו עלינו ביקורת, ההורים והמורים גם יחד.

דבר אחרון: ועד העתיקה: אני מבין שאכלוס זה שישנו עתה

בעיר העתיקה, הינו במידה רבה זמני. כוונתנו להכניס לעיר העתיקה משפחות ולהזרים

שם חיים נורמליים יותר. מכיוון שאיננו רוצים לעמוד שם צריפים ולהרוס את האופי

המיוחד של העיר העתיקה, הרי שהתכנון לוקח זמן רב יותר מהבניה החדשה.

לכך, הדבר יגזול זמן ואני מבין שנוכל, אחר שיחקרם ביצוע

השחזור, לבנות שם דירות, שמבחינה חיצונית לא חקלקלנה את נופ העיר העתיקה,

ומבחינה פנימית תהיינה בנויות לצרכי העידן הנוכחי.

אני מניח שזה יהייב שיקום אילו מוסדות וחנויות ותינתן

לזה דמות של חיים נורמליים. כל זה מחייב משך זמן מתאים ואני בעד זה, שבינתיים

תאוכלס העיר באופן זמני, אבל יהיה ברור לכולם, שאכלוס זה הינו בעיקרו זמני

ונהפוך זאת לשכונה נורמלית על כל אבניה ולא רק כעמדה הנפסדת על-ידינו.

רה"מ ל. אשכול: אני לא הייתי רוצה שנוציא את הישיבה של הבוקר על פנין זה.

עם זאת רוצה הייתי להוסיף לומר דברי-תשובה, דברים פשוטים

ומפורשים, והייתי מציע לחברים שנצביע על ק: אני רוצה לומר לשר השיכון, במחילה

מכבודו, שהוא טועה טעות מרה:החלטנו שירושלים היא ירושלים שלמה ולא נחזיר שעל-אדמה

ממנה, אבל אם היא תהיה ריקה מיהודים - יהיה לנו קשה יותר המאבק עליה מאשר

אם תהיה מאוכלסת ביהודים.

אני מתפלא על השוויון-רוח שמצא ביטוי כאן, והנובע לעתים

מחוסר-מעש; על כך קובל אני.

רה"מ ל. אשכול:

אני אסכים לכך שיסתחו את האבנים בפחות מומחיות, ויבואו

אלינו בטענות על כך. עדיין זוכר אני את סטורס, שאמר שירושלים צריכה להיות כזאת וכזאת ופניסה כאלה וכאלה ועוד ועוד. הוא חוקק חוק בענין זה והקפיד על כך מאד.

השר י. אלון: זה הדבר היחיד שאפשר לזקוף לש לזכותו...

רה"מ ל. אשכול: בחלקים אלה של ירושלים איננו עומדים עתה חזק כפי

שהיינו רוצים.

השר י.ש. שפירא: האדמות המופקעות הינן בבחינת גשר של נייר כל זמן

שלא חיים עליהן יהודים. לכן, צריך לעשות כל מה שאפשר

במהירות הגדולה ביותר, כדי ליצור עליהן חיים יהודיים.

רה"מ ל. אשכול: איני מציע להקים צריפים בעיר העתיקה. אבל אלו בא מישהו

ואמר שלמלא את העיר העתיקה ביהודים זה ענין לשנים רבות -

הייתי מסכים להפסיד בינתיים מאה או שלוש מאות אלף לירות, מאשר להפסיד שנים.

כי עד אשר תבנה כל העיר, לפי כל התכנון היפה הראוי לה והמתאים לה, יכול אתה

להפסיד שנים יקרות מאד.

אם ישנא באמת יהודים המוכנים לגור באסבסטונים כאלה -

לא הייתי בורח מזה. על כל פנים, ועל אחת כמה וכמה בשטח החדש של הסטודנטים,

בשטח האוניברסיטה, בשטח "הדסה", שם עומדים להשקיע כסף, שם הייתי מקים דירות

שאפשר היה לגור בהן מיד.

בתי גרה בערר ויש לה שלושה ילדים, ומאז בואה לשם מתגוררת

היא בבית כזה, העשוי מאסבסטון, ודבר רע לא ארע לה או לילדיה. לכן מבקש אני

שלא תהיה שקט כל כך ושאנן כל כך ובטוח כל כך, כי יש סכנות המרחפות גם על

החלטתנו הנחושה בענין ירושלים השלמה, והרושם שלי הוא שזו דעת כל המטובים סביב

שולחן זה, שכל שבוע שמפסידים אנו בחוסר-מעש, מסוכן הוא לנו.

נעבור עתה לסעיף הבא.

ג. מיקום בית המשפט המחוזי בירושליםב. מיקום בית המשפט העליון: ד. מיקום משרד המשפטים בירושליםהשר י.ש. שפירא:

מיד אחר שחרור ירושלים המזרחית נהתי את עיני בשני בנינים,

האחד - בנין שהיה בית המשפט הגבוה של ירדן, והנמצא ברחוב

סלאח אל-דין; ומולו - הבנין התפוס עתה על ידי הממשל הצבאי.

המחשבה היתה להעביר לשם את בית המשפט העליון ולקחת עוד

שתי קומות, שתיבנה עליו, ולשם להעלות את בית המשפט המחוזי; בבית שמולו

היתה כוונתי לשקם את משרד המשפטים, בבנין בו נמצא עתה הממשל הצבאי.

יצאתי מתוך הנחה, שאכלוס ירושלים כבודו במקומו, אבל

צריך שבירושלים המזרחית תהיה גם יד ורגל לממשלת-ישראל, למדינה, למוסדות

רפרזנטטיביים.

נתברר לי שהאפשרות להפוך את בנין המחכימה שם לבנין

משותף לבית המשפט העליון והמחוזי, זה דבר שאינו ניתן לביצוע. גם אם נלך

לפי תכנית כזאת - זה ענין לשלוש שנים, בעוד שהזמן משחק אצלנו כאחת המטרות

העיקריות, כאשר מדובר באכלוס ירושלים.

בקריה ישנו בנין וישנה הקצבה להקים בית משפט כאן.

דברתי עם שופטים מבית המשפט העליון והם אינם רוצים בו, וסבורני - במידה רבה

של צדק. הם אומרים שמוכנים הם ללכת למזרח ירושלים, למקום מתאים, והיו

מבכרים להשתכן בין החומות; אחר שיחה בנושא זה עם יהודה תמיר, הסתבר לי

שאינן שם שטח מתאים למטרה זו.

בדקתי את האלטרנטיבה של הר הצופים, במקום המצוי בין

מחנה הלגיון לשעבר ובין האוניברסיטה. שם יוקם בית המשפט העליון, ועם כל הקיצוץ

של תכנית הפיתוח, יש לנו כל הכסף הדרוש לתכנון ולגשת לבנייה שם.

לכך, בית המשפט העליון יהיה שם. השופטים שמחים לכך ואני

טבור שזה מקום לתפארת, ויהיה זה בנין שיחלוש על כל ירושלים וייראה מכל מקום.

אשר לבית המשפט המחוזי, - הבנין ברחוב סלאח אל-דין,

הינו יפה מאד בצורתו החיצונית. אך החלוקה בפנים רעה מאד. אין שם אקוסטיקה ואין כל התאמה לצרכי-העבודה של בית המשפט.

שוחחתי עם אנשי מע"ץ ועם אנשי ועדת-הדיוור. הם מעריכים

שבמידה וישנו את החלוקה הפנימית ויבנו הכל מחדש, זה יעלה שם מאות אלף לירות, וזה יכול להעשות תוך זמן קצר.

כאן קפץ עלינו רוגזם של השופטים המחוזיים. אם אצה לחרגם

זאת לצמצא לשפה-אנשים פשוטה, הרי שאמרו כך: אנו מפחדים. זו סביבה ערבית ואין שקט נפשי לשבת שם. כיצד נוכל להגיע לשם? - שאלו הם. בקיצור - אפשר לומר במילה אחת - פחד.

אחד השופטים אמר דברים ברורים: איני יכול לשבת ולדון

במשפט כאשר אני מפחד שיחקעו בי סכין בגב.

השר ז. שרף: היו דברים מעולם.

השר י.ש. שפירא: בענין זה דברתי אתם ארוכות ואמרתי! ששבית המשפט העליון

חושב שזה מיקוץ טוב לבית המשפט המחוזי. יתכן שאילו בנינו אותו מחדש, בסכום של 14 מיליון לירות, כפי שניבנה בתל-אביב במשך שש שנים, היה זה טוב יותר.

אני חושב שבית המשפט הוא לכבוד ותפארת וכמובן שצריך לעשות שם כל הניתן לנוחות

העבודה. הם אמרו, שלא תהיה להם שם ספריה. אמרתי שאם צריך להקציב חמשים

אלף לירות לספריה - נעשה זאת למענם. כמו-כן נדאג לתחבורה. חנועה וכל שאר הדברים הטובים.

אתמול קבלתי דיווח, שהשופטים מתפייסים, ואני בעד זה

שבית המשפט המחוזי יעבור לשם. בזמנו היה זה בנין בית המשפט הירדני. איני רואה שום סיבה, מלבד פחדנות המדינה, שלא תעז לקחת את הבנין ולהפכו בית-משפט שלנו.

הבנין מאידך גיסא, הבנין הניצב ממולו, בו יושב המושל הצבאי

עכשיו, לשם מציע אני שתעבור הלשכה הראשית של משרד המשפטים. יש שם חשעים

השר י.ש. שפירא:

חדר וניתן להוסיף שם חדרים במשך הזמן. המקום יפה, אם כי רועש במקצת. ראיתי את בית המשפט בניו-יורק ובפאריס, וכן בלונדון, והם אינם נמצאים במקומות שקטים יותר, הוא הדין לגבי בית המשפט ברומא. זה מקום שמוחר ונאה שנשב שם. חשוב שמשרד ממשלתי ישב שם, למרות שהוקצה כאן מקום למשרד המשפטים. חושבני שמן הראוי היה שגם משרד הדואר יעביר משרדיו אלצא למזרח ירושלים, לשוחחתי על כך עם שר הדואר. ישנו שם משרד הדואר הירדני, שהיה בבניין מפואר ומתאים למטרה זו.

אם תעבור לשם המטרה, משרד המשפטים יתקם גם הוא שם ויתווסף אליהם משרד ממשלתי נוסף - הרי מכניסים אנו לשם יד ורגל. אני מציע להחליט שבית המשפט המחוזי בירושלים יועבר למקום אותו הזכרתי ואקרא כאן הצעתי המנוסחת מהכתב:

"1. מחליטים כי בית המשפט המחוזי בירושלים יועבר למבנה הנמצא בשכונת שייך ג'ראח ואשר שימש בעבר את בית הדין הגבוה הירדני.

2. עבודות השיפוץ הדרושות כדי להתאים את המבנה לצרכי בית המשפט המחוזי בירושלים יבוצעו בהקדם בהתאם להצעת מע"צ וללא צורך בעריכת מכרז."

"הצעת החלטה: מחליטים כי בניין בית המשפט העליון ייבנה על הר הצופים בשטח המשתרע בין בניני האוניברסיטה העברית לבין בית החולים אוגוטטה ויקטוריה."

"הבניין בו נמצא עכשיו הממשל הצבאי - מול ה'מחכימה' יועמד לרשות משרד המשפטים כדי להעביר לשם את הלשכה הראשית והמחלקות העיקריות של משרד המשפטים."

השר י. אלוון: הערה אחת: אני מבקש שייבדק מיקומו של בית המשפט העליון,

שלא יגביל את תחום ההתפשטות של האוניברסיטה בעתיד.

אני מעריך שההתפתחות העתידה של האוניברסיטה תהיה בהר הצופים ולא בגבעת-רם.

הערה שניה: אני נוטה להצעת שר המשפטים בדבר מיקום הלשכה

השר י. אלון:

הראשית של משרד המשפטים במזרח ירושלים. אבל חייבים אנו לדעת מה אומר על כך שר הבטחון, או נציגיו.

מר י. תמיר: לגבי הממשל: מכתב שקבלתי מעוזר שר הבטחון קובע, שהם

עדיין אינם מתכוננים ואין להם תכנית לעזוב את המבנה בו יושבים הם עתה במזרח ירושלים. הצענו שהממשל יצא מחוץ לגבולות ירושלים, היות ויש שם מבנים שאף גוף אחר לא יכול לצאת אליהם. לא הגענו אחס להסכם בענין זה.

ברצון רב הייתי מביא את כל הפרטים הקשורים בענין זה

להכרעה הנה, אך לא ניתן הדבר.

השר י. ש. שירא: מלבד הנימוק שנתתי למיקום משרד המשפטים מול בנין

בית המשפט שם, יש לי נימוק כמעט אישי: קשה לי קצת לומר לשופטים שלא יהיו פחדנים כאשר אני ממשיך לשבת ברחוב יפו. אם עובר אני לשם - מוסרי לפחות מוסיף הדבר משקל/לדרישה שמציג אני בפני השופטים. יחד עם זאת - מוסיף הדבר ציבור עובדים המצוי מול בנין בית המשפט, כשמונים איש בסך-הכל. אני מציע לקבל כל ההצעות ולספל בזה עם הממשל הצבאי במטרה לעודד פינוי הבנין על-ידי הצבא.

מר ט. קולק: השאלה כאן היא של עתוי ולא של עקרון.

רה"מ ל. אשכול: אני מציע לשר המשפטים לגרום לכך שתחקיים שיחה עם שר

הבטחון בענין זה, כי אני יודע שהוא מחשיב את הענין הזה לא פחות ממני או ממך. יתכן שילחץ שיזונו משם אנשי הצבא, אך אם לא ניתן הדבר לביצוע - נחכה למועד מאוחר יותר.

החלטה 2. מחליטים כי בנין בית המשפט העליון ייבנה על הר-הצופים בשטח המשתרע בין בנייני האוניברסיטה העברית לבין בית-החולים "אוגוסטה ויקטוריה".

החלטה 3. מחליטים כי בית המשפט המחוזי בירושלים יועבר למבנה הנמצא בשכונת שייך ג' ארז ואשר שימש בעבר את בית-הדין הגבוה הירדני.

קבלנו למטרת דיור בלבד, ולא למטרת פיצויים על מטלטלים. את עשרים אלף הלירות

מר ט. קולק:

הנותרות - נחזיר.

מר י. חמיר: זה אינו פותר את העניין, לגבי אלה שעדיין נשארו לגור שם.

מר ט. קולק: הסענות גדולות והכל עובר לעתונות העולמית, ואינו

משרת אותנו.

רה"מ ל. אשכול: טוב, אני מסכים לצעד זה.

השר א. ששון: זה יעודד אחרים לצאת, כי יראו שמשלמים פיצויים עבור

פינוי המקום.

מ ח ל י ט י ה להסמיך את ראש עיריית ירושלים לפצות את
מפוני הרובע היהודי והמוגרבי עבור הנזקים
אשר נגרמו להם עקב פינויים, בתנאי שסכום
הפיצויים הכולל לא יעלה על 80 אלף ל"י.

ו. יכוא תוצרת חקלאית מהגדה לירושלים:

מר ט. קולק: בענין זה ישנם שני דברים שהם שונים האחד מהשני מידה

מסויימת.

1. ירקות, שהיו רגילים להביאם מהגדה;

2. בשר - גם אותו רגילים היו להביא מהגדה.

עתה נאסרה הבאת בשר מהגדה. זו בעיה כלכלית, אבל בעיקר - חברואתית. אי-אפשר

לפקח על בשר שחוט המובא על חמורים ומשאיות. הוא נמכר באיטליזים כאשר

לא ניתן לפקח עליו. אילו הביאו את 150 ראשי-הבקר לשבוע, מהגדה ישר לבית-

המטבחיים, היינו מחזיקים אותם שם בבידוד ואפשר היה לפקח על טיב הבשר. אך למש

למשרד החקלאות יש שם סיבות טובות שלא להסכים לכך. אחת הסיבות היא כלכלית,

אך הסיבה העיקרית היא חברואתית.

בק אשר לירקות - כאן הבעייה מתעוררת מבחינת האינטרס

של משרד החקלאות. אבקש להציג את העניין:

במשך כל הזמן היו רגילים אנשי ירושלים לקנות ירקות מכל

הסביבה, והסביבה היתה רגילה למכור להם את הירקות. אם מכריחים אותם לקנות

הכל בחנובה, או בכפרים כאן - זה משנה כל הרגליהם. המדובר הוא על משאית

אחת או שתיים ביום, למשך עונה נוספת אחת, א עד אשר יתרגלו להסדרים החדשים.

אנו מבקשים שמשרד החקלאות או שר החקלאות יתחשב בזה ויקל

על עניין הבאת הירקות, כפי שנהוג היה עד עתה. לפני שנה לא הכביר הדבר,

במחיד, על המצב בארץ.

האם ועדה המנכ"לים דנה בעניין זה?

רה"מ ל. אשכול:

לדעתי קל היה יותר לסכם את הדבר באותה הועדה.

לא ברור לי מה מציע כאן סדי קולק.

השר ח. גבתי:

המנכ"לים אינם מוכנים לדון בזה, כי הם דנים בגדה,

מר ט. קולק:

על כל בעיותיה, וזה שייך לישראל. לכן, הבאתי זאת הנה,

כי למעשה אין לבעיה זו כחובת מוגדרת.

איני מבין מה מציע כאן סדי. האם ההצעה היא לפתוח את

השר ח. גבתי:

ירושלים בפני תוצרת הגדה?

אם בצורה מוגבלת. הכוונה לתת רשיון למשאית אחת או

מר ט. קולק:

שתיים ביום, במשך ארבעה חדשים. המציאות היא עתה כזאת,

שהסוחרים היהודים פונים וקונים בגדה, ואין מעכבים אותם, והם מציפים את

שוק מחנה-יהודה בא תוצרת מהגדה, ומעבירים אותה לארגזי-חנובה, ומוכרים זאת

במחירי חנובה... הערבים אינם מעיזים לעשות זאת. אצ הסוחרים היהודים

עושים את הדבר לגבי כמויות עצומות של תוצרת הקלאית...

תן לי 48 שעות לבדיקת העניין, ואחך לך תשובה.

השר ח. גבתי:

השר י. אלון:

אני מציע שנבחר /שלושה חברים מתוכנו - שר המשפטים,

שר החקלאות וראש העיר, שיסיימו את העניין ביניהם.

מר ט. קולק:

הבעתי זאת, כי זו צריכה הנופלת בין שני שולחנות...

רה"מ ל. אשכול:

ששר החקלאות אחראי לעניין והוא אמר, שניתן לו 48 שעות

לבדיקה העניין. הוא ודאי ידבר שוב עם סודי והאחרים בעניין

זה. במידה ויסתדרו ביניהם - מה טוב.

מ ח ל י ט י ט
 כי שר-החקלאות, בתיאום עם ראש עיריית ירושלים,
 יחליטו על דעת הוועדה בעניין ייבוא תוצרת
 חקלאית מהגדה לירושלים.

במקרה של חילוקי-דעות, יובא הנושא להכרעת
 ועדה חברים העליונה לעניין ירושלים.

רה"מ ל. אשכול:

מה גורלו של בניין הקולג' הערבי?

מר י. תמיר:

הוא עומד בשיממונו.

רה"מ ל. אשכול:

עכשיו מסתבר שכולם "צודקים" מלבדי...

השר מ. קול:

הצעתי שאקבל על עצמי להקים שם מרכז לנוער יהודי מחו"ל,

מחנות-קיץ וסמינרים. אתה רצית לתת זאת להסתדרות.

ידעתי שההסתדרות לא תעשה שם דבר, כפי שאינה עושה בשום חברת-פיתוח בה יושבת
 היא...

השר ז. ורהפטיג:

יש לי הצעה, עם הכסף הדרוש לביצועה: (1) יהודי מארצות-

הברית רוצה להקים מוסד לנוער שיבוא הנה מארצות-הברית.

בכוונתו להביא הנה מאתיים איש, שיהיה להם ראש-ישיבה ויביא אחר רבע-מיליון

לירות לצורך זה. אני מכיר את היהודי, ויודע שמסוגל הוא להרים את העניין הזה.

נשי "המזרחי" באמריקה רוצות להקים כאן מוסד גדול; הן

פנו למר חמיר והמלצתי על זה.

מר י. חמיר: סוכם להקים מוסד לנוער משותף לסוכנות היהודית ולהסתדרות. ישבו יחד שני המוסדות הללו. הגיע אלינו מכתב משר התיירות, בו מערער הוא על כך ומבקש להביא זאת לדיון.

אחר-כך עלתה הצעה מוסכמת גם על ידי נציג משרד התיירות, ובה הכנית מפורטת. ביקשתי כמה פעמים התערבות, כדי לזרז את העניין; הצעתי שמשרד התיירות יתכנן את העניין אתנו, כדי לזרזו, ולהתחיל להפעילו עד הקיץ. לעת-עתה לא יצא שום דבר מכל הדברים הללו.

רה"מ ל. אשכול: אני זוכר שלפני שבוע או שניים אמרתי שצריך לכתוב מכתב

או לשוחח עם שר התיירות, או עם מישהו אחר בעניין זה.

אמרתי שאנחנו ניגשים לשפץ את הבניין הזה, וכאשר הודעתי זאת להסתדרות אמרו שהם מוכנים ומזומנים. מסתבר, אדוני שר התיירות, שבהסכמת הנציג שלך הוסכם על העניין, כי הסוכנות באה לתבוע זאת לנוער ונציגך בא לתבוע זאת

למשהו, ואז אמרנו: בבקשה, בינתיים יהיה כפי שחובע אתה. כאשר ראיתי שהעניין

אינו זז, שאלתי את מישהו מה קורה כאן - וכל אחד הטיל את האשמה על השני.

אמחד לתמיר, לפני שבוע, שניגש לשפץ את הבניין. אני מציע

להודיע עוד היום במכתבים לכל השותפים הללו, שאם אינם ניגשים מיד לשיפוץ

הבעין - שייגש אחד מהם לעשות זאת בכחות עצמו והשני ישלם את המחיר, לפי

הסכום שיושקע בעבודה.

לכן, סיימנו בעניין זה והחלטנו, ואת העניין של ורהפטיג עדיין

איני כולל בזה, כי כל זה לא יכול להעשות ביחד.

השר מ. קול: הקימותי במשרד התיירות מחלקה מיוחדת לסטודנטים ונוער. בשנה זו

יוכפל מספר מחנות הקיץ לעומת השנה הקודמת. פיתחנו בעניין זה

פעולה רחבה וגדולה בארצות-הברית ובאירופה. אני מוכן לקבל על עצמי את

השר מ. קול:

האחריות לעשות שם מרכז גדול למחנות וסמינרים לנוער וסטודנטים. במידה ואדע שאני האחראי על העניין, ולא יהיו לי שותפים בזה - אקדם את העניין. אהיה מוכן להחכירו לסוכנות או לאחרים, אך שלא יוכל לומר כל אחד שהמתקן הזה שייך לו.

אבוא במגע עם גורמים מחו"ל ומהארץ ואקים זאת.

רה"מ ל. אשכול: אני מצטער, ברבע זה קיימת הסכמתי לסוכנות-היהודית, להסתדרות ולאנשיך, כפי שסוכם ביניהם. אני מציע להודיע לכל הגורמים בכל הרצינות, שאם הוך שבוע או שניים לא יגשו לעבודה, - יבצעו את העבודה כפי שהצעת. בקר אמר לי שהוא מוכן לגשת לעבודה מיד, ללא שהיות.

השר מ. קול: זה אותו הסיפור כמו שקרה עם מלון "מוריה".

רה"מ ל. אשכול: השר שרף דיבר על בניני-תעשיה, אולי כדאי לכוון משהו מזה גם למזרח ירושלים? - יהיו אלה בניני תעשיה שיעבדו בהם אנשים

הגרים במקום.

מר י. תמיר: סיכמנו שמתחילים אנו בחלפיות, בסנהדריה ובשטח שמאחורי האוניברסיטה להקים בנייה תעשייתית.

הישיבה ננעלה

פרטיכל

ישיבת הועדה לתכנון ירושלים

ירושלים, 17.6.1968.

נכחו: רה"מ ל. אשכול, השר י. אלון, השר מ. בנטוב, השר ח. גבתי,
השר מ. קול, השר מ.ח. שפירא, השר י.ש. שפירא, השר א. ששון
השר ז. שרף.

מר טדי קולק - ראש עיריית ירושלים,
מר מירון בנבנישתי, מר יהודה תמיר, מר א. כידן.

מזכיר הועדה: מיכאל ניר.

רשמה: שולמית יפה.

סדר-היום:

- א. אכלוס מרח ירושלים;
- ב. מיקום בית המשפט העליון;
- ג. מיקום בית המשפט המחוזי בירושלים;
- ד. מיקום משרד המשפטים בירושלים;
- ה. פיצויים לאנשי הרובע היהודי והמוגרבי;
- ו. יבוא חוצרת חקלאית מהגדה לירושלים.

השר מ.ח. שפירא:

הערה לטדר: אני מבקש להקדים סעיף ד' בסדר-היום, כי אצטרך לעזוב את הישיבה מוקדם יותר.

השר מ. קול:

אבקש להוסיף לסדר-היום את הסעיף הדין ב"ימין-משה".

רה"מ ל. אשכול:

ענין "ימין משה" כחוב בסדר-היום ונדון בו.

מר טדי קולק:

אבקש להכניס לטדר, -היום סעיפים אלה:

א. יבוא תוצרת חקלאית מהגדה לירושלים;

ב. פיצויים על מטלטלים לאלה שהוצאנו אותם מהרובע המוגרבי ומהרובע היהודי.

רה"מ ל. אשכול:

נתחיל בסעיף שביקש שר הפנים להקדים את הדיון בו -

אכלוס ירושלים. אמנם, סבור הייתי שנכניס זאת באיזו

סקירה, אך לא אחגד שיועמד כסעיף נפרד. יפתח מר יהודה תמיר.

א. אכלוס מזרח-ירושלים

מר יהודה תמיר:

אעדכן אתכם מאז הפגישה הקודמת ועד עתה - מה קרה

במשך הזמן ומה הצעדים שכבר נקטנו בהם.

1. הוחל באופן פיסית בבניית שבע מאות דירות ראשונות,

על-ידי משרד השיכון. נחפרו ונוצקו היסודות לשלוש-מאות הדירות הראשונות.

עתה תחושטפנה בקצב של מאה דירות מדי שבועיים, יתר הדירות המתוכננות.

המדובר בבניית בנינים בני שלוש-ארבע קומות.

אני מקווה שחוף חדשיים-שלושה, מכסימום, נעמוד בבנייה

של אלף דירות. הכבישים והאינסטלציה של אספקת המים - הושלמו. אמנם, לא

זומתו עדיין הכבישים אספלט, אך לצרכי העבודה הוכשרו והותאמו וכן הובטחה

אספקת המים והחשמל, וכב-בבד עט הבנייה - הושלם גם מערכת הכבישים. כל זה

אמור לגבי גבעת-המבחר, צפונה לגבעת-התחמושת.

בחלקה השני של הגבעה התחלנו בסלילת הכבישים
עבור בתים בני קומה אחת. עבודה זו תושלם במשך חדשיים, ואז תיכנסנה לחישוב
עוד מאתיים וחמשים דירות בבנייה, עד סוף השנה.
כל הבניה הזאת תהיה מלווה בבניית בי-ספר,
גני-ילדים וחנויות. בכל אלה עדיין לא הוחל בבנייה, אבל תוך חודש ימים
תתחיל גם ההכנה לבניית המוסדות.

השאלה היא אם לא יושלמו המוסדות יחד עם השלמת הדירות. רה"מ ל. אשכול:

אני חושש לפער בין שני הדברים. לגבי בתי-הספר - מר י. תמיר:
יהיה פער, לגבי החנויות וגני-הילדים - יהיה גם-כן פער.
אם כן, ברור כבר עתה, שהמשפחות לא תעבורנה לגור
שה עם סיום בתי המגורים.

יש בתי-ספר בסביבה, אך לא זו תהיה הבעיה. מר י. תמיר:

מדוע צריך להיות הפער הזה? רה"מ ל. אשכול:

כי התחילו מאוחר יותר בתכנון המוסדות. מר י. תמיר:

אולי ניתן לעשות משהו כדי לזרז זאת? - הרי תהיה בזה רה"מ ל. אשכול:

ואנא עצמית אם לא יקומו המוסדות יחד עם בתי-המגורים,
כי האנשים לא יעברו לגור שם.

יושב כאן שר השיכון, שהנושא הזה שייך למשרדו, אך מוכן מר י. תמיר:

אני להימנע אהו ולחפש דרכים לזירוז העניין.

הבנינים הגדולים יותר מסובכים, ואינם סטנדרטיים, ולכן השר פ. בנטוב:

מחייבים הם עבודה-תכנון מדוקדקת יותר.

ישנו שם בית-כנסת, בנין קטן, שיושלם במועד. מר י. תמיר:

אשר לבית-הספר, זו הנקודה היחידה בה חושש אני מפיגור.

אני רוצה לומר כמה מצלים לשר השיכון: זה שבועות רבים רה"מ ל. אשכול:

שמע אני שאפשר היה להתחיל, להתקדם ולהחיש את הבנייה,

רה"מ ל. אשכול:

אלא שמשו במשרדך אינו כשורה, כלומר: היו עיכובים במשרדך. אני במקומך, הייתי מדייק ומדקדק פחות בכל פרט, ובלבד שיחקדם העניין. אבל אתן לך רשות הדיבור להסביר את העניין מנקודת-ראותך.

הוא הדין לגבי בתי-הספר. מחר ייאמר שאנחנו בטלנים ממדרגה

ראשונה, כאשר בנינו בתים והקמנו דירות ואנשים לא יכולים לעבור לגור שם, כי בתי-הספר עדיין לא קמו.

מר י. תמיר: סוכם עם האוניברסיטה שנקים מחנה של בתי-אסבסט, שיושלם

תוך חודש וחצי, בו תהיינה קרוב לארבעים דירות, ואפשר

יהיה לגור שם לקראת שנת הלימודים הקרובה. במשך חופשת הקייץ הנוכחית נוכל כבר לאכלס דירות אלה בטודנטיס בורדים ובמשפחות צעירות. יהיה זה הגוף הראשון שיתיישב בשטח זה. היסודות למבנים אלה הוקמו כבר והתחלנו בהעמדת המבנים הראשונים.

השר י. אלון: האם יהיו במבנים אלה קירות כפולים לוחות?

מר י. תמיר: מבחינת הבידור - כן, אבל מבחינת הבטחון - אין זה פתרון.

ההחלטה בעניין זה באה כדי להחיש למקום, תוך חודש-שניים,

מאה עד מאה ושמונים יהודים, שיגורו שם. אני חושב שבמשימה זו נוכל לעמוד.

השר י.ש. שפירא: כמה יעלה הדבר?

מר י. תמיר: משחמשים למטרה זו בחומר הקיים כבר: אלה בתים שמפרקים

אתם במקום אחר, ומעבירים הנה. המדובר בסכום של רבע מיליון

לירות, ועם החומר יעלה הכל ארבע מאות אלף לירות.

רה"מ ל. אשכול: כלומר, עשרת אלפים לירות למשפחה, או לארבעה רווקים,

שיגורו ביחידה כזאת.

השר י.ש. שפירא: מכמה זמן סבורים שיגורו במבנים אלה אותם דיירים?

מר י. תמיר: בין שנה למאה שנים...

רה"מ ל. אשכול: הכוונה להשתמש במבנים אלה מחמש עד עשר שנים. הם מוקמים

בפינה שלא תפריע את הבנייה על שאר השטח ובמשך הזמן נראה כיצד יתפתחו הדברים.

מר י. המיר: 6 עד עתה שכרו כ-42 משפחות יהודיות דירות מבעליהן הערביים.

בעיקר בסביבות שועפת-כית-חנינה. אנו מקווים שהמספר יעלה

על שמונים, בזמן הקרוב. אנו מנהלים מו"מ על כמה מבנים, שנוכל להכניס אליהם

סטודנטים נוספים. הכוונה לסייע לבעליהם הערביים להשלים את הבניה ולשכור מהם

את הדירות. שכר הדירה שם גבוה, יחסית, ויחכן שנצטרך לעזור בזה לשוכרים. העיריה

עוזרת להם צנין מחיר המים וכך יעזרו להם בהסעת הילדים ללימודיהם.

מר ט. קולק: בענין המים ייגמר בעוד חודש הפער במחיר. ישנם עתה קשיי-

תחבורה משם; 4. דאגה הילדים מסייעים בבוקר לביית-הספר, אך בערב

אין תחבורה לנוער וכאן טמון הקושי. בעייה נוספת היא החשמל! העולה שם פי

שלוש מאשר אצלנו. אתמול ישבנו עם שר המשפטים על הבעיה, ומסחר שיעבור זמן

עד אשר יימצא הפתרון לבעיה זו. מסתבר שנצטרך לעזור להם בדברים שניים, כדי

שיוכלו לעמוד בהוצאות הגבוהות, ובתנאים המיוחדים שם.

רה"מ ל. אשכול: אצא את האם יימצא פתרון לענין החשמל?

מר ט. קולק: אי מקווה שכן, אבל זה יהיה אחר חדשים-שלושה.

מר י. חמיר: אשר לבנייה הנוספת, ראש הממשלה הציע, ואני מקווה שתוך

שבוע אוכל להביא חשובה ברורה להצע, שנחמם דרכים לעודד

ערבים לבנות מבנים או להשלים כאלה שהחילו בבנייתם, וכל דירה נוספת שתהיה

מחאימה לשכירות - תפתור מצוקת הדירות הצפויה לנו בשנה הקרובה.

רה"מ ל. אשכול: ואז לא צריך להפקיע קרקעות ולהיכנס לדירות של ערבים,

שלא קל להוציאם משם.

מר י. חמיר: הערכתי היא, שרוב הדירות שמושכרנה לזוהרים, כי הם הזוהרים

שיהיו מסוגלים לשכור אותן.

44-38861-7572

רה"מ ל. אשכול:

20-ההלואה לערבים להשלים דיירותיהם, יכול אחת לחתום

. אשכול:

אתם חוזה-השכרה.

מר י. תמיר: גם אם יושכר חלק מהדירות הללו לערבים - עדיין פותר הדבר

את הבעיה שלנו, כי אחרת לא נוכל למצוא לה פתרון. ^{לא} צריך

לערוך עם הערבים חוזה חתום מראש, שהדירות תושכרנה ליהודים.

רה"מ ל. אשכול:

אין צורך לכתוב בחוזה שהדירה תהייה מושכרת ליהודים בלבד,

אלא שאני שוכר ארבעים דירות והן עומדות לרשותי ואני ששה

בהן כראות-עיני.

מר י. תמיר:

על כל פנים, תוך שבוע-עשרה ימים אומר מה המוטנציאל

בענין זה.

המשטרה עומדת להשלים את המבנה שלה, תוך שלושה חדשים,

ואז תתחיל להעביר את המטה לבנין המיועד. הכוונה להעביר לפחות רבע ממשרדי המטה

שלה בשלב ראשון. המטה המחוזי הושלם כבר ומתחילה התזוזה אליו.

בשלב זה מועברים המשרדים בלבד. עדיין לא התגברנו על

הבעיה של העברת האנשים שיגורו שם, וסוכם לחפש דרך יחד עם המשטרה, שתאפשר

העברת המשפחות לבתי-מגורים שם.

הממשלה וועדת השרים לענייני כלכלה החליטו מה התנאים

הניתנים לאלה העוברים לירושלים. אנשי מטה המשטרה מערערים על התנאים הללו,

לגבי הדירות שניתנו להם עד סיום בנין הדירות במזרח-ירושלים. לפי עניות-דעתי,

המלצות אלה אינן ריאליות ואנו מנסים למצוא זרך לשכנע אותם להסכים לתנאים

הנחונים.

רה"מ ל. אשכול:

בידעי את הקציב הממשלה - מציע אני לכם לקפוץ את היד.

אנו נמצאים עתה במחנק עצום. לא יינתן לנו להעלות אף ישוב

חדש בספר, אם לאורך הירדן או במקום אחר, כי אין בידנו

הכסף הדרוש לכך.

מר י. תמיר:

אשר לאוניברסיטה: לפי הסיכום עם הממשלה, היא השקיע סכום

של 14 מיליון לירות בשיפוץ כל המבנים בהר הצופים ותתחיל

מר י. חמיר:

בהקמה שני ההוסטלים לסטודנטים. הראשון יהיה בנין קיים משופץ, שיושלם עד סוף השנה, בין דצמבר לינואר. כל האר יושלם לקראת שנת הלימודים, ספטמבר 1969, ואז תתחיל האוניברסיטה לפעול לפחות בשתי פאקולטות בהר הצופים. העבודה בשטח מתקדמת בקצב די טוב.

השר מ.ח. שפירא: מי מבצע את העבודה?

מבחינה כספית - מחצית התקציב על-ידי תורמים, ומחציתה השנייה - על-ידי הממשלה.

בשנה הקרובה תהיה הבעיה הטעונה פתרון - בעיית הדירות.

מדובר לגבי כל ירושלים, כאשר המצב יהיה בשנה הקרובה כזה, שדירות פנויות, שאין לגביהן התחייבויות לשנה הקרובה, תהיינה פחות משש מאות. ארבע מאות מהן הוקצבו לעולים ועוד ארבע מאות דירות - יש עליהם התחייבויות לאנשי מפעל החסכון ואחרים. יש סיכוי שחלק מהבנייה הממשלתית תוכל להיות מופנית למועברים.

כאן המספר אינו יכול לעבור על שש-מאות וזו תהיה הבעיה החמורה ביותר לגבי שנה הקרובה. הבקשות עוברות בינתיים בהרבה את המספר שנוכל לספקו והן באות בחלקן מחיפה ובחלקן מחל-אביב, באר-שבע ועוד.

השר מ.ח. שפירא: ובעיקר - מחוץ-לארץ.

רה"מ ל. אשכול: התחלנו בעשרים צריפים ואחר-כך אמרנו שיהיו ארבעים צריפים.

עתה שואל אני: מדוע לא יהיו מאה צריפים כאלה?

מר י. חמיר: אני חושש מזה מאד.

רה"מ ל. אשכול: מדוע הקצבתם מגרשים לבנייה, שתעלה כסף רב מאד, ועד אשר

חקום הבניה יעברו עשר שנים. על השטח בכללו יהיו ששת אלפים

דירות, עם בוסדות ציבוריים, והמחיר יהיה ארבעים אלף לירות לדירה. המדובר, אם כן בסכום של רבע מיליארד לירות, וזה סכום עצום. יהודים נותנים לנו כסף כאשר עומדים אנו בפני מלחמה, אך בהנאים רגילים לא יתנו סף רב כל כך. לכן, עלינו לסכם לעצמנו, שנקים מאה בתי אטבסט, שאינם רעים כל כך, ובחורף זקוקים יהיו בלאו-הכי לתנורי-

רה"מ ל. אשכול:

חימום, אם יהיו אלה מבנים כאלה או אחרים. לכן, הצעתי היא שנמשיך ונפתח את מבני-האסבסט עד מאה יחידות.

מר ט. קולק: אם לא יגורו בהם סטודנטים, הרי שקציני-משטרה או סוג אחר

של עובדים, בין אם אלה מקידי "תלחות" או אחרים, יוכלו

להתגורר שם.

רה"מ ל. אשכול: שר הבטחון אמר לי בעל-פה וקראתי זאת גם בכתב, בשמו,

שיוכל להעביר לשם אצאאאא חיילים, שיגורו שם במקום

בירושלים. היה זה בשיחה בביחי, כאשר הועלה הענין ונשמע צל של ביקורת על כך,

ולא קשה אצלנו לבקר האחר את השני, אך במידת-מה צודקת הביקורת הזאת.

יתכן שהפסדנו כמה חדשים ויכולים היינו להקדים בעשייה.

לכן, אני מציע לערוך בדיקה ויתכן שנכונים דבריו של טדי קולק, אולם אור האפשר

הבדיקה, אל נסתפק בארבעים יחידות אסבסט בלבד, אלא אם יתברר שאין טעם בדבר בכלל.

אשר לבנינים השייכים לערבים, אני מחשיב את הדבר מאוד,

וצריך לתת להם הלוואות, שיקימו לנו את הבתים או ישלימו את המבנים העומדים,

ואז לא נצטרך להשקיע כספים רבים ולהפקיע אדמות נוספות, ויגורו יהודים באותם

השטחים בדירות שכורות.

השר ז. ורהפטיג:

אני מביע ספק אם זו הדרך שעלינו ללכת בה. ושאלה היא בכך, שהם

עלולים להתבסס בינתיים במקום בו רוצים אנו לבסס יותר

את היהודים. אני סבור שבמחיר של השגת דירה לתקופת-מה - עלינו לעודד את

הערבים לבנות שם את בתיהם.

רה"מ ל. אשכול: ידידי שר הדתות - אינך צודק בזאת.

מר ט. קולק: מדובר על בתיים שהינם חצי-גמורים או שלושה רבעים מוח

גמורים כבר. הכוונה לבנינים שיסודותיהם עומדים כבר ובהוצאה

קטנה יחסית יכול אתה להושיב שם עוד מאתיים ישפחות יהודיות.

רה"מ ל. אשכול: אומר לכם את האמת: הערבים יתעשרו בלאו-הכי, כל אותם

ששים-שבעים אלף הדורים בסביבות ירושלים. הם יעבדו בירושלים

כל זמן ששר הממונה על הקליטה לא יביא מאות אלפי יהודים מתפוצות הגולה, מדי שנה בשנה, שיתישבו בארץ, הערבים יעבדו ויקבלו עשרים לירות ליום עבודה, או אפילו למעלה מזה.

מלבד זאת, יתעורר בכל פעם מחדש ענין הפקעת הקרקעות. עם זאת מוכן אני להסכים לכך, שתחילה נעודד סיום בנייתם של בתים, העומדים באמצע הקמתם. נעניק לבעליהם הלוואה, ובדמי-השכירות ישלמו את ההלוואה. הדבר ייעשה על-ידי שיעבוד חוזה השכירות להלוואה. זה יהיה בטוח יותר מכל הלוואה שתינתן ליהודים לאותם הצרכים.

מר י. תמיר: לענין החשמל: החברה המזרחית, במידה ותצטרך לספק חשמל, חובעת כבר עכשיו להזמין את החשמל אצלה, היות ובמידה ובצטרך לספק חשמל לשיכון ולאוביברסיטה - מחקניה לא יספיקו למשימה זו. הם טוענים שחיבים הם לקבל הודעה על כך שנה מראש, כי אחרת לא יוכלו לעמוד במשימה. במידה וההחלטה העקרונית היא לחבר את המבנים הללו לרשת החשמל של העיר המערבית, הבעיה תהיה קטנה יותר, אבל אני יודע באיזה כיוון לפעול עתה.

רה"מ ל. אשכול: כאשר יש למישהו קנצסיה, האם ניתן לאפשר לאוניברסיטה להעמיד דיזל גדול שיספק את החשמל, ויחד עם זאת ימכור אותו

לסביבה הקרובה?

השר י.ט. שפירא: ישבנו שעה ארוכה עם ראש העיר ושר הבטחון ועט בל הנוגעים בדבר: הכוונה להביא את חברת-החשמל המזרח-ירושלמית לכך,

שתטכיס, אם תפצה-הייט היא ברושלים, לקבל חשמל מחברת החשמל הישראלית ולמכור אותו במחירים שנהוגים במערב-ירושלים. דבר זה עלול להיות במשך הזמן כרוך בפרובלימה כספית לא גדולה. הם יצטרכו לקבל איזה חשלוס בעד התפעול ובזה לראות את הענין גמור.

אשר לחשמל שישנו עתה שם - שימשיכו למכור אותו לרמאללה ולכל מקום שעולה על זעמם, במחיר שקבעו להם, וזה דבר הניתן לבריקה בעתיד. הכוונה העיקרית היא, שכאשר מזרח ירושלים תשלם אותו

השר י.ש. שפירא:

המחיר שמשלמת מערב-ירושלים וזאת ניתן להטיל על-ידי צו רגיל, שאוסר עליהם לקחת תשלום גבוה יותר.

יחד עם זאת קבענו להיפגש ולשבת עם אנשי-חברת החשמל

כדי לבדוק את העניין.

רה"מ ל. אשכול:

האמנם הערבים מרמאללה ואחרים ישלימו למשך זמן רב עם העובדה, שכאן החשמל יהיה זול יותר ואצלם - פי שניים-

שלושה?

מר ט. קולק:

החברה אומרת: חנו לנו סובסידיות כאלה שנותנים אתם לחברת-החשמל הישראלית ואז נספק אותו במחיר זול יותר.

רה"מ ל. אשכול:

שאלתי מכוונת לגבי הצרכנים הערבים.

מר ט. קולק:

אין דבר קל מלהסית את הערבים. גם עכשיו הם מגישים לנו פטיציות, לאמור: העברתם אותנו לישראל - חנו לנו חשמל כמו

לכם.

שר ז. ורהפטיג:

לפי קונצסיה של חברת-החשמל הערבית, מסומנים שם גבולות ירושלים להם שייכת מזרח-ירושלים? במידה והפקענו את

מזרח-ירושלים ובונים אנו שיכונים חדשים שם, האם לא ניתן לחבר את רשת החשמל לשטחים אלה?

השר י.ש. שפירא:

השאלה אינה של קונצסיה. היא לא משפטית אלא כלכלית.

אם אתה מתכוון להכריח אותם - אין קל מזה, ויכול אתה

להכריחם למכור חשמל במחיר של מערב-ירושלים, ואז מתבקשת מזה מסקנה, שעליהם

לקבל את החשמל מחברת החשמל הישראלית. השאלה תהיה, כמובן, בכך שהם בכל זאת

יזדקקו לחשלום כלשהו בעד תפעול ועל כך צריך להיות הסדר בין ישראל ומערב

ירושלים. יתכן שיהיה כאן אלמנט של סובסידיה, בגובה של 12%-18%; העיקר כאן שלא

נצטרך לשבת על עניין הקונצסיה, לבטלה ולגרום לכך שילכו עם עניין זה למועצת

הבטחון וכו'.

השר י.ש. שפירא:

אפשר לומר להם: מחיר החשמל יהיה תלוי בשיעור ג'ארה

במחיר שייקבע ברחביה.

אנחנו נדווח לוועדה בענין זה כאשר יהיה לנו לא רק רצון,

אלא גם נתונים מתאימים.

כלומר, הענין נמצא בטיפול.

רה"מ ל. אשכול:

להכרת החשמל המזרחית צפויה שנה כדי לפתור בעיות

מר י. תמיר:

טכניות של אספקת חשמל לאזור אליו מדברים אנו.

זה אמור בשביל שיצטרכו את החשמל, אבל בכדי שיספקו אותו

השר י.ש. שפירא:

דרוש פחות זמן.

חצי-שנה.

מר י. תמיר:

בסעיף אכלוס מזרח-ירושלים שמענו על 42 משפחות היושבים

רה"מ ל. אשכול:

בבתי-ערבים לפי חוזה-שכירות. נלך עד כמה שאפשר לקראת

ערבים שירצו לקחת הלוואה לשם סיוע בניית בתים להשכרה, ומשרד השיכון או

אנשים פרטיים יחכרו זאת מהם.

דבר נוסף: ייבנו ארבעים צריפים למגורי סטודנטים

ומשפחות צעירות, ואבקש לברוק היטב, אם הצבא מוכן יהיה להעביר חיילים לבתים

כאלה, ואז אפשר יהיה להקים שמונים עד מאה צריפי-אמבסט למגוריהם.

על משרדי המטרה שמענו כאן; לגבי הריוור לשוטרים,

שמענו על מו"מ המתנהל בענין זה ויחכך שניתן לומר ש להם, שיבחרו בכל מקום

שירצו לגור בו, עד אשר נוכל לתת להם את הבתים המתאימים.

האם הצבא העביר כבר משהו?

הצבא בונה את מפקדת פיקוד המרכז בנווה-יעקב.

מר י. תמיר:

יעבדו שם אלף ומאה איש, ומזה 350 משפחות והיתר - בשרות

מר ט. קולק:

חובה.

מה גורלו של בית החולים שרצינו להקים שם?

מר י. תמיר:

בינתיים הערבים אינם עושים דבר בענין זה. משרד הבריאות

מר י. תמיר:

מר י. חמיר:

פנה אליהם פעמיים והודיע להם שלפי ההודעה שלנו, אם לא יפנו - נתחיל אנו בעשייה. הם הודיעו שהם מתחילים לעשות משהו ועד לפני שבוע לא עשו דבר.

מר ט. קולק: הם ביקשו לפני חודש רשיון להפעלה בית-החולים ואיני

יודע אם קבלוהו. הם רצו להפעיל שם שבעים מיטות.

מר י. חמיר: אני בודק זאת.

בין החומות: השלמנו שיפוץ למעלה ממאה חדרים, בהם

גרים כשבעים בני-נוער. עד ספטמבר, לקראת השנה הקרובה, מק

אני שנגיע ל-120 בחורים שיגורו שם. אלה תלמידי-ישיבות, נח"ל חעשייתי, מכל הסוגים.

מר ט. קולק: ישנה ישיבה של סדרים, שקבלו חרומה מבית-רוטשילד

לשפץ את הבנין הקודם, שהיה להם שם. להם יש הזמנות

מחו"ל, של יהודים שרוצים לבוא לגור כאן.

רה"מ ל. אשכול: איני חושב שצריכים אנו לרצות בכך, שכל העיר העתיקה

תאוכלס על ידי בתי-ספר ותלמודי-תורה בלבד. צריך שיהיו

שם גם יהודים פשוטים, שיחיו מעבודת-כפיים.

השר מ.ה. שפירא: איני חושב שחוסמים את הדרך בעד אלה, שרוצים להיכנס

ולחיות שם.

מר י. חמיר: ראשית-כל, לא כולם שם הינם אנשי-ישיבות.

יש שם נח"ל חעשייתי, אנשים העובדים בחעש.

רה"מ ל. אשכול: החע"ש נמצא במרחק רב מהעיר בעתיקה. במשך כל היום הם

אינם נמצאים שם. דומני שצריך לאכלס את העיר ביהודים,

מהטיפוס שאותו תיאר שינואר בשיריו וסיפוריו.

משר ז. ורהפטיג: מיד עם שחרור ירושלים, היו אלפי פניות מצד אנשים שרצו

לעבור להתגורר בין החומות, רובם מאלה שחיו שם לפני מלחמת

השחרור. בקשות אלה מונחות, כי אין עדיין מה להציע להם. בין יהודים אלה ישנם

מכל הסוגים, גם אלה שהזכרת.

השר ז. ורהפטיג:

פצאלאטאצאצא

דבר שני: צאצאצא עבדי הכותל, המונים עשר משפחות.
ושלישית - ישיבת חב"ד במילנו: הם רוצים להתיישב דוקא
בחברון. אם יוצע להם שיכון בעיר העתיקה - יפתכן שיעברו לגור שם.

השר ז. שרף:

במילנו ישנו מי שקשור באדם מסויים כאן, ואדם זה
מטפל במכוון בהכוונתם דוקא לחברון. הראו לי מכתב

בענין זה.

השר ז. ורהפטיג:

במידה ותהיה הצעה קונקרטית - אני בטוח שאפשר להזיזם
לעיר העתיקה.

רה"מ ל. אשכול:

אני מציע שייכתב, ולא אכתב לי אם על-ידי ראש העיר או
העיריה כולה, או אפילו על-ידי, ויישלח לרבי מליובביץ,

שילך לגור בעיר העתיקה.

השר י.ש. שפירא:

בעיר שבין החומות מציע אני להקים ועדת-משנה, שתדון
בענין יישובה, ושר הדתות ושר המשטרה יכנסו לעובי הקורה
יחד עם ראש העיר ולישיבה הקרובה או לזו שאחריה - יביאו לנו דיווח מתאים.

רה"מ ל. אשכול:

מדוע לא? תהיה ועדה-משנה.
ביקרתי בבית הכנסת של הרמב"ם ושמעתי שהנשיא החפנין במה

שנעשה שם.

מר טדי קולק:

אלה ארבעה בחי-כנסת הספרדיים. מחר יושבים אנו על ענין
זה אצל הנשיא.

רה"מ ל. אשכול:

אם כך, מחקבלת הצעה שר המשפטים: בועדה יהיו ראש-העיר,
שר הדתות ושר המשטרה, וישתתף בה, כמובן, מר יהודה חמיר.
מ ח ל י ט י מ:

כי ועדת השרים תבדוק את כל הבעיות הקשורות בפיתוח הרובע היהודי
בעיר העתיקה, ותביא את מסקנותיה לוועדה-השרים העליונה לענין ירושלים.
הרכב הוועדה: שר-המשפטים - יו"ר, שר-הדתות ושר-המשטרה.

- - -

השר מ. בנטוב:

(א) חסר לי כאן, בדו"ח, ענין הנוגע לפרנסות.

רה"ל. אשכול:

זה אינו שייך למשרד השיכון.

השר מ. בנטוב:

אבל זה שייך לוועדת-ירושלים.

אומרים שיש אלפים הרוצים לעבור לירושלים, אבל בין אלה ישנ

הסבורים שאחר שיעברו - זכותם תהיה לדרוש שידאגו לפרנסתם.

לכן, הדברים הללו צריכים ללכת בבד'בד ובתיאום האחד

עם השני.

השר י. אלון:

בעיית האוכלוסין היא שיכון ולא עבודה.

השר מ. בנטוב:

עד גבול מסויים - הבעייה היא השיכון. אך כאשר מדובר

במספרים גדולים - מעוררת גם בעיית העסקה.

שמענו בדו"ח רק צד אחד וצריך להשלים ולספר על חכניות הפיתוח לגבי צרנסה

בעתיד, לגבי מספרים גדולים יותר של עוברים לירושלים.

השר ז. שרף:

בעיית הרחבת התעסיה בירושלים היא בעייה של

פועלים ופועלות ולא עוד.

השר מ. בנטוב:

אצא גמר בחיט ערביים: אני מסכים עם ראש-הממשלה, שבטופו

של דבר הערבים יתעשרו ויגמרו בכחות עצמם את הבתים, ויעברו

הם עצמם לגור בהם, במידה ולא נעזור להם עתה בזה. לכן, מוטב לנו עתה, כאשר

ישנו שוק טוב לדירות מצדנו ואצלם אין דרישה כזאת, ואיני סבור שהם מחפשים

עתה ניצול הזדמנות כזאת, שנפנה אליהם בהצעה כזאת. במשך השנה או השנתיים

הקרובות יהיו ודאי קופצים יהודים רבים על הדירות, בעוד שלא יהיו קופצים

רבים ערבים עליהן. הדבר ייעשה חוץ הסדר מסויים עם חברה מסויימת או בצורה

אחרת כלשהי.

אשר לצרימים: אני חושש קצת בענין זה. יש כאן קונפליקט

בין החפזון להביא מהר יהודים לירושלים ובין אצאא השאלה - איזו דמות רוצים אנו

לתת לירושלים. לעשות את ירושלים עיר של צריפים - דבר זה אינו מתיישב כל כך

עם חכניותינו.

השר מ. בנטוב:

ודאי מסכים אתה אתי, ראש-הממשלה, שיש כאן בעיה כלשהי?

לא. איני מסכים אתך. הבעיה היא למחר ולהביא יהודים לירושלים.

רה"מ ל. אשכול:

אם מעמידים את הצריפים הללו, צריך שיהיה ברור שזה זמני בלב בלבד.

השר מ. בנטוב:

דבר נוסף: איני בטוח כל כך שבאותם ממדים שחובקים אנו בהם

זרועות-עולט, יהיו אמנם אנשים רבים כל כך שירצו לגור בצריפים הללו. אני מציע לערוך סקר בענין זה.

אלה למעשה אינם צריפים.

השר י. אלוז:

אני רוצה להיות בטוח שלא יקרה שהם יעמדו ריקים ואנשים לא ירצו להיכנס לגור בהם, ולו גם יוצעו בהם תיקונים

השר מ. בנטוב:

ניכרים.

עכשיו מבין אני כיצד הפסדנו כמה חדשים...

רה"מ ל. אשכול:

איני מבין מה הפסדנו. האם לוקחים מאתנו את ירושלים? הרי איננו מוכנים לתת את ירושלים. חפזון מוגזם - גם הוא אינו

השר מ. בנטוב:

דבר מוצדק.

היחס לוילות: עשינו הרשמה והחלטנו פעם על מאתים וחמשים

וילות. עכשיו יש צאצא הרבה יותר נרשמים לוילות ולא הייתי רוצה שניעזר להם ונחלק יותר ממאתים וחמשים מגרשים כאלה.

גם אני איני בטוח שצעד כזה יהיה נבון. על מה שהחייבנו -

רה"מ ל. אשכול:

התחייבנו. אי-אפשר לומר ליהודים, הרוצים לבנות לעצמם בכספם

שאינן להם מקום בירושלים, אבל לתת לכל אחד סכום של עשרים וחמשה אלף לירות

בעד מגרש, כאשר נתונים אנו בצפיפות כזאת, - הרי מאבדים אנו בצורה זו אלף

משפחות על חשבון הפרש הצפיפות. אני מציע להגביל את המספר ל-250 מגרשים,

ולא לדבר בכלל על מספר גבוה מזה.

השר י.ש. שפירא: מ. בנשוב:

ביחס לבתי-הספר: אפשר לבנות בית ספר אחד במהירות. אור-כך

יהיה בכי לדורות. בדרך כלל בית ספר הינו דבר המחייב תכנון טוב ולוקח זמן רב יותר מאשר בנייה.

השר י.ש. שפירא: כבר בנו בתי-ספר בארץ, וכמה צריך לתכנן דבר כזה?

השר מ. בנשוב: אי-אפשר בכל מקום להקיש אותה דוגמא ולתאם אותן תכניות.

צריך למצוא בכל זאת שביל-זהב ולא ללכת בחפזון כזה,

כי אחר-כך ניכשל ויטיחו עלינו ביקורת, ההורים והמורים גם יחד.

דבר אחרון: ועד העתיקה: אני מבין שאכלוס זה שישנו עתה

בעיר העתיקה, הינו במידה רבה זמני. כוונתנו להכניס לעיר העתיקה משפחות ולהזרים

שם חיים נורמליים יותר. מכיוון שאיננו רוצים לעמיד שם צריפים ולהרוס את האומי

המיוחד של העיר העתיקה, הרי שהתכנון לוקח זמן רב יותר מהבניה החדשה.

לכן, הדבר יגזול זמן ואני מבין שנוכל, אחר שיחקדם ביצוע

השהזור, לבנות שם דירות, שמבחינה חיצונית לא תקלקלנה את נוף העיר העתיקה,

ומבחינה פנימית תהיינה בנויות לצרכי העידן הנוכחי.

אני מניח שזה יחייב שיקום אילו מוסדות וחנויות ותינתן

לזה דמות של חיים נורמליים. כל זה מחייב משך זמן מתאים ואני בעד זה, שבינתיים

תאוכלס העיר באופן זמני, אבל יהיה ברור לכולם, שאכלוס זה הינו בעיקרו זמני

ונהפוך זאת לשכונה נורמלית על כל אבניה ולא רק כעמדה הספסת על-ידינו.

רה"מ ל. אשכול: אני לא הייתי רוצה שנוציא את הישיבה של הבורק על ענין זה.

עם זאת רוצה הייתי להאזין לומר דברי-חשובה, דברים פשוטים

ומפורשים, והייתי מציע לחברים שנצביע על קו: אני רוצה לומר לשר השיכון, במחילה

מכבודו, שהוא טעה טעות מרה: ההלטנו שירושלים היא ירושלים שלמה ולא נחזיר שעל-אדמה

ממנה, אבל אם היא תהיה ריקה מיהודים - יהיה לנו קשה יותר המאבק עליה מאשר

אם תהיה מאוכלסת ביהודים.

אני מתפלא על השוויון-רוח שמצא ביטוייו כאן, והנובע לעמים

מחוסר-מעש; על כך קובל אני.

רה"מ ל. אשכול:

אני אסכים לכך שיסתחו את האבנים בפחות מומחיות, ויבואו

אלינו בסענות על כך. עדיין זוכר אני את סטודט, שאמר שירושלים צריכה להיות כזאת וכזאת ומניסה כאלה וכאלה ועוד ועוד. הוא חוקק חוק בענין זה והקפיד על כך מאד.

השר י. אלון: זה הדבר היחיד שאפשר לזקוף לש לזכותו...

רה"מ ל. אשכול: בחלקים אלה של ירושלים איננו עומדים עתה חזק כפי

שהיינו רוצים.

השר י.ע. שפירא: האדמות המופקעות הינן בבחינת גשר של נייר כל זמן

שלא חיים עליהן יהודים. לכן, צריך לעשות כל מה שאפשר

במהירות הגדולה ביותר, כדי ליצור עליהן חיים יהודיים.

רה"מ ל. אשכול: איני מציע להקים צריפים בעיר העתיקה. אבל אלו בא מישהו

ואמר שלמלא את העיר העתיקה ביהודים זה ענין לשנים רבות -

הייתי מסכים להפסיד בינתיים מאה או שלוש מאות אלף לירות, מאשר להפסיד שנים.

כי עד אשר תבנה כל העיר, לפי כל התכנון היפה הראוי לה והמתאים לה, יכול אתה

להפסיד שנים יקרות מאד.

אם ישנם באמת יהודים המוכנים לגור באסבסטונים כאלה -

לא הייתי בורה מזה. על כל פנים, ועל אחת כמה וכמה בשטח החדש של הסטודנטים,

בשטח האוניברסיטה, בשטח "הדסה", שם עומדים להשקיע כסף, שם הייתי מקים דירות

שאפשר יהיה לגור בהן מיד.

בתי גרה בערד ויש לה שלושה ילדים, ומאז בואה לשם מתגוררת

היא בבית כזה, העשוי מאסבסטון, ודבר רע לא ארע לה או לילדיה. לכן מבקש אני

שלא תהיה שקט כל כך ושאנן כל כך ובטוח כל כך, כי יש סכנות המרחפות גם על

החלטתנו הנחושה בענין ירושלים השמה, והרוכס שלי הוא טזו דעה כל המסובים סביב

שולחן זה, שכל שכוע שמפסידה אנו בחוסר-מעש, מסוכן הוא לנו.

נעבור עתה לסעיף הבא.

ג. מיקום בית המשפט המחוזי בירושלים

ב. מיקום בית המשפט העליון: ד. מיקום משרד המשפטים בירושלים

השר י.ש. שפירא:

מיד אחר שהרור ירושלים המזרחית נחתי את עיני בשני בנינים,

האחד - בנין שהיה בית המשפט הגבוה של ירוך, והנמצא ברחוב

סלאח אל-דין; ומולו - הבנין התפוס עתה על ידי הממשל הצבאי.

המחשבה הייתה להעביר לשם את בית המשפט העליון ולקחת עוד

שתי קומות, שתיבנה עליו, ולשם להעלות את בית המשפט המחוזי; בבית שמולו

היתה כוונתי לשקם את משרד המשפטים, בבנין בו נמצא עתה הממשל הצבאי.

יצאתי מחוץ הנחה, שאכלוס ירושלים כבודו במקומו, אבל

צריך שבירושלים המזרחית תהיה גם יד ורגל לממשלת-ישראל, למדינה, למוסדות

רפרזנטטיביים.

נחברר לי שהאפשרות להפוך את בנין הממחכמה שם לבנין

משותף לבית המשפט העליון והמחוזי, זה דבר שאינו ניתן לביצוע. גם אם נלך

לפי תכנית כזאת - זה ענין שלוש שנים, בעוד שהזמן משחק אצלנו כאחת המטרות

הפיקריות, כאשר מדובר באכלוס ירושלים.

בקריה ישנו בנין וישנה הקצבה להקים בית משפט כאן.

דברתי עם שופטים מבית המשפט העליון והם אינם רוצים בו, וטבורני - במידה רבה

של צדק. הם אומרים שמוכנים הם ללכת למזרח ירושלים, למקום מתאים, והיו

מבכרים להשתכן בין החומות; אחר שיחה בנושא זה עם יהודה תמיר, הסתבר לי

שאינן שם שטח מתאים למטרה זו.

בדקתי את האלטרנטיבה של הר הצופים, במקום המצוי בין

מחנה הלגיון לשעבר ובין האוניברסיטה. שם יוקם בית המשפט העליון, ועם כל הקיצוץ

של תכנית הפיחוח, יש לנו כל הכסף הדרוש לתכנן ולגשש לבנייה שם.

לכך, בית המשפט העליון יהיה שם. השופטים שמחים לכך ואני

מבור שזה מקום להפארת, ויהיה זה בנין שיחלוש על כל ירושלים וייראה מכל מקום.

אשר לבית המשפט המחוזי, - תבנין שברחוב סלאח אל-דין,

הינו יפה מאד בצורתו החיצונית. אך החלוקה בפנים רעה מאד. אין שם אקוסטיקה ואין כל התאמה לצרכי-העבודה של בית המשפט.

שוחחתי עם אנשי מע"ץ ועם אנשי ועדה-הדיוור. הם מעריכים

שבמידה וישנו את החלוקה הפנימית ויבנו הכל מחדש, זה יעלה שש מאות אלף לירות, וזה יכול להעשות תוך זמן קצר.

כאן קפץ עלינו רוגזם של השופטים המחוזיים. אם אצה לחרגם

זאת לצמצא לשפה-אנשים פשוטה, הרי שאמרו כך: אנו מפתחים. זו סביבה ערבית ואין שקט נפשי לשבת שם. כיצד נוכל להגיע לשם? - שאלו הם. בקיצור - אפשר לומר במילה אחת - פחד.

אחד השופטים אמר דברים ברורים: איני יכול לשבת ולדון

במשפט כאשר אני מפחד שיתקעו בי סכין בגב.

היו דברים מעולים.

השר ז. שרת:

השר י.ש. שפירא: בענין זה דברתי אהם ארוכות ואמרתי! ששבית המשפט העליון

חושב שזה מיקום טוב לבית המשפט המחוזי. יתכן שאילו בנינו אותו מחדש, בסכום של 14 מיליון לירות, כפי שניבנה בתל-אביב כמשך שש שנים, היה זה טוב יותר.

אני חושב שבית המשפט הוא לכבוד ותפארת וכמובן שצריך לעשות שם כל הניתן לנוחות העבודה. הם אמרו, שלא תהיה להם שם ספרייה. אמרתי שאם צריך להקציב חמשים אלף לירות לספרייה - נעשה זאת למענס. כמו-כן נדאג לתחבורה. ונועה וכל שאר הדברים הטובים.

אחמול קבלתי דיווח, שהשופטים מתפייסים, ואני בעד זה

שבית המשפט המחוזי יעבור לשם. בזמנו היה זה בנין בית המשפט הירדני. איני רואה שום סיבה, מלבד בחדנות המדינה, שלא תעז לקחת את הבנין ולהפכו בית-משפט שלנו.

הבנין

מאידך גיסא, הבנין הניצב ממול, בו יושב המושל הצבאי

עכשיו, לשם מציע אני שתעבור הלשכה הראשית של משרד המשפטים. יש שם חשעים

השר י.ש. שפירא:

חדר וניתן להוסיף שם חדרים במשך הזמן. המקום יפה, אם כי רועש במקצת. ראיתי את בית המשפט בניו-יורק ובפאריס, וכן בלונדון, והם אינם נמצאים במקומות שקטים יותר, הוא הדין לגבי בית המשפט ברומא. זה מקום שמותר ונאה שנשב שם. חשוב שמשרד ממשלתי ישב שם, למרות שהוקצה כאן מקום למשרד המשפטים. חושבני שמן הראוי היה שגם משרד הדואר יעביר משרדיו אלצא למזרח ירושלים, לשוחחתי על כך עם שר הדואר. ישנו שם משרד הדואר הירדני, שהיה בבנין מפואר ומתאים למטרה זו.

אם תעבור לשם המטרה, משרד המשפטים יתמקם גם הוא שם ויתווסף אליהם משרד ממשלתי נוסף - הרי מכניסים אנו לשם יד ורגל. אני מציע להחליט שבית המשפט המחוזי בירושלים יועבר למקום אותו הזכרתי ואקרא כאן הצעתי המנוסחת מהכתב:

"1. מחליטים כי בית המשפט המחוזי בירושלים יועבר למבנה הנמצא בשכונת שייך ג'ראח ואשר שימש בעבר את בית הדין הגבוה הירדני.

2. עבודות השיפוץ הדרושות כדי להתאים את המבנה לצרכי בית המשפט המחוזי בירושלים יבוצעו בהתאם להצעת מע"צ וללא צורך בעריכת מכרז."

"הצעת החלטה: מחליטים כי בנין בית המשפט העליון ייבנה על הר הצופים בשטח המשתרע בין בניני האוניברסיטה העברית לבין בית החולים אוגוסטה ויקטוריה."

"הבנין בו נמצא עכשיו הממשל הצבאי - מול הלחכימה" יועמד לרשות משרד המשפטים כדי להעביר לשם את הלשכה הראשית והמחלקות העיקריות של משרד המשפטים."

השר י. אלוז: הערה אחת: אני מבקש שייבדק מיקומו של בית המשפט העליון,

שלא יגביל את תחום ההתפשטות של האוניברסיטה בעתיד.

אני מעריך שההתפתחות העתידה של האוניברסיטה תהיה בהר הצופים ולא בגבעת-רם.

הערה שניה: אני נוטה להצעת שר המשפטים בדבר מיקום הלשכה

הראשית של משרד המשפטים במזרח ירושלים. אבל הייבים אנו לדעת מה אומר על כך שר הבטחון, או נציגיו.

מר י. תמיר:

לגבי הממשל: מכתב שקבלתי מעוזר שר הבטחון קובע, שהם עדיין אינם מחוננים ואין להם תכנית לעזוב את המבנה בו יושבים הם עתה במזרח ירושלים. הצענו שהממשל יצא מחוץ לגבולות ירושלים, היות ויש שם מבנים שאף גוף אחר לא יכול לצאת אליהם. לא הגענו אחס להסכם בענין זה.

ברצון רב הייתי מביא את כל הפרטים הקשורים בענין זה

להכרעה הנה, אך לא ניתן הדבר.

השר י.ש. שירא:

מלבד הנימוק שנתת למיקום משרד המשפטים מול בנין בית המשפט שם, יש לי נימוק כמעט אישי: קשה לי קצת לומר לשופטים שלא יהיו פחדנים כאשר אני ממשיך לשבת ברחוב יפו. אם עובר אני לשם - מוסרי לפחות מוסיף הדבר משקל/לדרישה שמציג אני בפני השופטים. יחד עם זאת - כוסיף הדבר ציבור עובדים המצוי מול בנין בית המשפט, כשמונים איש בסך-הכל. אני מציע לקבל כל ההצעות ולטפל בזה עם הממשל הצבאי במטרה לעודד מינוי הבנין על-ידי הצבא.

מר ס. קולק: השאלה כאן היא של עתוי ולא של עקרון.

רה"מ ל. אשכול:

אני מציע לשר המשפטים לגרוט לכך שחתקיים שיחה עם שר

הבטחון בענין זה, כי אני יודע שהוא מחשיב את הענין הזה לא

פחות ממני או ממך. יתכן שילחץ שיזוזו משם אנשי הצבא, אך אם לא ניתן הדבר לביצוע - נחכה למועד מאוחר יותר.

החלטה ג. מחליטים כי בנין בית המשפט העליון ייבנה על הר-הצופים בשטח המשתרע בין בנייני האוניברסיטה העברית לבין בית-החולים "אוגוסטה ויקטוריה".

החלטה ג. מחליטים כי בית המשפט המחוזי בירושלים יועבר למבנה הנמצא בשכונת שייך ג' ארץ ואשר שימש בעבר את בית-הדין הגבוה הירדני.

החלטה ד. מהליטים כי מר י. תמיר יבדוק עם משרד הבטחון אפשרות פינוי בנין הממשל הצבאי במזרח ירושלים והעמדתו לרשות הלשכה הראשית של משרד המשפטים.

במידה ומר י. תמיר לא יבוא לידי טיכום חיובי עם הנהלת משרד הבטחון כאמור לעיל, יובא הנושא שנית לדיון בועדת השרים העליונה לענין ירושלים.

שר הבטחון יוזמן לדיון.

רח"מ ל. אשכול:

השר מ.ח. שפירא ביקש שעל כמה דברים לא נדון היום,

וביניהם ענין "ימין משה".

השר מ. קול:

אבקש לקיים בהקדם ישיבה בה יהיה זה הסעיף הראשון.

רח"מ ל. אשכול:

מצדי - מוכן אני לשבת כל יום ובמשך כל היום, על נושא

ירושלים. נקבע ישיבה לענין זה ונעבור עתה לסעיף הבא.

ה. פיצויים לאנשי הרובע היהודי והמוגרבי:

מר ט. קולק:

ענין הפיצויים קצר יותר, ואתחיל בו עתה:

הוצאנו כמה עשרות משפחות שזרו ליד הכותל, וכמה עשרות

משפחות מהרובע היהודי.

בשעתו עזר לנו ראש-הממשלה בענין זה וקבלנו סכום של

שלוש מאות אלף לירות, כדי לדאוג למשפחות אלה לדיוור במקום אחר. מהסכום שקבלנו

הוצאנו עד עתה מאתיים אלף לירות בלבד. נשאר בידינו סכום של מאה אלף לירות.

השר מ. קול:

על יד הכותל יושבות עוד משפחות?

מר ט. קולק:

אני מדבר על היום הראשון של כיבוש העיר העתיקה,

כאשר פנינו את רחבת הכותל הגדולה ברובע אאתאא המוגרבי.

הוצאנו משם בזמנו מאה משפחות. למשפחות אלה נשארו חביעות על תשלמלין בסך שמונים

אלף לירות. אבקש לאפשר לי לקחת מהסכום של מאה אלף לירות שנוחר ברשותנו,

סכום של שמונים אלף לירות, כדי לסיים פרשה זו. וזאת, משום שאת הכסף הזה

קבלנו למטרת דיוור בלבד, ולא למטרת פיצויים על מטלטלים. את עשרים אלף הלירות

מר ט. קולק:

הנותרות - נחזיר.

מר י. המיר:

זה אינו פותר את הענין, לגבי אלה שעדיין נשארו לגור שם.

מר ט. קולק:

הסענות גדולות והכל עובר לעחונות העולמית, ואינו

משרת אותנו.

רה"מ ל. אשכול:

טוב, אני מסכים לצעד זה.

השר א. שרון:

זה יעודד אחרים לצאת, כי יראו שמשלמים פיצויים עבור

פינוי המקום.

מ ח ל י ט י ם להסמין את ראש עיריית ירושלים לפצות את
מפוני הרובע היהודי והמוגרי עבור הנזקים
אשר נגרמו להם עקב פינויים, בחנאי שטכום
הפיצויים הכולל לא יעלה על 80 אלף ל"י.

ו. יבוא חוצרת חקלאית מהגדה לירושלים:מר ט. קולק:

בענין זה ישנם שני דברים שהם שונים האחד מהשני במידה

מסוימת.

1. ירקות, שהיו רגילים להביא מהגדה;

2. בשר - גם אותו רגילים היו להביא מהגדה.

עתה נאסרה הבאת בשר מהגדה. זו בעיה כלכלית, אבל בעיקר - חברואתית. אי-אפשר

לפקח על בשר שחוט המובא על חמורים ומשאיות. הוא נמכר באיטליזים כאשר

לא ניתן לפקח עליו. אילו הביאו את 150 ראשי-הבקר לשבוע, מהגדה ישר לבית-

המטבחיים, היינו מחזיקים אותם שם בבידוד ואפשר היה לפקח על טיב הבשר. אך לפש

למשרד החקלאות יש שם סיבות טובות שלא להסכים לכך. אחת הסיבות היא כלכלית,

אך הסיבה העיקרית היא חברואתית.

רק אשר לירקות - כאן הבעייה מהעוררת מבחינת האינטרס

של משרד החקלאות. אבקש להציג את העניין:

במשך כל הזמן היו רגילים אנשי ירושלים לקנות ירקות מכל

הסביבה, והסביבה היתה רגילה למכור להם את הירקות. אם מכריחים אותם לקנות

הכל בתנובה, או בכפרים כאן - זה משנה כל הרגליהם. המדובר הוא על משאית

אחת או שתיים ביום, למשך עונה נוספת אחת, א עד אשר יתרגלו להסדרים החדשים.

אנו מבקשים שמשרד החקלאות או שר החקלאות יתחשב בזה ויקל

על עניין הבאת הירקות, כפי שנהוג היה עד עתה. לפני שנה לא הכביר הדבר,

במחיר, על המצב בארץ.

האם ועדת המנכ"לים דנה בעניין זה?

רה"מ ל. אשכול:

לדעתי קל היה יותר לסכסך את הדבר באותה הועדה.

לא ברור לי מה מציע כאן סדי קולק.

השר ח. גבתי:

המנכ"לים אינם מוכנים לדון בזה, כי הם דנים בגדה,

מר ט. קולק:

על כל בעיותיה, וזה שייך לישראל. לכן, הבאתי זאת הנה,

כי למעשה אין לבעיה זו כתובת מוגדרת.

איני מבין מה מציע כאן סדי. האם ההצעה היא לפתוח את

השר ח. גבתי:

ירושלים בפני תוצרת הגדה?

בה בצורה מוגבלת. הכוונה להת רשיון למשאית אחת או

מר ט. קולק:

שתיים ביום, במשך ארבעה חדשים. המציאות היא עתה כזאת,

שהסוחרים היהודים פונים וקונים בגדה, ואין מעכבים אותם, והם מציפים את

שוק מחנה-יהודה ב- בחוצרה מהגדה, ומעבירים אותה לארגזי-תנובה, ומוכרים זאת

במחירי תנובה... הערבים אינם מעיזים לעשות זאת. אם הסוחרים היהודים

עושים את הדבר לגבי כמויות עצומות של תוצרת חקלאית...

חן לי 48 שעות לבדיקת העניין, ואתן לך חשובה.

השר ח. גבתי:

השר י. אלון:

אני מציע שנבחר שלושה חברים מחוכנו - שר המשפטים,

שר החקלאות וראש העיר, שיסיימו את העניין ביניהם.

מר ט. קולק:

הבעתי זאת, כי זו צריכה הנופלת בין שני שולחנות...

רה"מ ל. אשכול:

שר החקלאות אחראי לעניין והוא אמר, שניתן לו 48 שעות

לבדיקת העניין. הוא ודאי ידבר שוב עם טדי והאחרים בעניין

זה. במידה ויסתדרו ביניהם - מה טוב.

מחליטים:

כי שר-החקלאות, בתיאום עם ראש עיריית ירושלים,
יחליטו על דעת הוועדה בעניין ייבוא תוצרת
חקלאית מהגדה לירושלים.

במקרה של חילוקי-דעות, יובא הנושא להכרעה
ועדת השרים העליונה לעניין ירושלים.

רה"מ ל. אשכול:

מה גורלו של בנין הקולג' הערבי?

מר י. תמיר:

הוא עומד בשיממונו.

רה"מ ל. אשכול:

עכשיו מסתבר שכולם "צודקים" מלבדי...

השר מ. קול:

הצעתי שאקבל על עצמי להקים שם מרכז לנוער יהודי מחו"ל,

מחנות-קיץ וסמינרים. אתה רצית לתת זאת להסתדרות.

ידעתי שההסתדרות לא תעשה שם דבר, כפי שאינה עושה בשום חברה-פיתוח בה יושבת
היא...

השר ז. ורמפטיג:

יש לי הצעה, עם הכסף הדרוש לביצועה: (1) יהודי מארצות-

הברית רואה להקים מוסד לנוער שיבוא הנה מארצות-הברית.

בכוונתו להביא הנה מאתיים איש, שיהיה להם ראש-ישיבה ויביא אתו רבע-מיליון

לירות לצורך זה. אני מכיר את היהודי, ויודע שמסוגל הוא להרים את העניין הזה.

נשי "המזרחי" באמריקה רוצות להקים כאן מוסד גדול; הן

פנו למר חמיר והמלצתי על זה.

מר י. חמיר: סוכם להקים מוסד לנוער משותף לסוכנות היהודית ולהסתדרות.

ישבו יחד שני המוסדות הללו. הגיע אלינו מכתב משר התיירות,

בו מערער הוא על כך ומבקש להביא זאת לדיון.

אחר-כך עלתה הצעה מוטכמת גם על ידי נציג משרד התיירות,

ובה תכנית מפורטת. ביקשתי כמה פעמים התערבות, כדי לזרז את העניין; הצעתי

שמשרד התיירות יתכנן את העניין אתנו, כדי לזרזו, ולהתחיל להפעילו עד הקיץ.

לעת-עתה לא יצא שום דבר מכל הדברים הללו.

רה"מ ל. אשכול: אני זוכר שלפני שבוע או שניים אמרתי שצריך לכתוב מכתב

או לשוחח עם שר התיירות, או עם מישהו אחר בעניין זה.

אמרתי שאנחנו ניגשים לשפץ את הבניין הזה, וכאשר הודעתי זאת להסתדרות -

אמרו שהם מוכנים ומזומנים. מסתבר, אדוני שר התיירות, שבהסכמת הנציג שלך

הוסכם על העניין, כי הסוכנות באה לתבוע זאת לנוער ונציגך בא לתבוע זאת

למשהו, ואז אמרנו: בבקשה, בינתיים יהיה כפי שתובע אתה. כאשר ראיתי שהעניין

אינו זז, שאלתי את מישהו מה קורה כאן - וכל אחד הטיל את האשמה על השני.

אמרתי לחמיר, לפני שבוע, שניגש לשפץ את הבניין. אני מציע

להודיע עוד היום במכתבים לכל השותפים הללו, שאם אינם ניגשים מיד לשיפוץ

הבניין - שייגש אחד מהם לעשות זאת בכחות עצמו והשני ישלם את המחיר, לפי

הסכום שיושקע בעבודה.

לכן, סיימנו בעניין זה והחלטנו, ואת העניין של ורהפטיג עדיין

איני כולל בזה, כי כל זה לא יכול להעשות ביחד.

השר מ. קול: הקימותי במשרד התיירות מחלקה מיוחדת לסטודנטים ונוער. בשנה זו

יוכפל מטפר מחנות הקיץ לעומת השנה הקודמת. פיתחנו בעניין זה

פעולה רחבה וגדולה בארצות-הברית ובאירופה. אני מוכן לקבל על עצמי את

האחריות לעשות שם מרכז גדול למחנות וסמינרים לנוער וסטודנטים. במידה ואדע שאני האחראי על העניין, ולא יהיו לי שותפים בזה - אקדם את העניין. אהיה מוכן להחכירו לסוכנות או לאחרים, אך שלא יוכל לומר כל אחד שהמתקן הזה שייך לו.

אבוא במגע עם גורמיכ מהו"ל ומהארץ ואקים זאת.

רה"מ ל. אשכול: אני מצטער, ברגע זה קיימת הסכמתי לסוכנות-היהודית, להסתזרות ולאנשיך, כפי שסוכס ביניהם. אני מציע להודיע לכל הגורמים בכל הרצינות, שאם תוך שבוע או שניים לא יגשו לעבודה, - יבצעו את העבודה כפי שהצעתי. בקר אמר לי שהוא מוכן לגשש לעבודה מיד, ללא שהיות.

השר מ. קול: זה אותו הסיפור כמו שקרה עם מלון "מוריה".

רה"מ ל. אשכול: השר שרף דיבר על בניני-תעשייה, אולי כדאי לכוון משהו מזה גם למזרח ירושלים? - יהיה אלה בניני תעשייה שיעבדו בהם אנשים

הגרים במקום.

מר י. תמיר: סיכמנו שמתחילים אנו בתלפיות, בסנהדריה ובשטח שמאחורי האוניברסיטה להקים בנייה תעשייתית.

הישיבה ננעלה

פרטיכל

ישיבת הועדה לתכנון ירושלים

ירושלים, 17.6.1968.

נכחו: רה"מ ל. אשכול, השר י. אלון, השר מ. כנסוב, השר ח. גבתי,
השר מ. קול, השר מ.ח. שפירא, השר י.ש. שפירא, השר א. ששון
השר ז. שרף.

מר טדי קולק - ראש עיריית ירושלים,
מר מירון בנבנישתי, מר יהודה חמיר, מר א. כידן.

מזכיר הועדה: מיכאל ניר.

רשמה: שולמית יפה.

סדר-היום:

- א. אכלוס מרח ירושלים;
- ב. מיקום בית המשפט העליון;
- ג. מיקום בית המשפט המחוזי בירושלים;
- ד. מיקום משרד המשפטים בירושלים;
- ה. פיצויים לאנשי הרובע היהודי והמוגרבי;
- ו. יבוא תוצרת חקלאית מהגדה לירושלים.

השר מ.ח. שפירא:

הערה לסדר: אני מבקש להקדים סעיף ד' בסדר-היום,

כי אצטרך לעזוב את הישיבה מוקדם יותר.

השר מ. קול:

אבקש להוסיף לסדר-היום את הסעיף הדין ב"ימין-משה".

רה"מ ל. אשכול:

ענין "ימין משה" כתוב בסדר-היום ונדון בו.

מר טדי קולק:

אבקש להכניס לסדר - היום סעיפים אלה:

א. יבוא תוצרת חקלאית מהגדה לירושלים;

ב. פיצויים על מטלטלים לאלה שהוצאנו אותם מהרובע

המגורבי ומהרובע היהודי.

רה"מ ל. אשכול:

נתחיל בסעיף שביקש שר הפנים להקדים את הדיון בו -

אכלוס ירושלים. אמנם, סבור הייתי שנכניס זאת באיזו

סקירה, אך לא אתנגז שיועמד כסעיף נפרד. יפתח מר יהודה תמיר.

א. אכלוס מזרח-ירושליםמר יהודה תמיר:

אערכן אחטט מאז הפגישה הקודמת ועד עתה - מה קרה

במשך הזמן ומה הצעדים שכבר נקטנו בהם.

1. הוחל באופן פיסי בבניית שבע מאות דירות ראשונות,

על-ידי משרד השיכון. נחפרו ונוצקו היסודות לשלוש-מאות הדירות הראשונות.

עתה תחוטטפנה בקצב של מאה דירות מדי שבועיים, יחר הדירות המתוכננות.

המדובר בבניית בנינים בני שלוש-ארבע קומות.

אני מקווה שתוך חדשיים-שלושה, מכטימום, נעמוד בבנייה

של אלף דירות. הכבישים והאינסטלציה של אספקת המים - הושלמו. אמנם, לא

זופתו עדיין הכבישים מספלט, אך לצרכי העבודה הוכשרו והותאמו וכן הובטחה

אספקת המים והחשמל, ובב-בבד עם הבנייה - תושלם גם מערכת הכבישים. כל זה

אמור לגבי גבעת-המבחר, צפונה לגבעת-התחמושת.

בחלקה השני של הגבעה התחלנו בסלילת הכבישים

עבור בתים בני קומה אחת. עבודה זו תושלם במשך חדשיים, ואז תיכנסנה לחישוב עוד מאתיים וחמשים דירות בבנייה, עד סוף השנה.

כל הבניה הזאת תהיה מלווה בבניית בתי-ספר,

בני-ילדים וחנויות. בכל אלה עדיין לא הוחל בבנייה, אבל תוך חודש ימים תתחיל גם ההכנה לבניית המוסדות.

השאלה היא אם לא יושלמו המוסדות יחד עם השלמת הדירות.

רה"מ ל. אשכול:

אני חושש לפער בין שני הדברים. לגבי בתי-הספר -

מר י. תמיר:

יהיה פער, לגבי החנויות ובני-הילדים - יהיה גם-כן פער.

אם כן, ברור כבר עתה, שהמשפחות לא תעבורנה לגור

רה"מ ל. אשכול:

שם עם סיום בתי המגורים.

יש בתי-ספר בסביבה, אך לא זו תהיה הבעיה.

מר י. תמיר:

מדוע צריך להיות הפער הזה?

רה"מ ל. אשכול:

כי התחילו מאוחר יותר בתכנון המוסדות.

מר י. תמיר:

אולי ניתן לעשות משהו כדי לזרז זאת? - הרי תהיה בזה

רה"מ ל. אשכול:

הונאה עצמית אם לא יקומו המוסדות יחד עם בתי-המגורים,

כי האנשים לא יעברו לגור שם.

יושב כאן שר השיכון, שהנושא הזה שייך למשרדו, אך מוכן

מר י. תמיר:

אני להימנע אתו ולחפש דתים לזירוז העניין.

הבנינים הגדולים יותר מסובכים, ואינם סטנדרטיים, ולכן

השר מ. בנטוב:

מחייבים הם עבודה-תכנון מדוקדקת יותר.

ישנו שם בית-כנסת, בנין קטן, שיושלם במועד.

מר י. תמיר:

אשר לבית-הספר, זו הנקודה היחידה בה חושש אני מפיגור.

אני רוצה לומר כמה פלים לשר השיכון: זה שבועות רבים

רה"מ ל. אשכול:

שמע אני שאפשר היה להתחיל, להתקדם ולהחיש את הבנייה,

רה"מ ל. אשכול:

אלא שמשהו במשרדך אינו כשורה, כלומר: היו עיכובים במשרדך. אני במקומך, הייתי מדויק ומדקדק פחות בכל פרט, ובלבד שיתקדם העניין. אבל אתן לך רשות הדיבור להסביר את העניין מנקודת-ראותך.

הוא הדין לגבי בתי-הספר. מחר ייאמר שאנחנו בטלנים ממדרגה

ראשונה, כאשר בנינו בתים והקמנו דירות ואנשים לא יכולים לעבור לגור שם, כי בתי-הספר עדיין לא קמו.

מר י. תמיר: טובים עם האוניברסיטה שנקים מחנה של בתי-אסבסט, שיושלם

תוך חודש וחצי, בו תהיינה קרוב לארבעים דירות, ואפשר

יהיה לגור שם לקראת שנת הלימודים הקרובה. במשך חופשת הקייץ הנוכחית נוכל כבר לאכלס דירות אלה בסטודנטים בודדים ובמשפחות צעירות. יהיה זה הגוף הראשון שיתיישב בשטח זה. היסודות למבנים אלה הוקמו כבר והתחלנו בהעמדת המבנים הראשונים.

האם יהיו במבנים אלה קירות כפולים לוחות?

השר י. אלוז:

מבחינת הבידוד - כן, אבל מבחינת הבטחון - אין זה פתרון.

מר י. תמיר:

ההחלטה בעניין זה באה כדי להחיש למקום, תוך חודש-שניים,

מאה עד מאה ושמונים יהודים, שיגורו שם. אני חושב שבמשימה זו נוכל לעמוד.

כמה יעלה הדבר?

השר י.ש. שרא:

משחמשים למטרה זו בחומר הקיים כבר: אלה בתים שמפרקים

מר י. תמיר:

אתם במקום אחר, ומעבירים הנה. המדובר בסכום של רבע מיליון

לירות, ועם החומר יעלה הכל ארבע מאות אלף לירות.

כלומר, עשרת אלפים לירות למשפחה, או לארבעה רווקים,

רה"מ ל. אשכול:

שיגורו ביחידה כזאת.

ככמה זמן סבורים שיגורו במבנים אלה אותם דיירים?

השר י.ש. שפירא:

בין שנה למאה שנים...

מר י. תמיר:

הכוונה להשחמש במבנים אלה מחמש עד עשר שנים. הם מוקמים

רה"מ ל. אשכול:

בפינה שלא תפריע את הבנייה על שאר השטח ובמשך הזמן נראה כיצד יתפתחו הדברים.

מר י. תמיר: עד עתה שכרו כ-42 משפחות יהודיות דירות מבעליהן הערביים,

בעיקר בסביבות שועפת-בית-חנינה. אנו מקווים שהמספר יעלה

על שמונים, בזמן הקרוב. אנו מנהלים מו"מ על כמה מבנים, שנוכל להכניס אליהם

סטודנטים נוספים. הכוונה לסייע לבעליהם הערביים להשלים את הבניה ולשכור מהם

את הדירות. שכר הדירה שט גבוה, יחסית, ויחזק שנצטרך לעזור בזה לשוכרים. העיריה

עוזרת להם בענין מחיר המים וכן יעזרו להם בהסעת הילדים ללימודיהם.

מר ט. קולק: בענין המים ייגמר בעוד חודש הפער במחיר. ישנם עזה קשיי-

תחבורה משם; זאת הילדים מסייעה בבוקר לבית-הספר, אך בערב

אין תחבורה לנוער וכאן טמון הקושי. בעייה נוספת היא החשמל; העולה שם פי

שלוש מאשר אצלנו. אתמול ישבנו עם שר המשפטים על הבעיה, ומסתבר שיעבור זמן

עד אשר יימצא הפתרון לבעיה זו. מסתבר שנצטרך לעזור להם בדברים שנים, כדי

שיוכלו לעמוד בהוצאות הגבוהות, ובתנאים המיוחדים שט.

רה"מ ל. אשכול: אצא אצא אצא האם יימצא פתרון לענין החשמל?

מר ט. קולק: אי מקווה שכן, אבל זה יהיה אחר חדשים-שלושה.

מר י. תמיר: אשר לבנייה הנוספת, ראש הממשלה הציע, ואני מקווה שתוך

שבוע אוכל להביא תשובה ברורה להצע, שנחפש דרכים לעודד

ערבים לבנות מבנים או להשלים כאלה שהתחילו בבנייתם, וכל דירה נוספת שתהיה

מתאימה לשכירות - תפתור מצוקת הדירות הצפויה לנו בשנה הקרובה.

רה"מ ל. אשכול: ואז לא צריך להפקיע קרקעות ולהיכנס לדירות של ערבים,

שלא קל להוציאם משם.

מר י. תמיר: הערכתי היא, שרוב הדירות שתושכרנה לערבים, כי הם החידים

שהיו מסוגלים לשכור אותן.

בזמן פתח

רה"מ ל. אשכול:

תן-ההלוואה לערבים להשלים דירותיהם, יכול אתה לחתום

רה"מ ל. אשכול:

אתם חוזה-השכרה.

גם אם יושכר חלק מהדירות הללו לערבים - עדיין פותר הדבר

מר י. תמיר:לא
אח הבעיה שלנו, כי אחרת לא נוכל למצוא לה פתרון. צריך

לערוך עם הערבים חוזה חתום מראש, שהדירות תושכרנה ליהודים.

רה"מ ל. אשכול:

אין צורך לכתוב בחוזה שהדירה תהייה מושכרת ליהודים בלבד,

אלא שאני שוכר ארבעים דירות והן עומדות לרשותי ואני ששה

בהן כראות-עיני.

מר י. תמיר:

על כל פנים, תוך שבוע-עשרה ימים אומר מה הפוטנציאל

בענין זה.

המשטרה עומדת להשלים את המבנה שלה, תוך שלושה חדשים,

ואז התחיל להעביר את המטה לבנין המיועד. הכוונה להעביר לפחות ריבוע ממשרדי המטה

שלה בשלב ראשון. המטה המחוזי הושלם כבר ומתחילה התחזקה אליו.

בשלב זה מועברים המשרדים בלבד. עדיין לא התגברנו על

הבעיה של העברה האנשים שיגורו שם, וטובת לחפש דרך יחד עם המשטרה, שתאפשר

העברה המשפחות לבתי-מגורים שם.

הממשלה וועדת השרים לענייני כלכלה החליטו מה התנאים

הניחנים לאלה העוברים לירושלים. אנשי מטה המשטרה מערערים על התנאים הללו,

לבני הזירות שניחנו להם עד סיום בנין הדירות במזרח-ירושלים. לפי עניות-דעתי,

המלצות אלה אינן ריאליות ואנו מנסים למצוא דרך לשכנע אותם להסכים לתנאים

הנחונים.

רה"מ ל. אשכול:

בידעי את הקציב הממשלה - מציע אני לכם לקפוץ את היר.

אנו נמצאים עתה במחנק עצום. לא יינתן לנו להעלות אף ישוב

חדש בספר, אם לאורך הירדן או במקום אחר, כי אין בידנו

הכסף הדרוש לכך.

מר י. תמיר:

אשר לאוניברסיטה: לפי הסיכום עם הממשלה, היא תשקיע סכום

של 14 מיליון לירות בשיפוץ כל המבנים בהר הצופים ותחיל

מר י. תמיר:

בהקמת שני ההוסטלים לסטודנטים. הראשון יהיה בנין קיים משופץ, שיושלם עד סוף השנה, בין דצמבר לינואר. כל תאר יושלח לקראת שנת הלימודים, ספטמבר 1969, ואז תחיל האוניברסיטה לפעול לפחות בשתי מאקולטות בהר הצופים. העבודה בשטח מתקדמת בקצב די טוב.

השר מ.ח. שפירא:

מי מבצע את העבודה?

מר י. תמיר:

טבחינה כספית - מחצית התקציב על-ידי תורמים, ומחצית השניה - על-ידי הממשלה.

בשנה הקרובה תהיה הבעיה הטעונה פתרון - בעיית הדירות.

מדובר לגבי כל ירושלים, כאשר המצב יהיה בשנה הקרובה כזה, שדירות פנויות, שאין לגביהן התחייבויות לשנה הקרובה, תהיינה פחות משש מאות. ארבע מאות מהן הוקצבו לעולים ועוד ארבע מאות דירות - יש עליהם התחייבות לאנשי מפעל החסכון ואחרים. יש סיכוי שחלק מהבנייה הממשלתית תוכל להיות מופנית למועברים.

כאן המספר אינו יכול לעבור על שש-מאות וזו תהיה הבעיה החמורה ביותר לגבי שנה הקרובה. הבקשות עוברות בינתיים בהרבה את המספר שנוכל לספקו והן באות בחלקן מחיפה ובחלקן מחל-אביב, באר-שבע ועוד.

השר מ.ח. שפירא:

ובעיקר - מחוץ-לארץ.

רה"מ ל. אשכול:

התחלנו בעשרים צריפים ואחר-כך אמרנו שיהיו ארבעים צריפים.

עתה שואל אני: מדוע לא יהיו מאה צריפים כאלה?

מר י. תמיר:

אני חושש מזה מאד.

רה"מ ל. אשכול:

מדוע הקצבתם מגרשים לבנייה, שתעלה כסף רב מאד, ועד אשר

חקום הבניה יעברו עשר שנים. על השטח בכללו יהיו ששת אלפים

דירות, עם מוסדות ציבוריים, והמחיר יהיה ארבעים אלף לירות לדירה. המדובר, אם כן בסכום של רבע מיליארד לירות, וזה סכום עצום. יהודים נחתמים לנו כסף כאשר עומדים אנו בפני מלחמה, אך בהנאים רגילים לא יתנו כסף רב כל כך. לכן, עלינו לסכם לעצמנו, שנקים מאה בתי אסבסט, שאינם רעים כל כך, ובחורף זקוקים יהיו בלאו-הכי לתנורי-

חימום, אם יהיו אלה מבנים כאלה או אחרים. לכן, הצעתי היא שנמשיך ונפתח את מבני-האסבסט עד מאה יחידות.

מר ט. קולק: אם לא יגורו בהם סטודנטים, הרי שקציני-משטרה או סוג אחר

של עובדים, בין אם אלה פקידי "תלחות" או אחרים, יוכלו

להתגורר שם.

רה"מ ל. אשכול: שר הבטחון אמר לי בעל-פה וקראתי זאת גם בכתב, בשמו,

שיוכל להעביר לשם צאצאא חיליים, שיגורו שם במקום

בירושלים. היה זה בשיחה בביתי, כאשר הועלה הענין ונשמע צל של ביקורת על כך,

ולא קשה אצלנו לבקר האחר את השני, אך במידה-מה צודקת הביקורת הזאת.

יחכן שהפסדנו כמה חדשים ויכולים היינו להקדים בעשייה.

לכן, אני מציע לערוך בדיקה ויחכן שנהוננים דבריו של טדי קולק, אולם אחר הצה

הבדיקה, אל נסתפק בארבעים יחידות אסבסט בלבד, אלא אם יתברר שאין טעם בדבר בכלל.

אשר לבנינים השייכים לערבים, אני מחשיב את הדבר מאד,

וצריך לתת להם הלוואות, שיקימו לנו את הבתים או ישלימו את המבנים העומדים,

ואז לא נצטרך להשקיע כספים רבים ולהפקיע אומות נוספות, ויגורו יהודים באותם

השמחים בדירות שכורות.

השר ז. ורהפטיג: אני מביע ספק אם זו הדרך שעלינו ללכת בה. ושאלה היא בכך, שהו

עלולים להתבסס בינתיים במקום בו רוצים אנו לבסס יותר

את היהודים. איני סבור שבמחיר של השגת דירה להקופת-מה - עלינו לעודד את

הערבים לבנות שם את בתיהם.

רה"מ ל. אשכול: ידידי שר הדתות - אינך צודק בזאת.

מר ט. קולק: מדובר על בתים שהינם חצי-גמורים או ששלושה רבעים מהם

גמורים כבר. הכוונה לבניית שיסודותיהם עומדים כבר ובהוצאה

קטנה יחסית יכול אתה להושיב שם עוד מאתיים ישפחות יהודיות.

רה"מ ל. אשכול: אומר לכם את האמת: הערבים יתעשרו בלאו-הכי, כל אותם

ששים-שבעים אלף הדריה בסביבות ירושלים. הם יעבדו בירושלים

כל זמן ששר הממונה על הקליטה לא יביא מאות אלפי יהודים מתפוצות הגולה, מדי שנה בשנה, שיתישבו בארץ; הערבים יעבדו ויקבלו עשרים לירות ליום עבודה, או אפילו למעלה מזה.

מלבד זאת, יתעורר בכל פעם מחדש ענין הפקעת הקרקעות. עם זאת מוכן אני להסכים לכך, שתחילה נעודד סיום בנייתם של בתים, העומדים באמצע הקמחם. נעניק לבעליהם הלוואה, ובדמי-השכירות ישלמו את ההלוואה. הדבר ייעשה על-ידי שיעבוד הוצה השכירות להלוואה. זה יהיה בטוח יותר מכל הלוואה שניתן ליהודים לאותם הצרכים.

מר י. תמיר: לענין החשמל: החברה המזרחית, במידה ותצטרך לספק חשמל,

חובעת כבר עכשיו להזמין את החשמל אצלה, היות ובמידה ותצטרך לספק חשמל לשיכון ולאוביברסיטה - מתקניה לא יספיקו למשימה זו. הם טוענים שחיבים הם לקבל הודעה על כך שנה מראש, כי אחרת לא יוכלו לעמוד במשימה. במידה וההחלטה העקרונית היא לחבר את המבנים הללו לרשת החשמל של העיר המערבית, הבעיה תהיה קטנה יותר, אבל אני יודע באיזה כיוון לפעול עתה.

רה"מ ל. אשכול: כאשר יש למישהו קנצסיה, האם ניתן לאפשר לאוניברסיטה להעמיד דיזל גדול שיטפף את החשמל, ויחד עם זאת ימכור אותו

לסביבה הקרובה?

השר י.ש. שפירא: ישבנו שעה ארוכה עם ראש העיר ושר הבטחון ועם כל הנוגעים

בדבר: הכוונה להביא את חברת-החשמל המזרח-ירושלמית לכך,

שתסכים, אם חפצת-חיים היא בירושלים, לקבל חשמל מחברת החשמל הישראלית ולמכור אותו במחירים שנהוגים במערב-ירושלים. דבר זה עלול להיות במשך הזמן כרוך בפרובלימה כספית לא גדולה. הם יצטרכו לקבל איזה חשלוש בעד התפעול ובזה לראות את הענין גמור.

אשר לחשמל שישנו עתה שם - שימשיכו למכור אותו לרמאללה

ולכל מקום שעולה על דעתם, במהיר שקבעו להם, וזה דבר הניתן לבדיקה בעתיד.

הכוונה העיקרית היא, שכאשר מזרח ירושלים תשלם אותו

השר י.ש. שמירא:

המחיר שמשלמת מערב-ירושלים וזאת ניתן להטיל על-ידי צו רגיל, שאוסר עליהם לקחת תשלום גבוה יותר.

יחד עם זאת קבענו להיפגש ולשבת עם אנשי-חברת החשמל

כדי לבדוק את העניין.

רה"מ ל. אשכול: האמנם הערבים מרמאללה ואחרים ישלימו למשך זמן רב עם העובדה, שכאן החשמל יהיה זול יותר ואצלם - פי שניים-

שלושה?

מר ט. קולק: החברה אומרת: חנו לנו סובסידיות כאלה שנותנים אתם לחברת-החשמל הישראלית ואז נספק אותו במחיר זול יותר.

רה"מ ל. אשכול: שאלתי מכוונת לגבי הצרכנים הערבים.

מר ט. קולק: אין זכר קל מלהטית את הערבים. גם עכשיו הם מגישים לנו פטיציות, לאמור: העברתם אותנו לישראל - תנו לנו חשמל כמו

לכם.

שר ז. ורהפטיג: לפי קונצסיה של חברת-החשמל הערבית, מסומנים שם גבולות ירושלים להם שייכת מזרח-ירושלים? במידה והפקענו את

מזרח-ירושלים ובונים אנו שיכונים חדשים שם, האם לא ניתן לחבר את רשת החשמל לשטחים אלה?

השר י.ש. שמירא: השאלה אינה של קונצסיה. היא לא משפטית אלא כלכלית. אם אתה מחוון להכריח אותם - אין קל מזה, ויכול אתה להכריחם למכור חשמל במחיר של מערב-ירושלים, ואז מתבקשת מזה מסקנה, שעליהם לקבל את החשמל מחברת החשמל הישראלית. השאלה תהיה, כמובן, בכך שהם בכל זאת יזדקקו לתשלום כלשהו בעד תפעול ועל כך צריך להיות הסדר בין ישראל ומערב ירושלים. יתכן שיהיה כאן אלמנט של סובסידיה, בגובה של 12%-18%; העיקר כאן שלא נצטרך לשבת על עניין הקונצסיה, לבטלה ולגרור לכך שילכו עם עניין זה למועצת הבטחון וכו'.

השר י.ש. שפירא:

אפשר לומר להם: מחיר החשמל יהיה תלוי בשיעור ג' ארז

במחיר שייקבע ברחביה.

אנחנו נדווח לוועדה בענין זה כאשר יהיה לנו לא רק רצון,

אלא גם נתונים מתאימים.

כלומר, הענין נמצא בטיפול.

רה"מ ל. אשכול:

לחברת החשמל המזרחית צפויה שנה כדי לפתור בעיות

מר י. תמיר:

טכניות של אספקת חשמל לאזור אליו מדברים אנו.

זה אמור בשביל שיצטרפו את החשמל, אבל בכדי שיספקו אותו

השר י.ש. שפירא:

דרוש פחות זמן.

חצי-שנה.

מר י. תמיר:

בטעין אכלוס מזרח-ירושלים שצנו על 42 משפחות היושבים

רה"מ ל. אשכול:

בבתי-ערבים לפי חוזה-שכירות. נלך עד כמה שאפשר לקראת

ערבים שירצו לקחת הלוואה לשם סיום בניית בתים להשכרה, ומשרד השיכון או

אנשים פרטיים יחכרו זאת מהם.

דבר נוסף: ייבנו ארבעים צריפים למגורי סטודנטים

ומשפחות צעירות, ואבקש לבדוק היטב, אם הצבא מוכן יהיה להעביר חיילים לבתים

כאלה, ואז אפשר יהיה להקים שמונים עד מאה צריפי-אמבסט למגוריהם.

על משרדי המטרה שמענו כאן; לגבי הדיור לשוטרים,

שמענו על מו"מ המתנהל בענין זה ויתכן שניתן לומר להם, שיבחרו בכל מקום

שירצו לגור בו, עד אשר נוכל לחת להם את הבתים המתאימים.

האם הצבא העביר כבר משהו?

הצבא בונה את מתקנת פיקוד המרכז בנווה-יעקב.

מר י. תמיר:

יעבדו שם אלף ומאה איש, ומזה 350 משפחות והיתר - בשרות

מר ט. קולק:

חובה.

מה גורלו של בית החולים שרצינו להקים שם?

מר י. תמיר:

בינתיים הערבים אינם עושים דבר בענין זה. טטויז הבריאות

מר י. תמיר:

מר י. חמיר:

פנה אליהם פעמיים והודיע להם שלפי ההודעה שלנו, אם לא יפנו - נחחיל אנו בעשייה. הם הודיעו שהם מחחילים לעשות משהו ועד לפני שבוע לא עשו דבר.

מר ט. קולק: הם ביקשו לפני חודש רשיון להפעלת בית-החולים ואיני

יודע אם קבלוהו. הם רצו להפעיל שם שבקים מיטות.

מר י. חמיר: אני בודק זאת.

בין החומות: השלמנו שיפוץ למעלה ממאה חדרים, בהם

גרים כשבעים בני-נוער. עד ספטמבר, לקראת השנה הקרובה, מקוה

אני שנגיע ל-120 בחורים שיגורו שם. אלה תלמידי-ישיבות, נח"ל תעשייתי, מכל

הסוגים.

מר ט. קולק: ישנה ישיבה של סרדים, שקבלו חרומה מבית-רוטשילד

לשפץ את הבנין הקודם, שהיה להם שם. להם יש הזמנות

מחו"ל, של יהודים שרוצים לבוא לגור כאן.

רה"מ ל. אשכול: איני חושב שצריכים אנו לרצות בכך, שכל העיר העתיקה

תאוכלס על ידי בתי-ספר ותלמודי-תורה בלבד. צריך שיהיו

שם גם יהודים פשוטים, שיחיו מעבדות-כפיים.

השר מ.ח. שפירא: איני חושב שהוסמים את הדרך בעד אלה, שרוצים להיכנס

ולחיות שם.

מר י. חמיר: ראשית-כל, לא כולם שם הינם אנשי-ישיבות.

יש שם נת"ל תעשייתי, אנשים העובדים בתעש.

רה"מ ל. אשכול: התע"ש נמצא כמרחק רב מהעיר בעתיקה. במשך כל היום הם

אינם נמצאים שם. דומני שצריך לאכלס את העיר ביהודים,

מהטיפוס שאותו תיאר שינואר בשיריו וסיפוריו.

משר ז. ורהפטיג: מיד עם שחרור ירושלים, היו אלפי פניות מצד אנשים שרצו

לעבור להתגורר בין החומות, רובם מאלה שחיו שם לפני מלחמת

השחרור. בקשות אלה מונחות, כי אין עדיין מה להציע להם. בין יהודים אלה ישנם

מכל הסוגים, גם אלה שהזכרת.

פצא אפאצא

דבר שני: צעצאך עבדי הכותל, המונים עשר משפחות.
ושלישית - ישיבת חב"ד במילנו: הם רוצים להתיישב דוקא

בחברון. אם יוצע להם שיכון בעיר העתיקה - בפתחן שיעברו לגור שם.

במילנו ישנו מי שקשור באדם מסויים כאן, ואדם זה

השר ז. שרף:

מספל בכוון בהכוונתם דוקא לחברון. הראו לי מכתב

בענין זה.

במידה ותהיה הצעה קונקרטית - אני בטוח שאפשר להזיזם

השר ז. ורהפטיג:

לעיר העתיקה.

אני מציע שייכתב, ולא אכפת לי אם על-ידי ראש העיר או

רה"מ ל. אשכול:

העיריה כולה, או אפילו על-ידי, ויישלח לרבי מליובביץ,

שילך לגור בעיר העתיקה.

בעיר שבין החומות מציע אני להקים ועדה-משנה, שתדון

השר י.ש. שפירא:

בענין יישובה, ושר הדתות ושר המשטרה יכנסו לעובי הקורה

יחד עם ראש העיר ולישיבה הקרובה או לזו שאחריה - יביאו לנו דיווח מתאים.

מדוע לא? תהיה ועדה-משנה.

רה"מ ל. אשכול:

ביקרתי בבית הכנסת של הרמב"ם ושטעתי שהנשיא התעניין במה

שנעשה שם.

אלה ארבעה בחי-כנסת הספרדיים. מאז יושבים אנו על ענין

מר סדי קולק:

זה אצל הנשיא.

אם כך, מתקבלת הצעת שר המשפטים: בועדה יהיו ראש-העיר,

רה"מ ל. אשכול:

שר הדתות ושר המשטרה, וישתתף בה, כמובן, מר יהודה תמיר.

מ ח ל י ט י מ:

כי ועדת השרים תבדוק את כל הבעיות הקשורות בפיתוח הרובע היהודי
בעיר העתיקה, ותביא את מסקנותיה לוועדת-השרים העליונה לענין ירושלים.

הרכב הוועדה: שר-המשפטים - יו"ר, שר-הדתות ושר-המשטרה.

- - -

השר מ. בנטוב:

(א) חסר לי כאן, בדו"ח, ענין הנוגע לפרנסות.

רה"ל. אשכול:

זה אינו שייך למשרד השיכון.

השר מ. בנטוב:

אבל זה שייך לוועדת-ירושלים.

אומרים שיש אלפים הרוצים לעבור לירושלים, אבל בין אלה ישנם

הסבורים שאחר שיעברו - זכותם תהיה לדרוש שידאגו לפרנסתם.

לכן, הדברים הללו צריכים ללכת אבד/בבד ובחיאוס האחד

עם השני.

השר י. אלון:

בעיית האוכלוסין היא שיכון ולא עבודה.

השר מ. בנטוב:

עד גבול מסויים - הבעיה היא השיכון. אך כאשר מדובר

מספרים גדולים - מתעוררת גם בעיית והעסקה.

שטענו בדו"ח רק צד אחד וצריך להשלים ולספר על תכניות הפיתוח לגבי פרנסה

בעתיד, לגבי מספרים גדולים יותר של עוברים לירושלים.

השר ז. שרף:

בעיית הרחבת התעסיה בירושלים היא בעיה של

פועלים ופועלות ולא עוד.

השר מ. בנטוב:

צאצא גמור בתים ערביים: אני מסכים עם ראש-הממשלה, שבסופו

של דבר הערבים יתעשרו ויגמרו בכחות עצמם את הבתים, ויעברו

הם עצמם לגור בהם, במידה ולא נעזור להם עתה בזה. לכן, מוטב לנו עתה, כאשר

ישנו שוק טוב לדירות מצדנו ואצלם אין דרישה כזאת, ואיני סבור שהם מחפשים

עתה ניצול הזדמנות כזאת, שנפנה אליהם בהצעה כזאת. במשך השנה או השנתיים

הקרובות יהיו ודאי קופצים יהודים רבים על הדירות, בעוד שלא יהיו קופצים

רבים ערבים עליהן. הדבר ייעשה תוך הסדר מסויים עם חברה מסויימת או בצורה

אחרת כלשהי.

אשר לצריפים: אני חושש קצת בענין זה. יש כאן קונפליקט

בין החפזון להביא מהר יהודים לירושלים ובין אצאא השאלה - איזו דמות רוצים אנו

לתת לירושלים. לעשות את ירושליים עיר של צריפים - דבר זה אינו מתיישב כל כך

עם תכניותינו.

השר מ. בנטוב:

ודאי מסכים אתה אתי, ראש-הממשלה, שיש כאן בעיה כלשהי?

לא. איני מסכים אתך. הבעיה היא למהר ולהביא יהודים לירושלים.

רה"מ ל. אשכול:

אם מעמידים את הצריפים הללו, צריך שיהיה ברור שזה זמני בלב בלבד.

השר מ. בנטוב:

דבר נוסף: איני בטוח כל כך שבאותם ממדים שחובקים אנו בהם

זרועות-עולט, יהיו אמנם אנשים רבים כל כך שירצו לגור בצריפים הללו. אני מציע לערוך סקר בעניין זה.

אלה למעשה אינם אריפים.

השר י. אלון:

אני רוצה להיות בטוח שלא יקרה שהם יעמדו ריקים ואנשים

השר מ. בנטוב:

לא ירצו להיכנס לגור בהם, ולו גם יוצעו בהם חיקונים

ניכרים.

עכשיו מבין אני כיצד הפסדנו כמה חדשים..

רה"מ ל. אשכול:

איני מבין מה הפסדנו. האם לוקחים מאתנו את ירושלים? הרי

השר מ. בנטוב:

איננו מוכנים לתת את ירושלים. הפזון מוגזם - גם הוא אינו

דבר מוצדק.

יהיה לוילוח: עשינו הרשמה והחלטנו פעם על מאתים וחמשים

וילוח. עכשיו יש אצטצק הרבה יותר אצטצק נרשמים לוילוח ולא הייתי רוצה

שניעחר להם ונחלק יותר מאתים וחמשים מגרשים כאלה.

בס אני איני בטוח שצעד כזה יהיה נכון. על מה שהתחייבנו -

רה"מ ל. אשכול:

התחייבנו. אי-אפשר לומר ליהודים, הרוצים לבנות לעצמם בכספם

שאין להם מקום בירושלים אבל לתת לכל אחד סכום של עשרים וחמשה אלף לירות

בעד מגרש, כאשר נחונים אנו בצפיפות כזאת, - הרי מאבדים אנו בצורה זו אלף

משפחות על חשבון הפרש הצפיפות. אני מציע להגביל את המספר ל-250 מגרשים,

ולא לדבר בכלל על מספר גבוה מזה.

ביחס לבתי-הספר: אפשר לבנות בית ספר אחד במהירות. אור-כך

יהיה בכי לדורות. בדרך כלל בית ספר הינו דבר המחייב תכנון טוב ולוקח זמן רב יותר מאשר בנייה.

השר י.ש. שפירא: כבר בנו כתי-ספר בארץ, וכמה צריך לתכנן דבר כזה?

השר מ. בנשוב: אי-אפשר בכל מקום להקים אותה דוגמה ולהאט אותן תכניות.

צריך למצוא בכל זאת שביל-זהב ולא ללכת בחפזון כזה,

כי אחר-כך ניכשל ויטיחו עלינו ביקורת, ההורים והמורים גם יחד.

דבר אחרון: ועד העתיקה: אני מבין שאכלוס זה שישנו עתה

בעיר העתיקה, הינו במידה רבה זמני. כוונתנו להכניס לעיר העתיקה משפחות ולהזרים

שם חיים נורמליים יותר. מכיוון שאיננו רוצים לעצמד שם צריפים ולהרוס את האופי

המיוחד של העיר העתיקה, הרי שהתכנון לוקח זמן רב יותר מהבניה החדשה.

לכן, הדבר יגזול זמן ואני מבין שנוכל, אחר שיתקדם ביצוע

השחזור, לבנות שם דירות, שמבחינה חיצונית לא תקלבלנה את גוף העיר העתיקה,

ומבחינה פנימית תהיינה בנויות לארכי העידן הנוכחי.

אני מניח שזה יחייב שיקום אילו בוסדות והנויות ותינתן

לזה דמות של חיים נורמליים. כל זה מחייב משך זמן מתאים ואני בעד זה, שבינתיים

תאוכלס העיר באופן זמני, אבל יהיה ברור לכולם, שאכלוס זה הינו בעיקרו זמני

ונהפוך זאת לשכונה נורמלית על כל אבניה ולא רק כעמדה המעטת על-ידינו.

רה"מ ל. אשכול: אני לא הייתי רוצה שנוציא את הישיבה של הבוקר על ענין זה.

עם זאת רוצה הייתי להדגיש לומר דברי-תשובה, דברים פשוטים

ומפורשים, והייתי מציע לחברים שנצביע על ק: אני רוצה לומר לשר השיכון, במחילה

מכבודו, שהוא טעה טעות מרה: החלטנו שירושלים היא ירושלים שלמה ולא נחזיר שעל-אדמה

ממנה, אבל אם היא תהיה ריקה מיהודים - יהיה לנו קשה יותר המאבק עליה מאשר

אם תהיה מאוכלסת ביהודים.

אני מתפלא על השוויון-רוח שמצא ביטויו כאן, והנובע לעתים

מחוסר-מעש; על כך קובל אני.

רה"מ ל. אשכול:

אני אסכים לכך שיסתחו את האבנים בפחות מומחיות, ויבואו

אלינו בטענות על כך. עדיין זוכר אני את סטורט, שאמר שירושלים צריכה להיות כזאת וכזאת ופנחסה כאלה וכאלה ועוד ועוד. הוא חוקק חוק בענין זה והקפיד על כך מאד.

השר י. אלון: זה הדבר היחיד שאפשר לזקוף לש לזכותו...

רה"מ ל. אשכול: בחלקים אלה של ירושלים איננו עומדים עתה חזק כפי

שהיינו רוצים.

השר י.ש. שפירא: האדמות המופקעות הינן בבחינת גשר של נייר כל זמן

שלא חיים עליהן יהודים. לכן, צריך לעשות כל מה שאפשר

במהירות הגדולה ביותר, כדי ליצור עליהן חיים יהודיים.

רה"מ ל. אשכול: איני מציע להקים צריפים בעיר העתיקה. אבל אלו בא מישהו

ואמר שלמלא את העיר העתיקה ביהודים זה ענין לשנים רבות -

הייתי מסכים להפסיד בינתיים מאה או שלוש מאות אלף לירות, מאשר להפסיד שנים.

כי עד אשר תבנה כל העיר, לפי כל התכנון היפה הראוי לה והמתאים לה, יכול אתה

להפסיד שנים יקרות מאד.

אם ישנם באמת יהודים המוכנים לגור באסבסטונים כאלה -

לא הייתי בורח מזה. על כל פנים, ועל אחת כמה וכמה בשטח החדש של הסטודנטים,

בשטח האוניברסיטה, בשטח "הדטה", שם עומדים להשקיע כסף, שם הייתי מקים דירות

שאפשר יהיה לגור בהן מיד.

בתי גרה בערר ויש לה שלושה ילדים, ומאז בואה לשם מחבורת

היא בבית כזה, העשוי מאסבסטון, ודבר רע לא ארע לה או לילדיה. לכן מבקש אני

שלא תהיה שקט כל כך ושאנן כל כך ובטוח כל כך, כי יש סכנות המרחפות גם על

החלטתנו הנחושה בענין ירושלים השלמה, והרושם שלי הוא שזו דעת כל המסובים סביב

שולחן זה, שכל שבוע שמפסידים אנו בחוסר-מעש, מסוכן הוא לנו.

נעבור עתה לטעיף הבא.

ג. מיקום בית המשפט המחוזי בירושליםב. מיקום בית המשפט העליון:ד. מיקום משרד המשפטים בירושליםהשר י.ש. שפירא:

מיד אחר שחרור ירושלים המזרחית נתתי את עיני בשני בנינים,

האחד - בנין שהיה בית המשפט הגבוה של ירדן, והנמצא ברחוב

סלאח אל-דין; ומולו - הבנין התפוס עתה על ידי הממשל הצבאי.

המחשבה הייתה להעביר לשם את בית המשפט העליון ולקחת עוד

שתי קומות, שתיבנה עליו, ולשם להעלות את בית המשפט המחוזי; בבית שמולו

היתה כוונתי לשקם את משרד המשפטים, בבנין בו נמצא עתה הממשל הצבאי.

יצאתי מתוך הנחה, שאכלוס ירושלים כבודו במקומו, אבל

צריך שבירושלים המזרחית תהיה גם יד ורגל לממשלת-ישראל, למדינה, למוסדות

רמזנטטיביים.

נתברר לי שהאפשרות להפוך את בנין המחכימה שם לבנין

משותף לבית המשפט העליון והמחוזי, זה דבר שאינו ניתן לביצוע. גם אם נלך

לפי חכנית כזאת - זה ענין לשלוש שנים, בעוד שהזמן משחק אצלנו כאחת המטרות

האיקריות, כאשר מדובר באכלוס ירושלים.

בקריה ישנו בנין וישנה הקצבה להקים בית משפט כאן.

דברתי עם שופטים מבית המשפט העליון והם אינם רוצים בו, וסבורני - במידה רבה

של צדק. הם אומרים שמוכנים הם ללכת למזרח ירושלים, למקום מתאים, והיו

מבכרים להשתכן בין החומות; אחר שיחה בנושא זה עם יהודה תמיר, הסתבר לי

שאינ שם שטח מתאים למטרה זו.

בדקתי את האלטרנטיבה של הר הצופים, במקום המצוי בין

מחנה הלגיון לשעבר ובין האוניברסיטה. שם יוקם בית המשפט העליון, ועם כל הקיצוץ

של חכנית הפיתוח, יש לנו כל הכסף הדרוש לתכנן ולבנות לבנייה שם.

לכך, בית המשפט העליון יהיה שם. השופטים שבהם לכך ואני

סבור שזה מקום לתפארת, ויהיה זה בנין שיחלוש על כל ירושלים וייראה מכל מקום.

אשר לבית המשפט המחוזי, - הבנין שברחוב סלאח אל-דין,

הינו יפה מאד בצורתו החיצונית. אך החלוקה בפנים רעה מאד. אין שם אקוסטיקה ואין כל התאמה לצרכי-העבודה של בית המשפט.

שוחחתי עם אנשי מע"ץ ועם אנשי ועדת-הדירור. הם מעריכים

שבמידה וישנו את החלוקה הפנימית ויבנו הכל מחדש, זה יעלה שש מאות אלף לירות, וזה יכול להעשות תוך זמן קצר.

כאן קפץ עלינו רוגזם של השופטים המחוזיים. אם אצא לתרגם

זאת לצאצא לשפה-אנשים פשוטה, הרי שאמרו כך: אנו ממהרים. זו סכיבה ערבית ואין

שקט נפשי לשבת שם. כיצד נוכל להגיע לשם? - שאלו הם. בקיצור - אפשר לומר

במילה אחת - פחד.

אחד השופטים אמר דברים ברורים: איני יכול לשבת ולדון

במשפט כאשר אני מפחד שיחקעו בי סכין בגב.

השר ז. שרף: היו דברים מעולם.

השר י.ש. שפירא: בענין זה דברתי אחס ארוכות ואמרתי! ששניה המשפט העליון

חושב שזה מיקום טוב לבית המשפט המחוזי. יתכן שאילו בנינו אותו מחדש, בסכום

של 14 מיליון לירות, כפי שניבנה בהל-אביב בסך שש שנים, היה זה טוב יותר.

אני חושב שבית המשפט הוא לכבוד ותפארה וכמובן שצריך לעשות שם כל הניתן לנוחיות

העבודה. הם אמרו, שלא יהיה להם שם ספריה. אמרתי שאם צריך להקציב המסים

אלף לירות לספריה - נעשה זאת למענם. כמו-כן נדאג לתחבורה. תנועה וכל שאר

הדברים הטובים.

אתמול קבלתי דיווח, שהשופטים מתפייסים; ואני בעד זה

שבית המשפט המחוזי יעבור לשם. בזמנו היה זה בנין בית המשפט הירדני. איני

רואה שום סיבה, מלבד פחדנות המדינה, שלא תעז לקחת את הבנין ולהפכו בית-

בספט כלנו.

הבנין

מאידך גיסא, הבנין הניצב ממולו, בו יושב המושל הצבאי

עכשיו, לשם מציע אני שתעבור הלשכה הראשית של משרד המשפטים. יש שם חשעים

השר י.ש. שפירא:

חדר וניתן להוסיף שם חדרים במשך הזמן. המקום יפה, אם כי רועש במקצה. ראיתי את בית המשפט בניו-יורק ובפאריס, וכן בלונדון, והם אינם נמצאים במקומות שקטים יותר, הוא הדין לגבי בית המשפט ברומא. זה מקום שמוחר ונאה שנשב שם. חשוב שמשרד ממלתי ישב שם, למרות שהוקצה כאן מקום למשרד המשפטים. חושבני שמן הראוי היה שגם משרד הדואר יעביר משרדיו אלצא למזרח ירושלים, לשוחחתי על כך עם שר הדואר. ישנו שם משרד הדואר הירדני, שהיה בבנין מפואר ומתאים למטרה זו.

אם תעבור לשם המשרה, משרד המשפטים יתקם גם הוא שם ויהיוסף אליהם משרד ממלתי נוסף - הרי מכניסים אנו לשם יד ורגל. אני מציע להחליט שבית המשפט המחוזי בירושלים יועבר למקום אותו הזכרתי ואקרא כאן הצעה המנוסחת מהכתב:

1. מחליטים כי בית המשפט המחוזי בירושלים יועבר למבנה הנמצא בשכונת שייך ג'ראח ואשר שימש בעבר את בית הדין הגבוה הירדני.
2. עבודות השיפוץ הדרושות כדי להתאים את המבנה לצרכי בית המשפט המחוזי בירושלים יבוצעו בהקדם בהתאם להצעה מע"צ וללא צורך בעריכת מכרז.
- "הצעת החלטה: מחליטים כי בנין בית המשפט העליון ייבנה על הר הצופים בשטח המשתרע בין בניני האוניברסיטה העברית לבין בית החולים אוגוסטה ויקטוריה."
- "הבנין בו נמצא עכשיו הממשל הצבאי - מול המחסים" יועמד לרשות משרד המשפטים כדי להעביר לשם את הלשכה הראשית והמחלקות העיקריות של משרד המשפטים."

השר י. אלוז: הערה אחת: אני מבקש שייבדק מיקומו של בית המשפט העליון,

שלא יגביל את תחום ההתפשטות של האוניברסיטה בעתיד.

אני מעריך שההחלטות העתידה של האוניברסיטה תהיה בהר הצופים ולא בגבעת-רם.

הערה שניה: אני נוטה להצעה שר המשפטים ברבר מיקום הלשכה

השר י. אלון:

הראשית של משרד המשפטים במזרח ירושלים. אבל הייבויים אנו לדעת מה אומר על כך שר הבטחון, או נציגיו.

מר י. תמיר:

לגבי הממשל: מכתב שקבלתי מעוזר שר הבטחון קובע, שהם

עדיין אינם מתכוננים ואין להם חכנית לעזוב את המבנה

בו יושבים הם עתה במזרח ירושלים. הצענו שהממשל יצא מחוץ לגבולות ירושלים,

היות ויש שם מבנים שאף גוף אחר לא יכול לצאת אליהם. לא הצענו אתם להסכם

בענין זה.

ברצון רב הייתי מביא את כל המרצים הקשורים בענין זה

להכרעה חנה, אך לא ניתן הדבר.

השר י.ש. שריא:

מלבד הנימוק שנתחל למיקום משרד המשפטים מול בנין

בית המשפט שם, יש לי נימוק כמעט אישי: קשה לי קצת לומר

לשופטים שלא יהיו פחדנים כאשר אני ממשיך לשבת ברחוב יפו. אם עובר אני לשם - מוסרי

לפחות מוסיף הדבר משקל/לדרישה שמציג אני בפני השופטים. יחד עם זאת - מוסיף

הדבר ציבור עובדים המצוי מול בנין בית המשפט, כשמונים איש בסך-הכל.

אני מציע לקבל כל ההצעות ולטפל בזה עם הממשל הצבאי

במטרה לעודד פינוי הבנין על-ידי הצבא.

מר ס. קולק:

השאלה כאן היא של עתוי ולא של עקרון.

רה"ט ל. אשכול:

אני מציע לשר המשפטים לגרום לכך שתתקיים שיחה עם שר

הבטחון בענין זה, כי אני יודע שהוא מחשיב את הענין הזה לא

פחות ממני או ממך. יתכן שילחץ שיזוזו משם אנשי הצבא, אך אם לא ניתן הדבר

לביצוע - נחכה למועד מאוחר יותר.

החלטה ב. מחליטים כי בנין בית המשפט העליון ייבנה על הר-הצופים בשטח המשתרע בין בנייני האוניברסיטה העברית לבין בית-החולים "אוגוסטה ויקטוריה".

החלטה ג. מחליטים כי בית המשפט המחוזי בירושלים יועבר למבנה הנמצא בשכונת שייך ג' ארז ואשר שימש בעבר את בית-הדין הגבוה הירדני.

~~רה"מ ל. אשכול:~~

החלטה ד. מחליטים כי מר י. תמיר יבדוק עם משרד הבטחון אפשרות פינוי בניין הממשל הצבאי במזרח ירושלים והעמדתו לרשות הלשכה הראשית של משרד המשפטים.

במידה ומר י. תמיר לא יבוא לידי סיכום חיובי עם הנהלת משרד הבטחון כאמור לעיל, יובא הנושא שנית לדיון בוועדת השרים העליונה לענין ירושלים.

שר הבטחון יוזמן לדיון.

רה"מ ל. אשכול:

השר מ.ח. שפירא ביקש שעל כמה דברים לא נדון היום, וביניהם ענין "ימין משה".

השר מ. קול:

אבקש לקיים בהקדם ישיבה בה יהיה זה הסעיף הראשון.

רה"מ ל. אשכול:

מצדי - מוכן אני לשבת כל יום ובמשך כל היום, על נושא ירושלים. נקבע ישיבה לענין זה ונעבור עתה לסעיף הבא.

ה. פיצויים לאנשי הרובע היהודי והמוגרבי:

מר ט. קולק:

ענין הפיצויים קצר יותר, ואתחיל בו עתה:

הוצאנו כמה עשרות משפחות שדרו ליד הכותל, וכמה עשרות

משפחות מהרובע היהודי.

בשעתו עזר לנו ראש-הממשלה בפנין זה וקבלנו סכום של

שלוש מאות אלף לירות, כדי לדאוג למשפחות אלה לדיוור במקום אחר. מהסכום שקבלנו

הוצאנו עד עתה מאתיים אלף לירות בלבד. נשאר ביונינו סכום של מאה אלף לירות.

השר מ. קול:

על יד הכותל יושבות עוד משפחות?

מר ט. קולק:

אני מדבר על היום הראשון של כיבוש העיר העתיקה,

כאשר פינונו את רחבת הכותל הגדולה ברובע אאאאא המוגרבי.

הוצאנו טשם בזמנו מאה משפחות. למשפחות אלה נשארו הביעות על מטלטלין בסך שמונים

מלף לירות. אבקש לאפשר לי לקחת מהסכום של מאה אלף לירות שנותר ברשותנו,

סכום של שמונים אלף לירות, כדי לסיים פרשה זו. וזאת, משום שאת הכסף הזה

קבלנו למטרת דיוור בלבד, ולא למטרת פיצויים על מטלטלים. את עשרים אלף הלירות

הנותרות - נחזיר.

מר י. תמיר: זה אינו פוחר את הענין, לגבי אלה שעדיין נשארו לגור שם.

מר ט. קולק: הטענות גדולות והכל עובר לעחונות העולמית, ואינו

משרת אותנו.

רה"מ ל. אשכול: טוב, אני מטכיס לצעד זה.

השר א. שרון: זה יעודד אחרים לצאת, כי יראו שמשלמים פיצויים עבור

פינוי המקום.

מ ח ל י ט י ם להסמין את ראש עיריית ירושלים לפצות את
מפוני הרובע היהודי והמוגרבי עבור הנזקים
אשר נגרמו להם עקב פינויים, בתנאי שסכום
הפיצויים הכולל לא יעלה על 80 אלף ל"י.

ו. יבוא הוצרת הקלאיה מהגדה לירושלים:

מר ט. קולק: בענין זה ישנם שני דברים שהם שונים האחד מהשני במידה

מסויימת.

1. ירקות, שהיו רגילים להביאם מהגדה;

2. בשר - גם אותו רגילים היו להביא מהגדה.

עתה נאסרה הבאת בשר מהגדה. זו בעיה כלכלית, אבל בעיקר - חברואתית. אי-אפשר

לפקח על בשר שחוט המובא על חמורים ומשאיות. הוא נמכר באימליזים כאשר

לא ניתן לפקח עליו. אילו הביאו את 150 ראשי-הבקר לשבוע, מהגדה ישר לבית-

המטבחיים, היינו מחזיקים אותם שם בבירוד ואפשר היה לפקח על טיב הבשר. אך לפש

למשרד ההקלאות יש שב טיבות טובות שלא להסכים לכך. אחת הסיבות היא כלכלית,

אך הסיבה העיקרית היא חברואתית.

רק אשר לירקות - כאן הבעיה מתעוררת מבחינת האינטרס

של משרד החקלאות. אנקש להציג את העניין:

במשך כל הזמן היו רגילים אנשי ירושלים לקנות ירקות מכל

הסביבה, והסביבה הייתה רגילה למכור להם את הירקות. אם מכריחים אותם לקנות

הכל בתנובה, או בכפרים כאן - זה משנה כל הרגליהם. המדובר הוא על משאית

אחת או שתיים ביום, למשך עונה נוספת אחת, א עד אשר יתרגלו להסדרים החדשים.

אנו מבקשים שמשרד החקלאות או שר החקלאות יתחשב בזה ויקל

על ענין הבאת הירקות, כפי שנהוג היה עד עתה. לפני שנה לא הכביד הדבר,

במחיר, על המצב בארץ.

האם ועדת המנכ"לים דנה בענין זה?

רה"ט ל. אשכול:

לדעתי קל היה יותר לסכם את הדבר באותה הועדה.

לא ברור לי מה מציע כאן סדי קולק.

השר ה. גבתי:

המנכ"לים אינם מוכנים לדון בזה, כי הם דנים בגדה,

מר ט. קולק:

על כל בעיותיה, וזה שייך לישראל. לכן, הבאתי זאת הנה,

כי למעשה אין לבעיה זו כתובת מוגדרת.

איני מבין מה מציע כאן סדי. האם ההצעה היא למחות את

השר ה. גבתי:

ירושלים בפני תוצרת הגדה?

הא בצורה מוגבלת. הכוונה לתת רשיון למשאית אחת או

מר ט. קולק:

שתיים ביום, במשך ארבעה חודשים. המשיאית היא עתה כזאת,

שהסוחרים היהודים מונים וקונים בגדה, ואין מעכבים אותם, והם מציפים את

שוק מחנה-יהודה בא תוצרת מהגדה, ומעכבים אותה לארגזי-תנובה, ומוכרים זאת

במחירי תנובה... הערבים אינם מעיזים לעשות זאת. אצל הסוחרים היהודים

עושים את הדבר לגבי כמויות עצומות של תוצרת חקלאית...

תן לי 48 שעות לבדיקת הענין, ואחן לך תשובה.

השר ה. גבתי:

השר י. אלוץ: אני מציע שנבחר שלושה חברים מתוכנו - שר המשפטים, שר החקלאות וראש העיר, שיסיימו את העניין ביניהם.
מר ט. קולק: הבעתי זאת, כי זו עייה הנופלת בין שני שולחנות...
רה"מ ל. אשכול: שר החקלאות אחראי לעניין והוא אמר, שניתן לו 48 שעות לבדיקת העניין. הוא ודאי ידבר שוב עם סדי והאחרים בעניין זה. במידה ויסתדרו ביניהם - מה טוב.

מ ח ל י ס י מ כי שר-החקלאות, בתיאום עם ראש עיריית ירושלים, יחליטו על דעת הוועדה בעניין ייבוא תוצרת חקלאית מהגדה לירושלים.
 במקרה של הילוקי-דעות, יובא הנושא להכרעת ועדת השרים העליונה לעניין ירושלים.

רה"מ ל. אשכול: מה גורלו של בנין הקולג' הערבי?
מר י. חמיר: הוא עומד בשיממונו.
רה"מ ל. אשכול: עכשיו מסתבר שכולם "צודקים" מלבדי...
השר מ. קול: הצעתי שאקבל על עצמי להקים שם מרכז לנוער יהודי טחו"ל, מחנות-קיץ וסמינרים. אתה רצית לתת זאת להסתדרות.
 ידעתי שההסתדרות לא תעשה שם דבר, כפי שאינה עושה כשום חברת-פיתוח בה יושבת היא...

השר ז. ורהפטיג: יש לי הצעה, עם הכסף הדרוש לביצועה: (1) יהודי מארצות-הברית רוצה להקים מוסד לנוער שיבוא הנה מארצות-הברית. ככוונתו להביא הנה מאתיים איש, שיהיה להם ראש-ישיבה ויביא אתו רבע-מיליון לירות לצורך זה. אני מכיר את היהודי, ויודע שמסוגל הוא להרים את העניין הזה.

השר מ. קול:

האחריות לעשות שם מרכז גדול למחנות וסמינרים לנוער וסטודנטים. במידה ואדע שאני האחראי על העניין, ולא יהיו לי שותפים בזה - אקדם את העניין. אהיה מוכן להחכירו לסוכנות או לאחרים, אך שלא יוכל לומר כל אחד שהמתקן הזה שייך לו.

אבוא במגע עם גורמים מחו"ל ומהארץ ואקים זאת.
רה"מ ל. אשכול: אני מצטער, ברגע זה קיימת הסכמתי לסוכנות-היהודית, להסתדרות ולאנשיך, כפי שסוכס ביניהם. אני מציע להודיע לכל הגורמים בכל הרצינות, שאם הוך שבוע או שניים לא יגשו לעבודה, - יבצעו את העבודה כפי שהצעהי. בקר אמר לי שהוא מוכן לגשה לעבודה מיד, ללא שהיות.

השר מ. קול: זה אותו הסיפור כמו שקרה עם מלון "מוריה".

רה"מ ל. אשכול: השר שרף דיבר על בניני-העשיה, אולי כדאי לכוון משהו מזה גם למזרח ירושלים? - יהיך אלה בניני העשיה שיעבדו בהם אנשי הגרים במקום.
מר י. תמיר: סיכמנו שמתחיליט אנו בחלפיות, בסנהדריה ובשטה שמאחורי האוניברסיטה להקים בנייה העשייתית.

הישיבה ננעלה

פרטיכל

ישיבת הועדה לתכנון ירושלים
ירושלים, 17.6.1968.

נכחו: רה"מ ל. אשכול, השר י. אלון, השר מ. בנטוב, השר ח. גבתי,
השר מ. קול, השר מ.ח. שפירא, השר י.ש. שפירא, השר א. ששון
השר ז. שרף.

מר טדי קולק - ראש עיריית ירושלים,
מר מירון בנבנישתי, מר יהודה תמיר, מר א. כידן.

מזכיר הועדה: מיכאל ניר.

רשמה: שולמית יפה.

סדר-היום:

- א. אכלוס שדה ירושלים;
- ב. מיקום בית המשפט העליון;
- ג. מיקום בית המשפט המחוזי בירושלים;
- ד. מיקום משרד המשפטים בירושלים;
- ה. פיצויים לאנשי הרובע היהודי והמוגרבי;
- ו. יבוא תוצרת חקלאית מהגדה לירושלים.

השר מ.ח. שפירא:

הערה לסדר: אני מבקש להקדים סעיף ד' בסדר-היום,

כי אצטרך לעזוב את הישיבה מוקדם יותר.

השר מ. קול:

אבקש להוסיף לסדר-היום את הסעיף הדין ב"ימין-משה".

רה"מ ל. אשכול:

ענין "ימין משה" כתוב בסדר-היום ונדון בו.

מר טדי קולק:

אבקש להכניס לסדר-היום סעיפים אלה:

א. יבוא תוצרת חקלאית מהגדה לירושלים;

ב. פיצויים על מטלטלים לאלה שהוצאנו אותם מהרובע

המוגרבי ומהרובע היהודי.

רה"מ ל. אשכול:

נחחיל בסעיף שביקש שר הפנים להקדים את הדיון בו -

אכלוס ירושלים. אמנם, סבור הייתי שנכניס זאת באיזו

סקירה, אך לא אחנוד שיועמו כסעיף נפרד. יפתח מר יהודה תמיר.

א. אכלוס מזרח-ירושליםמר יהודה תמיר:

אערכן אתכם מאז הפגישה הקודמת ועד עתה - מה קרה

כמשך הזמן ומה הצעדים שכבר נקטנו בהם.

1. הוחל באופן מיסי בבניית שבע מאות דירות ראשונות,

על-ידי משרד השיכון. נחפרו ונוצקו היסודות לשלוש-מאות הדירות הראשונות.

עתה החוטפנה בקצב של מאה דירות מדי שבועיים, יתר הדירות הממוכנות.

המדובר בבניית בנינים בני שלוש-ארבע קומות.

אני מקווה שתוך חדשים-שלושה, מכסימוס, נעמוד בבנייה

של אלף דירות. הכבישים והאינסטלציה של אספקת המים - הושלמו. אמנם, לא

זופתו עדיין הכבישים מטפלט, אך לצרכי העבודה הוכשרו והותאמו וכן הובטחה

אספקת המים והחשמל, וכב-בבד עם הבנייה - תושלם גם מערכת הכבישים. כל זה

אמור לגבי גבעת-המבחר, צפונה לגבעת-התחמושה.

בחלקה השני של הגבעה התחלנו בסלילת הכבישים
עבור בתים בני קומה אחת. עבודה זו תושלם במשך חדשיים, ואז תיכנסנה לחישוב
עוד מאתיים וחמשים דירות בבנייה, עד סוף השנה.
כל הבניה הזאת תהיה מלווה בבניית בתי-ספר,
גני-ילדים וחנויות. בכל אלה עדיין לא הוחל בבנייה, אבל תוך חודש ימים
תחיל גם ההכנה לבניית המוסדות.

רה"מ ל. אשכול: השאלה היא אם לא יושלמו המוסדות יחד עם השלמת הדירות.
מר י. תמיר: אני חושש לפער בין שני הדברים. לגבי בתי-הספר -
יהיה פער, לגבי החנויות וגני-הילדים - יהיה גם-כן פער.
רה"מ ל. אשכול: אם כן ברור כבר עתה, שהמשפחות לא תעבורנה לגור
שם עם סיום בתי המגורים.
מר י. תמיר: יש בתי-ספר בסביבה, אך לא זו תהיה הבעיה.
רה"מ ל. אשכול: מדוע צריך להיות הפער הזה?
מר י. תמיר: כי התחילו מאוחר יותר בתכנון המוסדות.
רה"מ ל. אשכול: אולי ניתן לעשות משהו כדי לזרז זאת? - הרי תהיה בזה
הונאה עצמית אם לא יקומו המוסדות יחד עם בתי-המגורים,
כי האנשים לא יעברו לגור שם.

מר י. תמיר: יושב כאן שר השיכון, שהנושא הזה שייך למשרדו, אך מוכן
אני להיפגש איתו ולחפש דרכים לזירוז העניין.
השר פ. בנטוב: הבנינים הגדולים יותר מסובכים, ואינם סטנדרטיים, ולכן
מחייבים הם עבודה-תכנון מדוקדקת יותר.

מר י. תמיר: ישנו שם בית-כנסת, בנין קטן, שיושלם במועד.
אשר לבית-הספר, זו הנקודה היחידה בה חושש אני מפיגור.
רה"מ ל. אשכול: אני רוצה לומר כמה מלים לשר השיכון: זה שבועות רבים
שמע אני שאפשר היה להתחיל, להתקדם ולהחיש את הבנייה,

רה"מ ל. אשכול:

אלא שמשוה במשרדך אינו כשורה, כלומר: היו עיכובים במשרדך. אני במקומך, הייתי מדויק ומדקדק פחות בכל פרט, ובלבד שיחקדם העניין. אבל אתן לך רשות הדיבור להסביר את העניין מנקודת-ראותך.

הוא הדין לגבי בתי-הספר. מחר ייאמר שאנחנו בטלנים ממדרגה

ראשונה, כאשר בנינו בתים והקמנו דירות ואנשים לא יכולים לעבור לגור שם, כי בתי-הספר עדיין לא קמו.

מר י. תמיר: סוכס עם האוניברסיטה שנקים מחנה של בתי-אסבסט, שיושלם

תוך חודש וחצי, בו תהיינה קרוב לארבעים דירות, ואפשר

יהיה לגור שם לקראת שנת הלימודים הקרובה. במשך חופשת הקייץ הנוכחית נוכל כבר לאכלס דירות אלה בסטודנטים בודדים ובמשפחות צעירות. יהיה זה הגוף הראשון שיתיישב בשטח זה. היסודות למבנים אלה הוקמו כבר והתחלנו בהעמדת המבנים הראשונים.

השר י. אלון: האם יהיו במבנים אלה קירות כפולים לוחות?

מר י. תמיר: מבחינת הבידוד - כן, אבל מבחינת הבטחון - אין זה פתרון.

ההחלטה בעניין זה באה כדי להחיש למקום, תוך חודש-שניים,

מאה עד מאה ושמונים יהודים, שיגורו שם. אני חושב שבמשימה זו נוכל לעמוד.

השר י.ש. שפירא: כמה יעלה הדבר?

מר י. תמיר: משתמשים למטרה זו בחומר הקיים כבר: אלה בתים שמפרקים

אתם במקום אחר, ומעבירים הנה. המדובר בסכום של רבע מיליון

לירות, ועם החומר יעלה הכל ארבע מאות אלף לירות.

רה"מ ל. אשכול: כלומר, עשרת אלפים לירות למשפחה, או לארבעה רווקים,

שיגורו ביחידה כזאת.

השר י.ש. שפירא: מכמה זמן סבורים שיגורו במבנים אלה אותם דיירים?

מר י. תמיר: בין שנה למאה שנים...

רה"מ ל. אשכול: הכוונה להשתמש במבנים אלה מחמש עד עשר שנים. הם מוקמים

רה"מ ל. אשכול:

בפינה שלא תפריע את הבנייה על שאר השטח ובמשך הזמן נראה כיצד יתפתחו הדברים.

מר י. תמיר: 6 עד עתה שכרו כ-42 משפחות יהודיות דירות מבעליהן הערביים,

בעיקר בסביבות שועפת-בית-חנינה. אנו מקווים שהמספר יעלה

על שמונים, בזמן הקרוב. אנו מנהלים מו"מ על כמה מבנים, שנוכל להכניס אליהם

סטודנטים נוספים. הכוונה לסייע לבעליהם הערביים להשלים את הבניה ולשכור מהם

את הדירות. שכר הדירה שם גבוה, יחסית, ויתכן שנצטרך לעזור בזה לשוכרים. העיריה

עוזרת להם בענין מחיר המים וכן יעזרו להם בהסעת הילדים ללימודיהם.

מר ט. קולק: בענין המים ייגמר בעוד חודש הפער במחיר. ישנם עזה קשיי-

תחבורה משם; 4 את הילדים מסייעים בבוקר לבית-הספר, אך בערב

אין תחבורה לנוער וכאן טמון הקושי. בעייה נוספת היא החשמל! העולה שם פי

שלוש מאשר אצלנו. אחמול ישבנו עם שר המשפטים על הבעיה, ומסתבר שיעבור זמן

עד אשר יימצא הפתרון לבעיה זו. מסתבר שנצטרך לעזור להם בדברים שונים, כדי

שיוכלו לעמוד בהוצאות הגבוהות, ובתנאים המיוחדים שם.

רה"מ ל. אשכול: אצא אצא אצא האם יימצא פתרון לענין החשמל?

מר ט. קולק: אי מקווה שכן, אבל זה יהיה אחר חדשים-שלושה.

מר י. תמיר: אשר לבנייה הנוספת, ראש הממשלה הציע, ואני מקווה שתוך

שבוע אוכל להביא תשובה ברורה להצע, שנחפש דרכים לעודד

ערבים לבנות מבנים או להשלים כאלה שהתחילו בבנייתם, וכל דירה נוספת שתהיה

מתאימה לשכירות - תפתור מצוקת הדירות הצפויה לנו בשנה הקרובה.

רה"מ ל. אשכול: ואז לא צריך להפקיע קרקעות ולהיכנס לדירות של ערבים,

שלא קל להוציאם משם.

מר י. תמיר: הצרכתי היא, שרוב הדירות שהושכרנה לאחדים, כי הם החידים

שהיו מסוגלים לשכור אותן.

רה"מ ל. אשכול: בזמן מה?

אנן-ההלוואה לערבים להשלים דירותיהם, יכול אתה לחתום

רה"מ ל. אשכול:

אתם חוזה-השכרה.

מר י. תמיר: גם אם יושבר חלק מהדירות הללו לערבים - עדיין פותר הרבר

את הבעיה שלנו, כי אחרת לא נוכל למצוא לה פתרון.^{לא}7 צריך

לערוך עם הערבים חוזה חתום מראש, שהדירות תושכרנה ליהודים.

רה"מ ל. אשכול:

אין צורך לכתוב בחוזה שהדירה תהייה מושכרת ליהודים בלבד,

אלא שאני שוכר ארבעים דירות והן עומדות לרשוהי ואני ששה

בהן בראות-עיני.

מר י. תמיר:

על כל פנים, תוך שבוע-עשרה ימים אומר מה הפוטנציאל

בענין זה.

המשטרה עומדת להשלים את המבנה שלה, תוך שלושה חדשים,

ואז תתחיל להעביר את המטה לבנין המיועד. הכוונה להעביר לפחות רבע משרדי המטה

שלה בשלב ראשון. המטה המחוזי הושלם כבר ומתחילה התזוזה אליו.

בשלב זה מועברים המשרדים בלבד. עדיין לא התגברנו על

הבעיה של העברת האנשים שיגורו שם, וסוכם להפש דרך יחד עם המשטרה, שתאפשר

העברת המשפחות לבתי-מגורים שם.

הממשלה וועדת השרים לענייני כלכלה החליטו מה התנאים

הניתנים לאלה העוברים לירושלים. אנשי מטה המשטרה מערערים על התנאים הללו,

לגבי הדירות שניתנו להם עד סיום בנין הדירות במזרח-ירושלים. לפי עניות-דעתי,

המלצות אלה אינן ריאליות ואנו מנסים למצוא דרך לשכנע אותם להסכים לתנאים

הנתונים.

רה"מ ל. אשכול:

בידעי את הקציב הממשלה - מציע אני לכם לקפוץ את היד.

אנו נמצאים עתה במחנק עצום. לא יינתן לנו להעלות אף ישוב

חדש בספר, אם לאורך הירדן או במקום אחר, כי אין בידנו

הכסף הדרוש לכך.

מר י. תמיר:

אשר לאוניברסיטה: לפי הסיכום עם הממשלה, היא תשקיע סכום

של 14 מיליון לירות בשיפוץ כל המבנים בהר הצופים ותתחיל

מר י. חמיר:

בהקמת שני ההוסטלים לסטודנטים. הראשון יהיה בנין קיים משופץ, שיושלם עד סוף השנה, בין דצמבר לינואר. כל שאר יושלם לקראת שנת הלימודים, ספטמבר 1969, ואז תחיל האוניברסיטה לפעול לפחות בשתי פאקולטות בהר הצופים. העבודה בשטח מחקרם בקצב די טוב.

השר מ.ח. שפירא: מי מבצע את העבודה?

מר י. חמיר: מבחינה כספית - מחצית התקציב על-ידי חורמים, ומחציתה השנייה - על-ידי הממשלה.

בשנה הקרובה תהיה הבעיה הטעונה פתרון - בעיית הדירות.

מדובר לגבי כל ירושלים, כאשר המצב יהיה בשנה הקרובה כזה, שדירות פנויות, שאין לגביהן התחייבויות לשנה הקרובה, תהיינה פחות משש מאות. ארבע מאות מהן הוקצבו לעולים ועוד ארבע מאות דירות - יש עליהם התחייבות לאנשי מפעל החסכון ואחרים. יש סיכוי שחלק מהבנייה הממשלתית תוכל להיות מופנית למועכרים.

כאן המספר אינו יכול לעבור על שש-מאות וזו תהיה הבעיה החמורה ביותר לגבי שנה הקרובה. הבקשות עוברות בינתיים בהרבה את המספר שנוכל לספקו והן באות בחלקן מחיפה ובחלקן מחל-אביב, באר-שבע ועוד.

השר מ.ח. שפירא: ובעיקר - מהוץ-לארץ.

רה"מ ל. אשכול: התחלנו בעשרים צריפים ואחר-כך אמרנו שיהיו ארבעים צריפים. עתה שואל אני: מדוע לא יהיו מאה צריפים כאלה?

מר י. חמיר: אני חושש מזה מאד.

רה"מ ל. אשכול: מדוע הקצבתם מגרשים לבנייה, שתעלה כסף רב מאד, ועד אשר

תקום הבניה יעברו עשר שנים. על השטח בכללו יהיו ששת אלפים

דירות, עם מוסדות ציבוריים, והמחיר יהיה ארבעים אלף לירות לדירה. המדובר, אם כן בסכום של רבע מיליארד לירות, וזה סכום עצום. יהודים נוחנים לנו כסף כאשר עומדים אנו בפני מלחמה, אך בהנאים רגילים לא יחנו סך רב כל כך. לכן, עלינו לסכם לעצמנו, שנקים מאה בחי אסבסט, שאינם רעים כל כך, ובחורף זקוקים יהיו בלאו-הכי לתנורי-

רה"מ ל. אשכול:

הימום, אם יהיו אלה מבנים כאלה או אחרים. לכן, הצעתי היא שנמשיך ונפתח את מבני-האסבסט עד מאה יחידות.

מר ט. קולק: אם לא יגורו בהם סטודנטים, הרי שקציני-משטרה או סוג אחר

של עובדים, בין אם אלה פקידי "תלחות" או אחרים, יוכלו

להתגורר שם.

רה"מ ל. אשכול: שר הבטחון אמר לי בעל-פה וקראתי זאת גם בכתב, בשמו,

שיוכל להעביר לשם צעצועי חיילים, שיגורו שם במקום

בירושלים. היה זה בשיחה בבית, כאשר הועלה הענין ונשמע צל של ביקורת עלכן,

ולא קשה אצלנו לבקר האחר את השני, אך במידה-מה צודק הביקורת הזאת.

יתכן שהפסונו כמה חדשים ויכולים היינו להקדים בעשייה.

לכן, אני מציע לערוך בדיקה ויתכן שנכוונים דבריו של טדי קולק, אולם אחר הפסד

הבדיקה, אל נסתפק בארבעים יחידות אסבסט בלבד, אלא אם יתברר שאין טעם בדבר בכלל.

אשר לבנינים השייכים לערבים, אני מחשיב את הדבר מאד,

וצריך לתת להם הלוואות, שיקימו לנו את הבתים או ישלימו את המבנים העומדים,

ואז לא נצטרך להשקיע כספים רבים ולהפקיע אדמות נוספות, ויגורו יהודים באותם

השטחים בדירות שכורות.

השר ז. ורהפטיג:

אני מביע ספק אם זו הדרך שעלינו ללכת בה. ושאלה היא בכך, שהם

עלולים להתבסס בינתיים במקום בו רוצים אנו לבסס יותר

את היהודים. איני סבור שבמחיר של השגת דירה לתקופת-מה - עלינו לעודד את

הערבים לבנות שם את בתיהם.

רה"מ ל. אשכול: ידידי שר הדתות - אינך צודק בזאת.

מר ט. קולק: מדובר על בתים שהינם חצי-גמורים או ששלושה רבעים מהם

גמורים כבר. הכוונה לבנים שיסודותיהם עומדים כבר ובהוצאה

קטנה יחסית יכול אתה להושיב שם עוד מאתיים ישפחות יהודיות.

רה"מ ל. אשכול: אומר לכם את האמת: הערבים יתעשרו בלאו-הכי, כל אותם

ששים-שבעים אלף הדרים בסביבות ירושלים. הם יעבדו בירושלים

רה"מ ל. אשכול:

כל זמן ששר הממונה על הקליטה לא יביא מאות אלפי יהודים מתפוצות הגולה, מדי שנה בשנה, שיתישבו בארץ, הערבים יעברו ויקבלו עשרים לירות ליום שצדה, או אפילו למעלה מזה.

מלבד זאת, יתעורר בכל פעם מחדש ענין הפקעת הקרקעות.

עם זאת מוכן אני להסכים לכך, שתחילה נעודר סיום בנייתם של בתים, העומדים באמצע הקמתם. נעניק לבעליהם הלוואה, ובדמי-השכירות ישלמו את ההלוואה. הדיבר ייעשה על-ידי שיעבוד חוזה השכירות להלוואה. זה יהיה בטוח יותר מכל הלוואה שתינתן ליהודים לאותם הצרכים.

מר י. תמיר: לענין החשמל: החברה המזרחית, במידה ותצטרך לספק חשמל,

חובעת כבר עכשיו להזמין את החשמל אצלה, היות ובמידה

ותצטרך לספק חשמל לשיכון ולאוביברסיטה - מתקניה לא יספיקו למשימה זו. הם טוענים שחיבים הם לקבל הודעה על כך שנה מראש, כי אחרת לא יוכלו לעמוד במשימה. במידה וההחלטה העקרונית היא לחבר את המבנים הללו לרשת החשמל של העיר המערבית, הבעיה תהיה קטנה יותר, אבל איני יודע באיזה כיוון לפעול עתה.

רה"מ ל. אשכול: כאשר יש למישהו קנצסיה, האם ניתן לאפשר לאוניברסיטה

להעמיד דיזל גדול שיספק את החשמל, ויחד עם זאת ימכור אותו

לסביבה הקרובה?

השר י.ש. שפירא: ישבנו שעה ארוכה עם ראש העיר ושר הבטחון ועם כל הנוגעים

בדבר: הכוונה להביא את חברת-החשמל המזרח-ירושלמית לכך,

שתסכים, אם תפצת-חיים היא ברושלים, לקבל חשמל מחברת החשמל הישראלית ולמכור אותו במחירים שנהוגים במערב-ירושלים. דבר זה עלול להיות במשך הזמן כרוך בפרובלימה כספית לא גדולה. הם יצטרכו לקבל איזה חשלוש בעד התפעול ובזה לראות את הענין גמור.

אשר לחשמל שישנו עתה שם - שימשיכו למכור אותו לרמאללה

ולכל מקום שעולה על דעתם, במחיר שקבעו להם, וזה דבר הניתן לבדיקה בעתיד.

הכוונה העיקרית היא, שכאשר מזרח ירושלים תשלם אותו

השר י.ש. שפירא:

המחיר שמשלמת מערב-ירושלים וזאת ניתן להסיל על-ידי צו רגיל, שאוסר עליהם לקחת תשלום גבוה יותר.

יחד עם זאת קבענו להיפגש ולשבת עם אנשי-חברת החשמל

כדי לבדוק את העניין.

רה"מ ל. אשכול: האמנם הערבים מרמאללה ואחרים ישלימו לכשך זמן רב עם העובדה, שכאן החשמל יהיה זול יותר ואצלם - פי שניים-

שלושה?

מר ט. קולק: החברה אומרת: הנו לנו סובסידיות כאלה שנותנים אתם לחברת-החשמל הישראלית ואז נספק אותו במחיר זול יותר.

רה"מ ל. אשכול: שאלתי מכוונת לגבי הצרכנים הערבים.

מר ט. קולק: אין דבר קל מלהסית את הערבים. גם עכשיו הם מגישים לנו פטיציות, לאמור: העברתם אותנו לישראל - תנו לנו חשמל כמו

לכם.

מר ז. ורפהטיב: לפי קונצסיה של חברת-החשמל הערבית, מסומנים שם גבולות

ירושלים להם שייכת מזרח-ירושלים? במידה והפקענו אז

מזרח-ירושלים ובונים אנו שיכונים חדשים שם, האם לא ניתן לחבר את רשת החשמל לשטחים אלה?

השר י.ש. שפירא: השאלה אינה של קונצסיה. היא לא משפטית אלא כלכלית.

אם אתה מתכוון להכריח אותם - אין קל מזה, ויכול אתה

להכריחם למכור חשמל במחיר של מערב-ירושלים, ואז מתבקשת מזה מסקנה, שעליהם

לקבל את החשמל מחברת החשמל הישראלית. השאלה תהיה, כמובן, בכך שהם בכל זאת

יזדקקו לחשלום כלשהו בעד תפעול ועל כך צריך להיות הסדר בין ישראל ומערב

ירושלים. יתכן שיהיה כאן אלמנט של סובסידיה, בגובה של 12%-18%; העיקר כאן שלא

נצטרך לשבת על עניין הקונצסיה, לבטלה ולגרום לכך שילכו עם עניין זה למועצת

הבטחון וכו'.

השר י. ש. שפירא:

אפשר לומר להם: מחיר החשמל יהיה תלוי בשיעור ג' ארה

במחיר שייקבע ברחביה.

אנחנו נדווח לוועדה בענין זה כאשר יהיה לנו לא רק רצון,

אלא גם נתונים מתאימים.

כלומר, הענין נמצא בטיפול.

רה"מ ל. אשכול:

לחברה החשמל המזרחית צפויה שנה כדי לפתור בעיות

מר י. תמיר:

טכניות של אספקת חשמל לאזור אליו מדברים אנו.

זה אמור בשביל שיצטרפו את החשמל, אבל בכדי שיספקו אותו

השר י. ש. שפירא:

דרוש פחות זמן.

חצי-שנה.

מר י. תמיר:

בסעיף אכלוס מזרח-ירושלים שמענו על 42 משפחות היושבים

רה"מ ל. אשכול:

בבתי-ערבים לפי הוצה-שכירות. נלך עד כמה שאפשר לקרוא

ערבים שירצו לקחת הלוואה לשם סיוע בניית בתים להשכרה, ומשרד השיכון או

אנשים פרטיים יחכרו זאת מהם.

דבר נוסף: ייבנו ארבעים צריפים למגורי סטודנטים

ומשפחות צעירות, ואבקש לבדוק היטב, אם הצבא מוכן יהיה להעביר חיילים לעבדים

כאלה, ואז אפשר יהיה להקים שמונים עד מאה צריפי-אבסס למגוריהם.

על משרדי המשטרה שמענו כאן; לגבי הדיוור לשופרים,

שמענו על מו"מ המתנהל בענין זה ויחכן שניתן לומר להם, שיבחרו בכל מקום

שירצו לגור בו, עד אשר נוכל לתת להם את הבתים המתאימים.

האם הצבא העביר כבר משהו?

הצבא בונה את מפקדת פיקוד המרכז בנווה-יעקב.

מר י. תמיר:

יעבדו שם אלף ומאה איש, ומזה 350 משפחות והיתר - בשרות

מר ט. קולק:

חובה.

מה גורלו של בית החולים שרצינו להקים שם?

מר י. תמיר:

בינתיים הערבים אינם עושים דבר בענין זה. משרד הבריאות

מר י. תמיר:

פנה אליהם פעמיים והודיע להם שלפי ההודעה שלנו, אם לא יפנו - נחחיל אנו בעשייה. הם הודיעו שהם מתחילים לעשות משהו ועד לפני שבוע לא עשו דבר.

מר ט. קולק: הם ביקשו לפני חודש רשיון להפעלה בית-החולים ואיני

יודע אם קבלוהו. הם רצו להפעיל שם שבעים מיטות.

מר י. תמיר: אני בודק זאת.

בין החומות: השלמנו שיפוץ למעלה ממאה חדרים, בהם

גרים כשבעים בני-נוער. עד ספטמבר, לקראת השנה הקרובה, מקווה

אני שנגיע ל-120 בחורים שיגורו שם. אלה תלמידי-ישיבות, נח"ל תעשייתי, מכל

הסוגים.

מר ט. קולק: ישנה ישיבה של סרדים, שקבלו חרומה מבית-רוטשילד

לשפץ את הבנין הקודם, שהיה להם שם. להם יש הזמנות

מחו"ל, של יהודים שרוצים לבוא לגור כאן.

רה"מ ל. אשכול: איני חושב שצריכים אנו לרצות בכך, שכל העיר העתיקה

תאוכלס על ידי בחיטספר ותלמודי-תורה בלבד. צריך שיהיו

שם גם יהודים פשוטים, שיחיו מעבודת-כפיים.

השר מ.ח. שפירא: איני חושב שחוסמים את הדרך בעד אלה, שרוצים להיכנס

ולחיות שם.

מר י. תמיר: ראשית-כל, לא כולם שם הינם אנשי-ישיבות.

יש שם נח"ל תעשייתי, אנשים העובדים בתעס.

רה"מ ל. אשכול: התע"ש נמצא במרחק רב מהעיר בעתיקה. במשך כל היום הם

אינם נמצאים שם. דומני שצריך לאכלס את העיר ביהודים,

מהטיפוס שאותו תיאר שינואר בשיריו וסיפוריו.

משר ז. ורהפטיג: מיד עם שחרור ירושלים, היו אלפי פניות מצד אנשים שרצו

לעבור להתגורר בין החומות, רובם מאלה שחיו שם לפני מלחמת

השחרור. בקשות אלה מונחות, כי אין עדיין מה להציע להם. בין יהודים אלה ישנם

מכל הסוגים, גם אלה שהזכרת.

השר ז. ורהפטיג:

פצאאאאאאאאא

דבר שני: אאאאאאאאאאאאאא הכותל, המונים עשר משפחות.
ושלישית - ישיבת חב"ד במילנו: הם רוצים להתיישב דוקא
בחברון. אם יוצע להם שיכון בעיר העתיקה - אמתכן שיעברו לגור שם.

השר ז. שרף:

במילנו ישנו מי שקשור באדם מסויים כאן, ואדם זה
מספל במכוון בהכוונתם דוקא לחברון. הראו לי מכתב

בענין זה.

השר ז. ורהפטיג:

במידה ותהיה הצעה קונקרטית - אני בטוח שאפשר להזיזם
לעיר העתיקה.

רה"מ ל. אשכול:

אני מציע שייכתב, ולא אכתת לי אם על-ידי ראש העיר או
העיריה כולה, או אפילו על-ידי, ויישלח לרבי מליובביץ,

שילך לגור בעיר העתיקה.

השר י.ש. שפירא:

בעיר שרין החומות מציע אני להקים ועדת-משנה, שתדון
בענין יישובה, ושר הדתות ושר המשטרה יכנסו לעובי הקורה

יחד עם ראש העיר ולישיבה הקרובה או לזו שאחריה - יביאו לנו דיווח מתאים.

רה"מ ל. אשכול:

מדוע לא? תהיה ועדת-משנה.

ביקרתי בבית הכנסת של הרמב"ם ושמעתי שהנשיא התעניין במה

שנעשה שם.

מר טדי קולק:

אלה ארבעה בתי-כנסת הספרדיים. מאר יושבים אנו על ענין
זה אצל הנשיא.

רה"מ ל. אשכול:

אט כך, מתקבלת הצעת שר המשפטים: בועדה יהיו ראש-העיר,
שר הדתות ושר המשטרה, וישתתף בה, כמובן, מר יהודה תמיר.

מ ח ל י ט י ט:

כי ועדת השרים תבדוק את כל הבעיות הקשורות בפיתוח הרובע היהודי
בעיר העתיקה, ותביא את מסקנותיה לוועדת-השרים העליונה לענין ירושלים.

הרכב הוועדה: שר-המשפטים - יו"ר, שר-הדתות ושר-המשטרה.

- - -

השר מ. בנטוב:

(א) חסר לי כאן, בדו"ח, ענין הנוגע לפרנסות.

רה"ל. אשכול:

זה אינו שייך למשרד השיכון.

השר מ. בנטוב:

אבל זה שייך לוועדת-ירושלים.

אומרים שיש אלפים הרוצים לעבור לירושלים, אבל בין אלה יש

הסכורים שאחר שיעברו - זכותם תהיה לדרוש שיראגו לפרנסתם.

לכן, הדברים הללו צריכים ללכת בדבד ובתיאום האחד

עם השני.

השר י. אלון:

בעיית האוכלוסין היא שיכון ולא עבודה.

השר מ. בנטוב:

עד גבול מסויים - הבעיה היא השיכון. אך כאשר מדובר

מספרים גדולים - מחעוררת גם בעיית העסקה.

שמענו בדו"ח רק צד אחד וצריך להשלים ולספר על חכניות הפיתוח לגבי פרנסה

בעתיד, לגבי מספרים גדולים יותר של עוברים לירושלים.

השר ז. שרף:

בעיית הרחבת התעסיה בירושלים היא בעייה של

פועלים ופועלות ולא עוד.

השר מ. בנטוב:

אצא גמר בחים ערביים: אני מסכים עם ראש-הממשלה, שבסופו

של דבר הערבים יתעשרו ויגמרו בכחות עצמם את הבתים, ויעברו

הם עצמם לגור בהם, במידה ולא נעזור להם עתה בזה. לכן, מוטב לנו עתה, כאשר

ישנו שוק טוב לדירות מצדנו ואצלם אין דרישה כזאת, ואיני סבור שהם כחפשים

עתה ניצול הזדמנות כזאת, שנפנה אליהם בהצעה כזאת. במשך השנה או השנתיים

הקרובות יהיו ודאי קופצים יהודים רבים על הדירות, בעוד שלא יהיו קופצים

רבים ערבים עליהן. הדבר ייעשה חוץ הסדר מסויים עם חברה מסוימת או בצורה

אחרת כלשהי.

אשר לצריפים: אני חושש קצת בענין זה. יש כאן קונפליקט

בין החפזון להביא מחר יהודים לירושלים ובין אצאא השאלה - איזו דמות רוצים אנו

לתת לירושלים. לעשות את ירושלים עיר של צריפים - דבר זה אינו מתיישב כל כך

עם תכניותינו.

השר מ. בנטוב:

ודאי מסכים אתה אתי, ראש-הממשלה, שיש כאן בעיה כלשהי?

לא. אני מסכים אתך. הבעיה היא למהר ולהביא יהודים

לירושלים.

רה"מ ל. אשכול:

אם מעמידים את הצריפים הללו, צריך שיהיה ברור שזה זמני בלב

בלבד.

השר מ. בנטוב:

דבר נוסף: אני בטוח כל כך שבאותם ממדים שחובקים אנו בהם

זרועות-עולם, יהיו אמנם אנשים רבים כל כך שירצו לגור בצריפים הללו. אני מציע

לערוך סקר בעניין זה.

אלה למעשה אינם צריפים.

השר י. אלון:

אני רוצה להיות בטוח שלא יקרה שהם יעמדו ריקים ואנשים

השר מ. בנטוב:

לא ירצו להיכנס לגור בהם, ולו גם יוצעו בהם תיקונים

ניכרים.

עכשיו מבין אני כיצד הפסדנו כמה חדשים...

רה"מ ל. אשכול:

אני מבין מה הפסדנו. האם לוקחים מאתנו את ירושלים? הרי

השר מ. בנטוב:

איננו מוכנים לתת את ירושלים. חפזון מוגזם - גם הוא אינו

דבר מוצדק.

היחס לוילוח: עשינו הרשמה והחלטנו פעם על מאתים וחמשים

וילוח. עכשיו יש צאצא הרבה יותר אלא נרשמים לוילוח ולא הייתי רוצה

שניעתר להם ונהלק יותר ממאתים וחמשים מגרשים כאלה.

גם אני איני בטוח שצעד כזה יהיה נכון. על מה שהתחייבנו -

רה"מ ל. אשכול:

התחייבנו. אי-אפשר לומר ליהודים, הרוצים לבנות לעצמם בכספת

שאינן להם מקום בירושלים אבל לתת לכל אחד סכום של עשרים וחמשה אלף לירות

בעד מגרש, כאשר נתונים אנו בצפיפות כזאת, - הרי מאבדים אנו בצורה זו אלף

משפחות על חשבון הפרש הצפיפות. אני מציע להגביל את המספר ל-250 מגרשים,

ולא לדבר בכלל על מספר גבוה מזה.

השר י.ש. שפירא: מ. בנטוב:

ביחס לבתי-הספר: אפשר לבנות בית ספר אחד במהירות. אור-כך

יהיה בכי לדורות. בדרך כלל בית ספר הינו דבר המחייב תכנון טוב ולוקח זמן רב יותר מאשר בנייה.

השר י.ש. שפירא: כבר בנו בתי-ספר בארץ, וכמה צריך לתכנן דבר כזה?

השר מ. בנטוב: אי-אפשר בכל מקום להקים אותה דוגמא ולתאם אותן תכניות.

צריך למצוא בכל זאת שביל-זהב ולא ללכת בחפזון כזה,

כי אחר-כך ניכשל ויטיחו עלינו ביקורת, ההורים והמורים גם יחד.

דבר אחרון: ועד העתיקה: אני מבין שאכלוס זה שישנו עתה

בעיר העתיקה, הינו במידה רבה זמני. כוונתנו להכניס לעיר העתיקה משפחות ולהזרים

שם חיים נורמליים יותר. מכיוון שאיננו רוצים לעמיד שם צריפים ולהרוס את האופי

המיוחד של העיר העתיקה, הרי שהתכנון לוקח זמן רב יותר מהבניה החדשה.

לכן, הדבר יגזול זמן ואני מבין שנוכל, אחר שיתקדם ביצוע

השחזור, לבנות שם דירות, שמבחינה היצרנית לא תקלקלנה את נוף העיר העתיקה,

ומבחינה פנימית תהיינה בנויות לצרכי העידן הנוכחי.

אני מניח שזה יחייב שיקום אילו מוסדות וחנויות ותינתן

לזה דמות של חיים נורמליים. כל זה מחייב משך זמן מתאים ואני בעד זה, שבינתיים

תאוכלס העיר באופן זמני, אבל יהיה ברור לכולם, שאכלוס זה הינו בעיקרו זמני

ונהפוך זאת לשכונה נורמלית על כל אבניה ולא רק כעמדה הטפסת על-ידינו.

רה"מ ל. אשכול: אני לא הייתי רוצה שנוציא את הישיבה של הבוקר על ענין זה.

עם זאת רוצה הייתי להוסיף לומר דברי-חשובה, דברים פשוטים

ומפורשים, והייתי מציע לחברים שנצביע על קו: אני רוצה לומר לשר השיכון, במחילה

מכבודו, שהוא טעה טעות מרה: החלטנו שירושלים היא ירושלים שלמה ולא נחזיר שעל-אדמה

ממנה, אבל אם היא תהיה ריקה מיהודים - יהיה לנו קשה יותר המאבק עליה מאשר

אם תהיה מאוכלסת ביהודים.

אני מתמלא על השוויון-רוח שמצא ביטוי כאן, והנובע לעתים

מחוסר-מעש; על כך קובל אני.

רה"מ ל. אשכול:

אני אסכים לכך שיסתתרו את האבנים בפחות מומחיות, ויבואו

אלינו בטענות על כך. עדיין זוכר אני את סטורט, שאמר שירושלים צריכה להיות

כזאת וכזאת ופניסה כאלה וכאלה ועוד ועוד. הוא הוקק חוק בענין זה והקפיד על כך

מאד.

זה הדבר היחיד שאפשר לזקוף לשל לזכותו...

השר י. אלוז:

בחלקים אלה של ירושלים איננו עומדים עתה חזק כפי

רה"מ ל. אשכול:

שהיינו רוצים.

האדמות המופקעות הינן בבחינת גשר של נייר כל זמן

השר י.ש. שפירא:

שלא חיים עליהן יהודים. לכן, צריך לעשות כל מה שאפשר

במהירות הגדולה ביותר, כדי ליצור עליהן חיים יהודיים.

איני כציע להקים צריפים בעיר העתיקה. אבל אלו בא מישהו

רה"מ ל. אשכול:

ואמר שלמלא את העיר העתיקה ביהודים זה ענין לשנים רבות -

הייתי מסכים להפסיד בינתיים מאה או שלוש מאות אלף לירות, מאשר להפסיד שנים.

כי עד אשר תבנה כל העיר, לפי כל התכנון היפה הראוי לה והמחאיים לה, יכול אתה

להפסיד שנים יקרות מאד.

אם ישנם בעמח יהודים המוכנים לגור באטבסטוניט כאלה -

לא הייתי בורח מזה. על כל פנים, ועל אחת כמה וכמה בשטח החדש של הסטודנטים,

בשטח האוניברסיטה, בשטח "הדסה", שם עומדים להשקיע כסף, שם הייתי מקים דירות

שאפשר יהיה לגור בהן מיד.

בתי גרה בערד ויש לה שלושה ילדים, ומאז בואה לשם מתגוררת

היא בבית כזה, העשוי מאטבסטון, ודבר רע לא ארע לה או לילדיה. לכן מבקש אני

שלא תהיה שקט כל כך ושאנן כל כך ובטוח כל כך, כי יש סכנות המרחפות גם על

החלשתנו הנחושה בענין ירושלים השלמה, והרושט שלי הוא שזו דעת כל המסובים סביב

שולחן זה, שכל שבוע שמפסידים אנו בחוסר-מעש, מסוכן הוא לנו.

נעבור עתה לטעיף הבא.

ג. מיקום בית המשפט המחוזי בירושליםב. מיקום בית המשפט העליון: ד. מיקום משרד המשפטים בירושליםהשר י.ש. עפירא:

מיד אחר שחרור ירושלים המזרחית נתתי את עיני בשני בנינים,

האחד - בנין שהיה בית המשפט הגבוה של ירדן, והנמצא ברחוב

סלאח אל-דין; ומולו - הבנין התפוס עתה על ידי הממשל הצבאי.

המחשבה היתה להעביר לשט את בית המשפט העליון ולקחת עוד

שתי קומות, שתיבנה עליו, ולשם להעלות את בית המשפט המחוזי; בבית שמולו

היתה כוונתי לשקם את משרד המשפטים, בבנין בו נמצא עתה הממשל הצבאי.

יצאתי מהוך הנחה, שאכלוס ירושלים כבודו במקומו, אבל

צריך שבירושלים המזרחית תהיה גם יד ורגל לממשלת-ישראל, למדינה, למוסדות

רפרזנטטיביים.

נתברר לי שהאפשרות להפוך את בנין המהכימה שם לבנין

משותף לבית המשפט העליון והמחוזי, זה דבר שאינו ניתן לביצוע. גם אם נלך

לפי תכנית כזאת - זה ענין לשלוש שנים, בעוד שהזמן משהק אצלנו כאחת המטרות

האיקריות, כאשר מדובר באכלוס ירושלים.

בקריה ישנו בנין וישנה הקצבה להקים בית משפט כאן.

דברתי עם שופטים מבית המשפט העליון והם אינם רוצים בו, וסבורני - במידה רבה

של צדק. הם אומרים שמוכנים הם ללכת למזרח ירושלים, למקום מתאים, והיו

מבכרים להשתכן בין החומות; אחר שיחה בנושא זה עם יהודה תמיר, הסתבר לי

שאינ שם שטח מתאים למטרה זו.

בדקתי את האלטרנטיבה של הר הצופים, במקום המצוי בין

מחנה הלגיון לשעבר ובין האוניברסיטה. שם יוקם בית המשפט העליון, ועם כל הקיצוץ

של תכנית הפיתוח, יש לנו כל הכסף הדרוש לתכנון ולגשת לבנייה שט.

לכן, בית המשפט העליון יהיה שם. השופטים שמחים לכך ואני

סבור שזה מקום לתפארת, ויהיה זה בנין שיחלוש על כל ירושלים וייראה מכל מקום.

אשר לבית המשפט המחוזי, - הבנין בברחוב סלאח אל-דין,

הינו יפה מאד בצורתו החיצונית. אך החלוקה בפנים רעה מאד. אין שם אקוסטיקה ואין כל התאמה לצרכי-העבודה של בית המשפט.

שוחחתי עם אנשי מע"ץ ועם אנשי ועדת-הדיוור. הם מעריכים

שבמידה וישנו את החלוקה הפנימית ויבנו הכל מחדש, זה יעלה שש מאות אלף לירות, וזה יכול להעשות תוך זמן קצר.

כאן קטץ עלינו רוגזם של השופטים המחוזיים. אם אצא לחרגם

זאת לצאצא לשעת-אנשים משטה, הרי שאמרו כך: אנו מסתירים. זו סביבה ערבית ואין שקט נפשי לשבת שם. כיצד נוכל להגיע לשם? - שאלו הם. בקיצור - אפשר לומר במילה אחת - פחד.

אחד השופטים אמר דברים ברורים: איני יכול לשבת ולדון

במשפט כאשר אני מפחד שיתקעו בי סכין בגב.

השר ז. שרף: היו דברים מעולם.

השר י.ש. שפירא: בענין זה דברתי אתם ארוכות ואמרתי! ששבת המשפט העליון

חושב שזה מיקום טוב לבית המשפט המחוזי. יתכן שאילו בנינו אותו מחדש, בסכום של 14 מיליון לירות, כפי שניבנה בתל-אביב במשך שש שנים, היה זה טוב יותר.

אני חושב שבית המשפט הוא לכבוד ותפארת וכמובן שצריך לעשות שם כל הניתן לנוחות

העבודה. הם אמרו, שלא תהיה להם שם ספריה. אמרתי שאם צריך להקציב חמשים

אלף לירות לספריה - נעשה זאת למענם. כמו-כן נדאג לתחבורה. חנועה וכל שאר הדברים הטובים.

אתמול קבלתי דיווח, שהשופטים מחפייסים, ואני בעד זה

שבית המשפט המחוזי יעבור לשם. בזמנו היה זה בנין בית המשפט הירדני. איני

רואה שום סיבה, מלבד פחדנות המדינה, שלא תעז לקחת את הבנין ולהפכו בית-משפט שלנו.

הבנין
מאידך גיסא, הבנין הניצב ממול, בו יושב המושל הצבאי

עכשיו, לשם מציע אני שתעבור הלשכה הראשית של משרד המשפטים. יש שם תשעים

השר י.ש. שפירא:

חדר וניתן להוסיף שם חדרים במשך הזמן. המקום יפה, אם כי רועש במקצת. ראיתי את בית המשפט בניו-יורק ובפאריס, וכן בלונדון, והם אינם נמצאים במקומות שקטים יותר, הוא הדין לגבי בית המשפט ברומא. זה מקום שמותר ונאה שנשב שם. חשוב שמשרד ממשלתי ישב שם, למרות שהוקצה כאן מקום למשרד המשפטים. חושבני שמן הראוי היה שגם משרד הדואר יעביר משרדיו אלצא למזרח ירושלים, לשוחחתי על כך עם שר הדואר. ישנו שם משרד הדואר הירדני, שהיה בבנין מפואר ומתאים למטרה זו.

אם העבור לשם המסורה, משרד המשפטים יחמק גם הוא שם ויתווסף אליהם משרד ממשלתי נוסף - הרי מכניסים אנו לשם יד ורגל. אני מציע להחליט שבית המשפט המחוזי בירושלים יועבר למקום אותו הזכרתי ואקרא כאן הצעתי המנוסחת מהכתב:

"1. מחליטים כי בית המשפט המחוזי בירושלים יועבר למבנה הנמצא בשכונת שייך ג'ראח ואשר שימש בעבר את בית הדין הגבוה הירדני.

2. עבודות השיפוץ הדרושות כדי להתאים את המבנה לצרכי בית המשפט המחוזי בירושלים יבוצעו בהקדם בהתאם להצעת מע"צ וללא צורך בעריכת מכרז."

"הצעת החלטה: מחליטים כי בנין בית המשפט העליון ייבנה על הר הצופים בשטח המשתרע בין בניני האוניברסיטה העברית לבין בית החולים אוגוסטה ויקטוריה."

"הבנין בו נמצא עכשיו הממשל הצבאי - מול 'המחכימה' יועמד לרשות משרד המשפטים כדי להעביר לשם את הלשכה הראשית והמחלקות העיקריות של משרד המשפטים."

השר י. אלוון: הערה אחת: אני מבקש שייבדק מיקומו של בית המשפט העליון,

שלא יגביל את תחום ההתפשטות של האוניברסיטה בעתיד.

אני מעריך שההתפתחות העתידה של האוניברסיטה תהיה בהר הצופים ולא בגבעת-רם.

הערה שניה: אני נוטה להצעת שר המשפטים בדבר מיקום הלשכה

השר י. אלון:

הראשית של משרד המשפטים במזרח ירושלים. אבל חייבים אנו לדעת מה אומר על כך שר הבטחון, או נציגיו.

מר י. תמיר:

לגבי הממשל: מכתב שקבלתי מעוזר שר הבטחון קובע, שהם

עדיין אינם מחכוננים ואין להם חכנית לעזוב את המבנה

בו יושבים הם עתה במזרח ירושלים. הצענו שהממשל יצא מחוץ לגבולות ירושלים, היות ויש שם מבנים שאף גוף אחר לא יכול לצאת אליהם. לא הגענו אחס להסכם בענין זה.

ברצון רב הייתי מביא את כל הפרטים הקשורים בענין זה

להכרעה הנה, אך לא ניהן הדבר.

השר י.ש. עזרא:

מלבד הנימוק שנתח למיקום משרד המשפטים מול בנין

בית המשפט שם, יש לי נימוק כמעט אישי: קשה לי קצת לומר

לשופטים שלא יהיו פחדנים כאשר אני ממשיך לשבת ברחוב יפו. אם עובר אני לשם - מוסרי

לפחות מוסיף הדבר משקל/לדרישה שמציג אני בפני השופטים. יחד עם זאת - מוסיף

הדבר ציבור עובדים המצוי מול בנין בית המשפט, כשמונים איש בטן-הכל.

אני מציע לקבל כל ההצעות ולטפל בזה עם הממשל הצבאי

במטרה לעודד פינוי הבנין על-ידי הצבא.

מר ס. קולק:

השאלה כאן היא של עתוי ולא של עקרון.

רה"מ ל. אשכול:

אני מציע לשר המשפטים לגרום לכך שתחקיט שיחה עם שר

הבטחון בענין זה, כי אני יודע שהוא מחשיב את הענין הזה לא

פחות ממני או ממך. יתכן שילחץ שיזוזו משם אנשי הצבא, אך אם לא ניתן הדבר

לביצוע - נחכה למועד מאוחר יותר.

החלטה ב. מחליטים כי בנין בית המשפט העליון ייבנה על הר-הצופים בשטח המשתרע בין בנייני האוניברסיטה העברית לבין בית-החולים "אבוססה ויקטוריה".

החלטה ג. מ ה ל י שים כי בית המשפט המחוזי בירושלים יועבר למבנה הנמצא בשכונת שייך ג' ארח ואשר שימש בעבר את בית-הדין הגבוה הירדני.

~~החלטת מ"מ ל. אשכול:~~

החלטה ד. מחליטים כי מר י. תמיר יבדוק עם משרד הבטחון אפשרות פינוי בניין הממשל הצבאי במזרח ירושלים והעמדתו לרשות הלשכה הראשית של משרד המשפטים.

במידה ומר י. תמיר לא יבוא לידי סיכום חיובי עם הנהלת משרד הבטחון, כאמור לעיל, יובא הנושא שנית לדיון בועדת השרים העליונה לענין ירושלים.

שר הבטחון יוזמן לדיון.

רה"מ ל. אשכול:

השר מ.ח. שפירא ביקש שעל כמה דברים לא נדון היום,

וביניהם ענין "ימין משה".

השר מ. קול:

אבקש לקיים בהקדם ישיבה בה יהיה זה הסעיף הראשון.

רה"מ ל. אשכול:

מצדי - מוכן אני לשבת כל יום ובמשך כל היום, על נושא

ירושלים. נקבע ישיבה לענין זה וגעבור עהה לסעיף הבא.

ה. פיצויים לאנשי הרובע היהודי והמוגרבי:

מר ט. קולק:

ענין הפיצויים קצר יותר, ואחזיל בו עתה:

הוצאנו כמה עשרות משפחות שדרו ליד הכותל, וכמה עשרות

משפחות מהרובע היהודי.

בשעתו עזר לנו ראש-הממשלה בפנין זה וקבלנו סכום של

שלוש מאות אלף לירות, כדי לדאוג למשפחות אלה לדיור במקום אחר. מהסכום שקבלנו

הוצאנו עד עתה מאתיים אלף לירות בלבד. נשאר בידינו סכום של מאה אלף לירות.

השר מ. קול:

על יד הכותל יושבות עוד משפחות?

מר ט. קולק:

אני מדבר על היום הראשון של כיבוש העיר העתיקה,

כאשר פינונו את רחבת הכותל הגדולה ברובע אאאא המוגרבי.

הוצאנו משם בזמנו מאה משפחות. למשפחות אלה נשארו תביעות על מטלטלין בסך שמונים

אלף לירות. אבקש לאפשר לי לקחת מהסכום של מאה אלף לירות שנותר ברשותנו,

סכום של שמונים אלף לירות, כדי לסיים פרשה זו. וזאת, משום שאת הכסף הזה

קבלנו למטרת דיור בלבד, ולא למטרת פיצויים על מטלטלים. את עשרים אלף הלירות

הנותרות - נחזיר.

מר י. תמיר:

זה אינו פותר את הענין, לגבי אלה שעדיין נשארו לגור שם.

מר מ. קולק:

הסענות גדולות והכל עובר לעחונות העולמית, ואינו

משרת אותנו.

רה"מ ל. אשכול:

טוב, אני מסכים לצעד זה.

השר א. ששון:

זה יעודד אחרים לצאת, כי יראו שמשלמים פיצויים עבור

פינוי המקום.

מ ח ל י ט י ס

להסמין את ראש עיריית ירושלים לפצות את
מפוני הרובע היהודי והפוגרבי עבור הנזקים
אשר נגרמו להם עקב פינויים, בתנאי שסכום
הפיצויים הכולל לא יעלה על 80 אלף ל"י.

ו. יבוא תוצרת חקלאית מהגדה לירושלים:מר ט. קולק:

בענין זה ישנם שני רברים שהם שונים האחד מהשני במידה

מסוימת.

1. ירקות, שהיו רגילים להביא מהגדה;

2. בשר - גם אותו רגילים היו להביא מהגדה.

עתה נאסרה הבאת בשר מהגדה. זו בעיה כלכלית, אבל בעיקר - חברואתית. אי-אפשר

לפקח על בשר שחוט המובא על חמורים ומשאיות. הוא נמכר באיטליזים כאשר

לא ניתן לפקח עליו. אילו הביאו את 150 ראשי-הבקר לשבוע, מהגדה ישר לבית-

המטבחיים, היינו מהזיקים אותם שם בבידור ואפשר היה לפקח על סוג הבשר. אך לפש

למשרד החקלאות יש סג-סיבות טובות שלא להסכים לכך. אחת הסיבות היא כלכלית,

אך הסיבה העיקרית היא חברואתית.

בק אשר לירקות - כאן הבעייה מהעוררת מבחינת האינטרס

של משרד החקלאות. אבקש להציג את העניין:

במשך כל הזמן היו רגילים אנשי ירושלים לקנות ירקות מכל

הסביבה, והסביבה הייתה רגילה למכור להם את הירקות. אם מכריחים אותם לקנות

הכל בתנובה, או בכפרים כאן - זה משנה כל הרגליהם. המדובר הוא על משאית

אחת או שתיים ביום, למשך עונה נוספת אחת, א עד אשר יתרגלו להסדרים החדשים.

אנו מבקשים שמשרד החקלאות או שר החקלאות יתחשב בזה ויקל

על ענין הבאת הירקות, כפי שנחוג היה עד עתה. לפני שנה לא הכביר הדבר,

במהיד, על המצב בארץ.

האם ועדת המנכ"לים דנה בענין זה?

רה"מ ל. אשכול:

לדעתי קל היה יותר לסכם את הדבר באותה הועדה.

לא ברור לי מה מציע כאן סדי קולק.

השר ח. גבתי:

המנכ"לים אינם מוכנים לדון בזה, כי הם דנים בגדה,

מר ט. קולק:

על כל בעיותיה, וזה שייך לישראל. לכן, הבאתי זאת הנה,

כי למעשה אין לכעיה זו כתובת מוגדרת.

איני מבין מה מציע כאן סדי. האם ההצעה היא למתוח את

השר ח. גבתי:

ירושלים בפני תוצרת הגדה?

אם בצורה מוגבלת. הכוונה לזה ושיון למשאית אחת או

מר ט. קולק:

שתיים ביום, במשך ארבעה חודשים. המציאות היא עתה כזאת,

שהסוחרים היהודים פונים וקונים בגדה, ואין מעכבים אותם, והם מציפים את

שוק מחנה-יהודה עם תוצאות מהגדה, ומעבירים אותה לארגזי-תנובה, ומוכרים זאת

במחירי תנובה... הערבים אינם מעיזים לעשות זאת. אם הסוחרים היהודים

עושים את הדבר לגבי כמויות עצומות של תוצרת חקלאית...

חן לי 48 שעות לבדיקת הענין, ואחן לך תשובה.

השר ח. גבתי:

השר י. אלוז:

אני מציע שנבחר שלושה חברים מתוכנו - שר המשפטים,

שר החקלאות וראש העיר, שיסיימו את העניין ביניהם.

מר ט. קולק:

הבעתי זאת, כי זו פנייה הנופלת בין שני שולחנות...

רה"מ ל. אשכול:

ששר החקלאות אחראי לעניין והוא אמר, שניתן לו 48 שעות

לבדיקת העניין. הוא ודאי ידבר שוב עם טזי והאחרים בעניין

זה. במידה ויסתדרו ביניהם - מה טוב.

מחליטים:

כי שר-החקלאות, בתיאום עם ראש עיריית ירושלים,
יחליטו על דעת הוועדה בעניין ייבוא תוצרת
חקלאית מהגדה לירושלים.

במקרה של חילוקי-דעות, יובא הנושא להכרעת
ועדת השרים העליונה לעניין ירושלים.

רה"מ ל. אשכול:

מה גורלו של בנין הקולג' הערבי?

מר י. המיר:

הוא עומד בשיממונו.

רה"מ ל. אשכול:

עכשיו מסתבר שכולם "צודקים" מלבדי...

השר מ. קול:

הצעתי שאקבל על עצמי להקים שם מרכז לנוער יהודי מחו"ל,

מחנות-קיץ וסמינרים. אהה רצית לזה זאת להסתדרות.

ידעתי שההסתדרות לא תעשה שם דבר, כפי שאינה עושה בשום חברה-פיהוח בה יושבת

היא...

השר ז. ורחפטיג:

יש לי הצעה, עם הכסף הדרוש לביצועה: 1) יהודי מארצות-

הברית רוצה להקים מוסד לנוער שיבוא הנה מארצות-הברית.

בכוונתו להביא הנה מאתיים איש, שיהיה להם ראש-ישיבה ויביא אחר רבע-מיליון

לירות לצורך זה. אני מכיר את היהודי, ויודע שמסוגל הוא להרים את העניין הזה.

נשי "המזרחי" באמריקה רוצות להקים כאן מוסד גדול; הן

פנו למר המיר והמלצתי על זה.

מר י. תמיר: סובם להקים מוסד לנוער משותף לסוכנות היהודית ולהסתדרות.

ישבו יחד שני המוסדות הללו. הגיע אלינו מכתב משר התיירות,

בו מערער הוא על כך ומבקש להביא זאת לדיון.

אחר-כך עלתה הצעה מוסכמת גם על ידי נציג משרד התיירות,

ובה חכנית מפורטת. ביקשתי כמה פעמים התערבות, כדי לזרז את העניין; הצעתי

שמשרד התיירות יתכנן את העניין איתנו, כדי לזרזו, ולהתחיל להפעילו עד הקיץ.

לעת-עתה לא יצא שום דבר מכל הדברים הללו.

רה"מ ל. אשכול: אני זוכר שלפני שבוע או שניים אמרתי שצריך לכתוב מכתב

או לשוחח עם שר התיירות, או עם מישהו אחר בעניין זה.

אמרתי שאנחנו ניגשים לשפץ את הבניין הזה, וכאשר הודעתי זאת להסתדרות -

אמרו שהם מוכנים ומזומנים. מסתבר, אדוני שר התיירות, שבהסכמת הנציג שלך

הוסכם על העניין, כי הסוכנות באה לחבוע זאת לנוער ונציגך בא לתבוע זאת

למשהו, ואז אמרנו: בבקשה, בינתיים יהיה כפי שתובע אתה. כאשר ראיתי שהעניין

אינו זז, שאלתי את מישהו מה קורה כאן - וכל אחד הטיל את האשמה על השני.

אמחד לתמיר, לפני שבוע, שניגש לשפץ את הבניין. אני מציע

להודיע עוד היום במכתבים לכל השותפים הללו, שאם אינם ניגשים מיד לשיפוץ

הבניין - שייגש אחד מהם לעשות זאת בכחות עצמו והשני ישלם את המחיר, לפי

הסכום שיושקע בעבודה.

לכן, סיימנו בעניין זה והחלטנו, ואת העניין של ורהפטיג עדיין

איני כולל בזה, כי כל זה לא יכול להעשות ביחד.

השר מ. קול: הקימותי במשרד התיירות מחלקה מיוחדת לסטודנטים ונוער. בשנה זו

יוכפל מספר מחנות הקיץ לעומת השנה הקודמת. פיתחנו בעניין זה

פעולה רחבה וגדולה בארצות-הברית ובאירופה. אני מוכן לקבל על עצמי את

האחריות לעשות שם מרכז גדול למחנות וסמינרים לנוער וסטודנטים. במידה ואדע שאני האחראי על העניין, ולא יהיו לי שותפים בזה - אקדם את העניין. אהיה מוכן להחכירו לסוכנות או לאחרים, אך שלא יוכל לומר כל אחד שהמתקן הזה שייך לו.

אבוא במגע עם גורמים מחו"ל ומהארץ ואקים זאת.

רה"מ ל. אשכול: אני מצטער, ברגע זה קיימת הסכמתי לסוכנות-היהודית, להסתדרות ולאנשיך, כפי שסוכם ביניהם. אני מציע להודיע לכל הגורמים בכל הרצינות, שאם תוך שבוע או שניים לא יגשו לעבודה, - יבצעו את העבודה כפי שהצעתי. בקר אמר לי שהוא מוכן לגשת לעבודה מיד, ללא שהיות.

השר מ. קול: זה אותו הסיפור כמו שקרה עם מלון "מוריה".

רה"מ ל. אשכול: השר שרף ויבר על בניני-תעשיה, אולי כדאי לכוון משהו מזה גם למזרח ירושלים? - יהיו אלה בניני תעשיה שיעבדו בהם אנשים

הגרים במקום.

מר י. תמיר: סיכמנו שמתחילים אנו בתלפיות, בסנהדריה ובשטח שמאחורי האוניברסיטה להקים בנייה תעשייתית.

הישיבה ננעלה